

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN
KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE
İNCELENMESİ (SAKARYA ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Taşkın YILDIZ

**Enstitü Anabilim Dalı : Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği
Enstitü Bilim Dalı : Beden Eğitimi ve Spor**

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Gülten HERGÜNER

TEMMUZ-2011

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN
KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE
İNCELENMESİ (SAKARYA ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Taşkın YILDIZ

Enstitü Anabilim Dalı : Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği
Enstitü Bilim Dalı : Beden Eğitimi ve Spor

Bu tez 20/07/2011 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oybirliği ile kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Çetin YAMAN

Jüri Başkanı

Yrd. Doç. Dr. Gülten HERGÜNER

Jüri Üyesi

Yrd. Doç. Dr. Mustafa KOÇ

Jüri Üyesi

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Taşkın YILDIZ

20.07.2011

ÖNSÖZ

Kişiliği etkileyen en önemli faktör benliktir. Benlik, kendi kişiliğimize ilişkin kanılarımız ve kendi görüş tarzımızdan oluşur. Bu bakımdan benlik, kişiliğin özel yanı olarak da tanımlanabilir. Benlik böylece bireyin özellikleri, yetenekleri, değer yargıları, emel ve ideallerine ilişkin kanılarının dinamik bir örtünüşüdür. Benlik bilinçli olmaktır. Benlik ruhsal ve bedensel bir kavramdır. Benlik kavramı, bireyin kendi kimliğinin farkında olmasıdır.

Her insanın ulaşmak istediği bir benlik kavramı vardır. Kişi özlediği kendine yakıştırdığı bu ideal benlik kavramını geliştirmeye çabalar. İdeal bene yaklaştıkça mutlu olur. Kimi zaman bu ideal ben, bir düşünce, bir özlem olarak kalır. Kimi insan için bu ideal benliği gerçekleştirmek bir ölüm kalım sorunu olur. Kişi bu amaca ulaşmak için, çalışır çabalar, ulaşamazsa mutsuz olur, kendisine saygısını yitirir.

Eğitim hayatımız boyunca hiçbir fedakarlıktan kaçınmayan ve her daim yanımızda olan çok değerli tez danışmanı hocam sayın Yrd. Doç. Dr. Gülten HERGÜNER'e,

Kişilik özellikleri ve benlik yapısının araştırıldığı bu çalışmada tezimin anket ve verilerinin analizinde desteğini esirgemeyen değerli hocam Dr. Canan SAVRAN'a,

Anket verilerinin excele aktarımındaki katkılarından dolayı sevgili öğrencilerim Samet KERVAN, Ali ÇAĞLAR, ve Özge KÖLE'ye,

Ve son olarak da benim bugünlere gelmemde hiçbir zaman desteğini ve yardımını esirgemeyen aileme sonsuz teşekkürler.

Taşkın YILDIZ

20.07.2011

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	IV
TABLO LİSTESİ.....	V
ÖZET.....	vii
SUMMARY.....	viii

GİRİŞ.....	1
-------------------	----------

BÖLÜM 1: KİŞİLİK VE BENLİK.....	8
--	----------

1.1. Kişilik ile ilgili genel bilgiler ve kişiliğin yönleri.....	8
1.2. Kişiliğin Temel Özellikleri.....	10
1.3. Kişilik Yapısı.....	10
1.3.1. İd.....	12
1.3.2. Süperego.....	12
1.3.3. Ego.....	13
1.4. Freud'un Psikoseksüel Gelişim Kuramı.....	14
1.4.1. Oral Dönem (0–2 yas):.....	14
1.4.2. Anal Dönem (2–4 yas):.....	15
1.4.3. Fallik Dönem (4–6 yas):.....	15
1.5. Erikson'un Psiko-Sosyal Gelişim Kuramı.....	16
1.5.1. Güvene Karşı Güvensizlik.....	16
1.5.2. Bağımsızlığa Karşı Utanma ve Şüphencilik.....	16
1.5.3. Girişkenliğe Karşı Suçluluk Duygusu.....	17
1.5.4. Başarıya Karşı Aşağılık Duygusu.....	17
1.5.5. Kimlik Kazanmaya Karşı Rol Karmaşası.....	17
1.5.6. Dostluk Kazanmaya Karşı Yalnız Kalma.....	18
1.5.7. Üretkenliğe Karşı Duraklama.....	18
1.5.8. Benlik Bütünlüğüne Karşı Umutsuzluk.....	18

2. Benlik.....	19
2.1. Algılanan Benlik.....	19
2.2. İdeal Benlik.....	19
2.3. Sosyal Kimlikler.....	20
2.4. Benliğin Gelişimi ve Gelişim Evreleri.....	21
2.4.1. Çocukluk Dönemindeki Benlik Gelişimi.....	24
2.4.2. Ergenlik Dönemindeki Benlik Gelişimi.....	25
3. Benliğin Önemi.....	26
3.1. Benliğin aşamaları.....	27
3.1.1. Bireysel benlik.....	27
3.1.2. Fiziksel benlik.....	27
3.1.3. Toplumsal benlik.....	28
3.2. Benlik Saygısında Cinsiyet Farklılıkları.....	28
4. Benlik (kendilik) ile ilgili kuramlar.....	29
4.1. Super'in Benlik Kuramı.....	30
4.2. Carl Rogers'ın Benlik Kuramı.....	32
4.3. Maslow'un Kuramı.....	34
5. Bu Alanda Yapılmış Çalışmalar.....	36
BÖLÜM 2: YÖNTEM.....	39
2.1. Araştırma Modeli.....	39
2.2. Evren ve Örneklem.....	39
2.3. Veri Toplama Araçları.....	39
2.5. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması.....	42

BÖLÜM 3: BULGULAR VE YORUM.....	45
SONUÇ VE TARTIŞMA.....	69
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	76
KAYNAKÇA.....	79
EKLER.....	84
ÖZGEÇMİŞ.....	96

KISALTMALAR

BESYO: Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

ACL : Kişilik Testi Sifat Listesi

SPSS : Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı

YGS : Yükseköğretime Geçiş Sınavı

GSGM : Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

TABLO LİSTESİ

- Tablo 1.** ACL Kişilik Testinin Ön ve Son Test Uygulama Sonuçları Arasında Hesaplanan Güvenirlik Katsayıları.....43
- Tablo 2.** Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler Dağılımları.....45
- Tablo 3.** Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Bölümü Seçme Nedeni Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler Dağılımları.....45
- Tablo 4.** Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Bölümlerinden Memnuniyet Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler Dağılımları.....46
- Tablo 5.** Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Mezuniyetten Sonra Alanda çalışma Düşüncesi Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler Dağılımları.....46
- Tablo 6.** Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Mesleği, Kişiliklerine Uygun Bulma Düşüncesi Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler Dağılımları.....47
- Tablo 7.** Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin, Mesleklerinin Toplumdaki Statüsünü Algılama Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler Dağılımları47
- Tablo 8.** Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Ailede Sporla Uğraşan var mı Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler Dağılımları.....48
- Tablo 9.** Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Sıfat Listesi Kişilik Testi(ACL) Alt Boyutlarının Tanımlayıcı İstatistik Değerleri.....49
- Tablo 10.** Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Sıfat Listesi Kişilik Testi(ACL) Alt Boyutları Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup “t” Testi Sonuçları.....52

Tablo 11. Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Memnuniyet Değişkenine Göre Sıfat Listesi Kişilik Testi(ACL) Alt Boyutları Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup “t” Testi Sonuçları.....	55
Tablo 12. Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Mezuniyet Sonrası Alanda Çalışma Değişkenine Göre Sıfat Listesi Kişilik Testi(ACL) Alt Boyutları Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup “t” Testi Sonuçları.....	57
Tablo 13. Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Kişilik Özelliklerinin Uygunluğu Değişkenine Göre Sıfat Listesi Kişilik Testi(ACL) Alt Boyutları Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup “t” Testi Sonuçları.....	60
Tablo 14. Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Statü Değişkenine Göre Sıfat Listesi Kişilik Testi(ACL) Alt Boyutları Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup “t” Testi Sonuçları.....	63
Tablo 15. Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Ailede Sporla Uğraşanların Bulunma Değişkenine Göre Sıfat Listesi Kişilik Testi(ACL) Alt Boyutları Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup “t” Testi Sonuçları.....	66

Tezin Başlığı: Beden Eğitimi ve Spor eğitimi alan öğrencilerin kişilik özelliklerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi (Sakarya Üniversitesi Örneği)	
Tezin Yazarı: Taşkın YILDIZ	Danışman: Yrd. Doç. Dr. Gülten HERGÜNER
Kabul Tarihi: 20.07.2011	Sayfa Sayısı: viii(ön kısım)+83(tez)+13(ekler)
Anabilim Dalı: Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Bilim Dalı: Beden Eğitimi ve Spor
<p>Bu çalışma, Sakarya Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ile Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümünde öğrenimlerine devam etmekte olan öğrencilerin kişilik özelliklerinin tespit edilmesi amacı ile yapılmıştır. Bu araştırmanın evrenini, Sakarya Üniversitesi'nde Beden Eğitimi ve Spor eğitimi alan öğrenciler; örneklemini ise Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Spor Yöneticiliği Bölümü ve Rekreasyon Bölümü'nde 2009-2010 eğitim ve öğretim yılında öğrenimine devam etmekte olan ve tesadüfen seçilen gönüllü 227 öğrenci oluşturmaktadır.</p> <p>Araştırmada, veri toplama aracı Savran (2006) tarafından Türkiye için geçerlik, güvenilirlik ve norm çalışması yapılan Sıfat Listesi(ACL) Kişilik Testi'dir. Ayrıca araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu uygulanmıştır. Araştırmanın uygulama sürecinde, Beden Eğitimi adaylarına önce Sıfat Listesi(ACL) Kişilik Testi iki hafta ara ile iki kez uygulanmış ve kendilerini bu sıfatlara göre derecelendirmeleri istenmiştir. Bu liste ile birlikte Kişisel Bilgi Formu'nu da kendilerine göre doldurmaları istenmiştir.</p> <p>Anket ile toplanan bağımsız değişkenlere göre ACL Ölçeğinin alt boyut puanlarının farklılıklarını belirlemek üzere hipotez testleri yapılmıştır. Bağımsız değişkenlerin iki kategoriden oluştuğu ve dağılımların normal olduğu durumlarda hipotez testi olarak ilişkisiz grup "t" testi kullanılmıştır. Araştırma kapsamında elde edile tüm sonuçlar çift yönlü olarak sınılanmış ve anlamlılık düzeyi en az ,05 olarak kabul edilmiştir. Ayrıca ,01 ve ,001 düzeyinde anlamlı çıkan sonuçlar ayrıca tablolarda gösterilmiştir. Araştırmanın tüm istatistiksel analizleri Windows paket program ile yapılmıştır.</p> <p>Beden Eğitimi ve spor bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin kişilik özellikleri; mesleklerinin toplumsal statüsünü algılama değişkenine, gelecekte bu alanda çalışma değişkenine, cinsiyet değişkenine göre, öğrenim görmekte olan öğrencilerin sahip oldukları baskın kişilik özelliklerine göre istatistiksel açıdan en az ,05 düzeyinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur.</p>	
Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi, Spor, Kişilik, Benlik	

Title of the Thesis: Physical Education and Sports training the students according to personality traits, examination of some of the variables (Example of Sakarya University)	
Author : Taşkın YILDIZ Supervisor: Assist. Prof. Dr. Gülten HERGÜNER	
Date : 20.07.2011	Number of Pages: viii(pre tex)+83(main body)+13(appendices)
Main Department: Physical Education and Sport Teaching Department: Physical Education and Sport	
<p>In this study, Sakarya University, Faculty of Physical Education and Sports, Physical Education and Sports Department of Education and continuing education students was conducted to identify personality traits. The population of this research, the students of Sakarya University, Physical Education and Sports training, and samples of Physical Education and Sports, Department of Sport Management and Recreation Department in the academic year of 2009-2010 and continuing education students and 227 volunteers are randomly selected from.</p> <p>The savran is personality test which is made for validity, reliability and rule work in 2006 in addition to, it involves capacity list (ACL) therefore I used this test for data collection tool moreover; personal information form which is prepared by the researcher is applied. In this process, capacity list (ACL) and personal list are applied twice every other week to physical education applicants and these applicants are wanted to be graded according to these capacities, next they are given personal knowledge form with this list and they fill these forms.</p> <p>Hypostesis trials are made for determining the differences of lower dimension points of scale according to independent variants (ACL) and it is collected with survey. Unconnected group test" t" is used as hypostesis when the conditions are composed of two categories and normal independent variants. Significance levels are accepted at least 05 for all conclusions and they are proved bidirectional within the scope of research. Besides all expressive conclusions are shown in the chart and they are at a level of 01 and 001. All these statistical analysis SPSS are made with packet programme WINDOWS in this research. In this research,</p> <p>I found many expressive different variants at least at a level of 05 according to overwhelming personality traits in the department of physical education. On the other hand I make an analysis according to gender and all these students receive education during this time, To sum up the other variants are organized according to students' perceiving the social status of profession.</p>	
Keywords: Physical Education, Sports, Personality, Ego,	

GİRİŞ

Kişilik, bireyi diğerlerinden farklılaştıran biyolojik, psikolojik ve sosyal kökenli bileşenlerin bütünüdür. Bireye özgü bilişsel, duygusal ve fiziksel özellikleri içerir (Jobert, 2009:127).

Kişiliği etkileyen en önemli faktör benliktir. Benlik, kendi kişiliğimize ilişkin kanılarımız ve kendi görüş tarzımızdan oluşur. Bu bakımdan benlik, kişiliğin özel yanı olarak da tanımlanabilir. Benlik böylece bireyin özellikleri, yetenekleri, değer yargıları, emel ve ideallerine ilişkin kanılarının dinamik bir örtünüşüdür. Benlik bilinçli olmaktır. Benlik ruhsal ve bedensel bir kavramdır. Benlik kavramı, bireyin kendi kimliğinin farkında olmasıdır (Gün, 2006:1).

Her insanın ulaşmak istediği bir benlik kavramı vardır. Kişi özlediği kendine yakıştırdığı bu ideal benlik kavramını geliştirmeye çabalar. İdeal bene yaklaştıkça mutlu olur. Kimi zaman bu ideal ben, bir düşünce, bir özlem olarak kalır. Kimi insan için bu ideal benliği gerçekleştirmek bir ölüm kalım sorunu olur. Kişi bu amaca ulaşmak için, çalışır çabalar, ulaşamazsa mutsuz olur, kendisine saygısını yitirir. İdeal benliğin gerçek dışı olduğu durumlarda kişi bunalıma düşer. Kendi kendinden beklentisi çok yüksek olan kişi, genellikle bilinçdışı dürtülerin ve tutkuların buyruğundan çıkamayan kişidir. Anne babasının sevgisini ayakta tutabilmek için onları umut kırıklığına uğratmamak için başarıdan başarıya koşmalıdır. Başka bir deyişle, benliğe saygısını yitirmemek için hep çalışmak, tıpkı düşmemek için sürekli pedal çeviren bir bisiklet sürücüsü gibi çabalamak zorundadır (Gün, 2006:6).

Süper'e göre öz kavramı bir kimsenin kendini nasıl gördüğüdür. Öz kavramı bir kimsenin kendisi hakkında, doğrudan edindiği algıların birbirleri ile anlamlı bütünler oluşturması ile meydana gelir. Öz kavramı meslek seçimini etkiler; çünkü aslında meslek seçimi bireyin kendi hakkındaki tasarımı oldukça açık bir biçimde ifade etmeyi istediği bir yaşam noktasıdır. Yani birey yaşam tercihini ifade ederken açıkça ‘‘ Ben şu ya da bu biçimde bir insanım’’ der (Kuzgun, 2008:109).

Kararlı bir özdeşim kurma sürecinin bir parçası olarak ergen, bilinçli ya da bilinçsiz olarak beliren öz kavramına uygun ve onu güçlendiren birtakım seçimler yapar. Bu kararlar aslında mesleki değilse de geniş anlamda düzenli ve gelişmekte olan meslek örüntüsünün parçasıdır (Kuzgun, 2008:111).

Beden Eğitimi ve Spor modern insanın yaşamının önemli bir bölümünü hatta parçasını oluşturmaktadır. Gerçekten de Beden Eğitimi ve Sporun, kişinin hem ruh hem de beden yapısının sağlığını güçlendirerek, dengeli bir kişiliğe sahip olmasını sağladığını bilimsel gerçekler ortaya koymuş bulunmaktadır.

“Beden eğitimi iki taraflı bir madalyon gibidir.” Bir yüzünde, kuvvet, dayanıklılık, iyi duruş, esneklik, denge ve sinir kas becerileri gibi gelişim ve devamlılığı sağlayan fiziksel; diğer yüzünde ise bütün bu özellikleri kazanmış insanın davranışlarında meydana gelen, kendi kendini anlama, istekli olma, sosyal ve heyecansal kalitelerinde gelişme ve bütün bunların verdiği mutluluk gibi değişiklikler ve ruh sağlığı bulunmaktadır.

Bireyin beden özellikleri, zekâ durumu ve yetenekleri, mizacı, karakteri, sosyal özellikleri ve geliştirdiği “benlik” kavramı, insanın kişiliğini oluşturur. Kendini koruyabilmek, yaşamını sürdürebilmek ve gerçekliğin çeşitli yönleriyle etkileşimde bulunabilmek için gerekli olan davranışların yapılmasını sağlayan kuramsal süreçler dizisi (ego) benliktir. Beden imgesi, benlik kavramı gelişimini etkileyen önemli faktörlerden biridir. Kişinin kendi bedeni için hissettikleriyle yakından ilişkilidir. Kişinin boyu, kilosu, göz rengi, genel beden oranları, kişisel yeterlilik hissini etkileyen önemli özelliklerdir (Kuru ve Baştuğ, 2008:96).

Sportif etkinliğin kişilik üzerine etkilerini şöyle genelleyebiliriz; spor karakteri şekillendirir, takım sporları işbirliği yapmayı öğretir, bireysel sporlar kişisel disiplini geliştirir ve saldırganlık dürtülerini doğal yolla ve sosyal kurallara uygun olarak boşaltmayı öğretir. Egzersiz ve benlik kavramı olumlu bir ilişki içinde görünür. Egzersiz programları, benlik saygısındaki anlamlı artışlara liderlik yapıyor görünmektedir. Egzersiz ve sağlığın artan düzeyleri, benlik saygısındaki artışla paralellik göstermektedir.

Sporun ve fiziksel aktivitenin beden sağlığı üzerindeki olumlu etkilerinin yanı sıra ruh sağlığı açısından yararları da bilinmektedir. Kaynaklar gözden geçirildiğinde bu alanda yapılan çalışmaların daha çok erişkinlik dönemine ait olduğu göze çarpmıştır. Son yıllarda ergenlerle yapılan çalışmalarda fiziksel etkinliklerin kendilik algısı, yaşıt ve anne-baba ilişkileri, akademik başarı üzerinde olumlu etkilerinin olduğu saptanmıştır(www.bedenegitimi.gen.tr).

Ergenlik döneminde yapılan fiziksel aktivitenin gençlerin kendilerini daha sağlıklı ve formda hissetmelerinin yanı sıra, şimdiki ve ileri yaşlarındaki beden sağlıkları açısından da yararlı olduğu bildirilmiştir. Spor ve fiziksel etkinliklerle stres, kaygı ve depresyon düzeyi arasında ters orantılı; benlik saygısı ve kendilik algısı ile doğru orantılı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Ayrıca düzenli egzersiz yapan ergenlerin anne-babalarıyla daha az çatışma yaşadığı, daha az depresif belirti ve madde kullanımı tanımladığı, akademik başarılarının ortalamanın üstünde olduğu belirtilmiştir (www.bedenegitimi.gen.tr).

Beden eğitimi bireyin fiziksel olduğu kadar benlik gelişimine de katkıda bulunur. Benlik genelde, “bireyin ne olduğu, ne olmak istediği ve çevresine nasıl tanındığı konularındaki bilinçliliği”olarak tanımlanabilir. Kendini, kendi gözüyle görüşü ile kendisine ilişkin başkalarının görüşünü karşılaştırır (Aracı, 2006:26).

Beden eğitimi, bireyin beden ve ruh sağlığını, beden becerilerini geliştirmeye yönelik, gerektiğinde çevresel koşullara ve katılımcıların özelliklerine göre değiştirilebilen, esnek kurallara dayalı, oyuna, cimnastiğe ve spora dönük alıştırma ve çalışmaların tümünü kapsayan geniş tabanlı bir etkinliktir. Spor ise başarı gücünün arttırılması ve kişisel açıdan en yüksek noktaya çıkarılması yolunda gösterilen yoğun bir çabadır (Aracı, 2006:3-4).

Beden eğitimi, organizmanın bütünlüğu ilkesine dayalı tüm kişiliğin gelişmesidir. Sağlıklı, güçlü ve mutlu olma, dengeli kişilik, toplumsallaşma, kültürleşme ve vatandaşlık eğitimidir. Beden eğitiminde pedagojik eğitimin amacı, kişiliğin oluşumunu ve bunların bütünlük içinde düzenlenmesi için eğitimin bir aracı olarak çalışma ve dinlenme biçiminde yaşam içine alınmasıdır (Harmandar, 2004:87-89).

İnsanların bedenlen, ruhen ve fikren gelişmesini, organizmanın bütünlüğünü zedelemeyen dengeli bir şekilde gelişmesini sağlayan, bireyi kendisine ve bulunduğu topluma yararlı bir insan olarak yetiştiren bilimsel beden faaliyetlerine beden eğitimi denir (Açak, 2005:9).

Beden eğitiminin amacı, yalnız kas, eklem ve organ sağlığı olarak düşünülmez ayrıca beden sağlığı yanında, kuvvetli, cesur, kesin karar verebile, iradeli, kendine güvenen, doğayı ve insanları seven, canlı, neşeli ve ruh sağlığı yerinde kişiler yetiştirmektedir (Kuru, 2003:177).

Hümanist eğitim anlayışının gereği beden eğitimi psikomotor hedefe saplantılı bir öğretim olmamalıdır. Bilişsel ve duyuşsal hedef ve davranışların da, en az psikomotor hedef ve davranışlar kadar önemli olduğu unutulmamalıdır. Her çocuk kendisini benzer davranışlarla ifade edemeyebilir-edemeyebilir. Önemli olan hedefe yönelik etkinliğe katılmak, hangi şekilde olursa olsun kendini ifade edebilmektir. Beden eğitimi spor öğretiminin psikomotor davranışlar yanında, bilişsel ve duyuşsal çıktıları da önemseyen ve değerlendiren yaklaşımı, tüm çocukların kendilerini daha kolay ifade etmelerine olanak sağlayacaktır (bca2.blogcu.com/benlik-yapisinin-gelisimi-ve-hareket-beden-egitimi-spor-ogretimi_33437491.html -).

Hareket, beden eğitimi spor etkinlikleri gibi fiziksel ve psikomotor temelli aktiviteler, çocuğun, özellikle ergenin benlik tasarımı, kendisini olumlu algılaması açısından önem taşımaktadır. Çocuğun bedenini tanıması, yeteneklerinin farkına varması, yeterlilik duygusu oluşturması, duygu ve düşüncelerinin ifade etmesi ve davranışa dönüştürmesi gibi açılımlar, onun dinamik bir görüntü ve tutum oluşturmasını sağlamaktadır (bca2.blogcu.com/benlik-yapisinin-gelisimi-ve-hareket-beden-egitimi-spor-ogretimi_33437491.html -).

1.1.Problem

Beden Eğitimi ve Spor eğitimi alan öğrencilerin kişilik özellikleri arasında fark var mıdır ?

1.2. Alt problemler

1. Beden Eğitimi ve spor bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin sahip oldukları baskın kişilik özellikleri nelerdir?
2. Beden Eğitimi ve spor bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin kişilik özellikleri; cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
3. Beden Eğitimi ve spor bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin kişilik özellikleri; bu alanda öğrenim görmekten duyduğu memnuniyet değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
4. Beden Eğitimi ve spor bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin kişilik özellikleri; gelecekte bu alanda çalışma değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
5. Beden Eğitimi ve spor bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin kişilik özellikleri; kendi kişiliklerinin bu alan için uygunluğu değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
6. Beden Eğitimi ve spor bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin kişilik özellikleri; mesleklerinin toplumsal statüsünü algılama değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
7. Beden Eğitimi ve spor bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin kişilik özellikleri; ailelerinde spor alanı ile uğraşan bireylerin bulunma değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma ile Beden Eğitimi ve Spor bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin baskın olan kişilik özellikleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca bireylerin benliğini algılama düzeylerini araştırmak bir diğer amacımızı oluşturmaktadır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Spor, toplumları ve kitleleri peşinden koşturan bir olgudur. İnsanlar üzerinde; fizyolojik, psikolojik, sosyal ve ekonomik birçok etkisi olan bu meslekte çalışanların mesleki açıdan bir yeterliliğe sahip olması düşünülmelidir. Bu çalışma kapsamında Beden Eğitimi ve Spor bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin baskın olan kişilik özellikleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Böylece dünyada ekonomik anlamda ilk beş arasında yer alan spor olgusu hakkında, bu mesleği icra edenlerin kişilik özellikleri tespit edilmeye çalışılarak ilerleyen yıllarda yapılacak çalışmalara kaynak oluşturması düşünülmüştür.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1-2009–2010 Eğitim-Öğretim yılında Sakarya İli içinde bulunan Sakarya Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ile Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor bölümünde öğrenim gören öğrenciler ile sınırlıdır.

2- Veri toplama aracı olarak; Kişisel Bilgi Formu ve Sıfat Listesi(ACL) Kişilik Testi ile sınırlıdır.

3- Araştırma, kullanılan istatistiksel tekniklerle sınırlıdır.

Bu nedenlerden ötürü, araştırma bulgularının yorumunda ve sonuçların genellemesinde bu sınırların göz önünde tutulması gereklidir.

1.6. Tanımlar

Beden Eğitimi: İnsanın bütününe oluşturan fiziki, ruhi, ve zihni niteliklerin bulunduğu yaşın ve genetik kapasitesinin gerektirdiği verim gücüne ulaştırılması için rekabet olmaksızın yapılan faaliyetlerin tümüdür (Tilki, 2011:4).

Spor: Yenme ve başarma gibi insan iç güdüsünün tatminini amaç edinen belirli kurallar içerisinde yapılan, rekabete dayalı, sosyalleştirici, fiziki, zihni ve ruhi faaliyetlerin bütünüdür (Tilki, 2011:4).

Kişilik: Kişilik, zamanın insanlara birer biyolojik ve sosyal özellikler olarak yüklediği ve belirli bir zaman içerisinde de sürekliliğini koruyan psikolojik davranışlarındaki (düşünceler, duygular ve eylemlerdeki) farklılıkların ve ortaklıkların hepsini belirleyen eğilim ve karakterlerin tamamına verilen bir addır (Eroğlu, 2000:139).

Benlik: Benlik, bireyin özellikleri, yetenekleri, değer yargıları, emel ve ideallerine ilişkin kanılarının dinamik bir örüntüsüdür (Karamustafa, 2000:11).

BÖLÜM 1: KİŞİLİK VE BENLİK

1. Kişilik

1.1. Kişilik ile ilgili genel bilgiler ve kişiliğin yönleri

Kişilik kavramının birçok tanımı vardır. Batı dillerinde personality-personnalite olarak kullanılan kişilik kelimesinin aslı Latince'deki 'persona' kavramına dayanmaktadır. Klasik Roma tiyatrosunda oyuncular, temsil ettikleri özelliklere uygun maskeler takarak, kendi rollerini bu maskeler yardımıyla canlandırıyorlardı. Yüze takılan bu maskelere de 'persona' adı verilmekteydi. Sahne ile seyirciler arasındaki uzaklığın fazla olması nedeniyle oyuncunun yansıttığı role uygun yüz mimikleri görülemeyeceği için bu yolu seçerlerdi. Böylece 'persona' kavramı ile kişiler arasındaki farklılıklar anlatılmak istenmiştir (Eroğlu, 2000:138).

Kişilik kavramı olarak 'ferdin yaşama biçimi' şeklinde tanımlanabilir. Nasıl kültür, bir toplumun yaşama tarzını gösteriyorsa, kişilikte bir ferdin yaşama tarzını ifade etmektedir. Kişilik, zaman tespiti olarak, insanın ana rahmine düşmesinden başlayıp ölüncüye kadar devam eden bir süreçtir. Bu bakımdan, yaşayan her insanın bir kişiliği (şahsiyet) vardır (Eroğlu, 2000:138).

Kişilik bir insanı başkalarından ayıran, tutarlı ve sürekli olarak sergilenen bedensel, zihinsel ve ruhsal özelliklerin bütünüdür. 'Devamlılık' zaman içinde kişiliğin gelişimi ve duruluğunu anlatırken 'bütünlük' o andaki organizmanın fiziksel ve psikolojik yönden herhangi bir durum karşısında bir bütün olarak çalışmasını anlatır. Bir başka deyişle kişilik, bir insanı nesnel ve öznel yanlarıyla diğerlerinden ayıran duygu, düşünce, tutum ve davranış özelliklerinin tümü olarak tanımlanabilir (Kaya, 2007:135).

Kişilik, bir kişinin bütün özelliklerini yansıtan bir kavramdır. Psikolojik olarak kişilik söz konusu olduğu zaman, belirli bir ferdin bütün özellikleri anlatılmak istenir. Fakat davranışsal açıdan esas olarak kişilik, belirli bir ferdin zihinsel, bedensel ve ruhsal özelliklerinde görülen farklılıklardır. Daha doğrusu davranış bilimleri açısından kişilik, kişinin zihinsel, bedensel ve ruhsal farklılıklarının hepsinin kendi davranış biçimlerine ve yaşama tarzına yansımalarıdır. Bu durumda yeryüzünde hiçbir insan zihinsel, bedensel

ve ruhsal bakımdan birbirinin aynı değildir. Ne kadar insan yaşamışsa, o kadar da ayrı kişilik var demektir (Eroğlu, 2000:139)

Objektif açıdan kişilik (Karakter): Önce kişiliği, tasvir etmek maksadıyla, onu ilkel olaylar halinde parçalamak, çözümlenmek isteğinde bulunulabilir, bu da karakter problemi dediğimiz şeyden ibarettir. Kişi kavramının bir şubesi gibi bir nitelik ve özelliği olan karakter kavramı, kişinin diğer kişilerle kültürel, siyasal, ekonomik ilişkileri; kişilerden oluşan toplumun bağlı olduğu değerler ve değer yargıları karakterinde kaynağını oluşturmaktadır. Bu değer ve değer yargıları kişiliğin de biçimlenmesinin bir öğeleridir. İki kavram arasındaki başkalık, karakterin daha çok ahlakla ilgili olduğudur (Tos, 2007:99-100).

Sübjektif bakımdan kişilik (Benlik bilinci): Kişiliğin bir sübjektif yönü vardır ki bu da benlik bilincidir. Kişi kendi kendisini tanır ve kendisini im, ben gibi kelimelerle gösterir. Bu benlik bilinci belki devamlı değildir ama düşüncenin bazen arka, bazen de ön planında olmak üzere, hemen hemen daima mevcuttur. Bu benlik bilinci bilhassa, kişiliğin kendine döndüğü, bilhassa kendisini düşündüğü bütün hallerde devamlıdır.

(Kaya, 2007), günlük yaşamda ve günlük dilde ‘kişilik’ kavramının yerine zaman zaman karakter, mizaç (huy), benlik kavramlarının da kullanıldığını görürüz. Özellikle karakter ve mizaç kavramları kişiliğin tümü değil ancak birer parçasıdır. Bu kavramlar kısaca:

Karakter: Kişilikte en fazla kullanılan kavramdır. Kişilik özelliklerinin ahlaki değerlere bağlanması ve bu paralelde bireyin kararlı, istikrarlı bir davranış gösteriyor olması karşındaki kişiler tarafından ‘belli bir karakter bütünlüğüne sahiptir’ şeklinde bir değer atfına neden olur. Diğer bir deyişle, bir davranış ahlaki değerler açısından doğru veya yanlış olarak değerlendirilince artık kişilik özellikleri karakter özelliklerine dönüşmüş olacaktır. Herhangi bir birey için ‘o çok açık sözlü ve son derece dürüst bir insandır’ dediğimizde o bireye olumlu bir karakter özelliği atfetmiş oluruz. Öyle ise karakteri, bireye ait davranışların toplumdaki sosyal değer sistemine ve ahlak kurallarına uyması ve bunların benimsenmesi şeklinde tanımlayabiliriz.

Mizaç (huy): Bu kavramda ise kalıtsal bir özellikten söz etmek gerekir. Hatta kişiliği oluşturan karakter, bireyin mizacına da dayanmaktadır ve karakterin toplumsal ve ahlaki bir değer almasında da rol oynamaktadır. Mizaç, bir başka deyişle bireyin duygusal denge durumudur.

1.2. Kişiliğin Temel Özellikleri

- ✓ Kişilik bazı davranışların toplamıdır.
- ✓ Kişilik aynı zamanda özel çevrenin ortaya çıkardığı bir olgudur.
- ✓ Kişilik bireysel dengenin ürünüdür.
- ✓ Kişilik davranışlara yön verir ve idare eder.
- ✓ Kişilik belirli zaman dilimleri içindeki davranışların bütünleşmesinden oluşur (Şimşek ve diğ.,1998:44).

1.3. Kişilik Yapısı

Kişiliğin parçaları olarak Freud tarafından tanımlanan id (alt benlik), ego (benlik) ve süperego (üst benlik) birer soyutlama olarak algılanmalı, birtakım işlevleri, eğilimleri ve özellikleri içeren dizgeler olarak düşünülmelidir. Ayrıca bunlar arasında kesin sınırlar yoktur ve sürekli olarak birbirleri ile dinamik bir etkileşim içerisinde bulunmaktadır (Kaya, 2007:138).

Alt benlik kişiliğin en eski temel özelliğidir. Alt benlikte yalnız doğuştan gelen dürtüler değil, aynı zamanda sonradan kazanılmış ya da bastırılmış içeriklerde bulunur. Benlik kişiliğin bilinçli ve düzenli bölümünü ifade eder. Görevi kendini korumaktır. Benliğin yapısına egemen olan şey, gerçek ilkesidir. Yorum getirici, nesnel, sosyalleşmiş ve ahlaki düşünceler bu katmanda yer alır. Benlik çeşitli güçler arasında bir aracılık, bir dengeleme görevini yerine getirir. Bir yandan dış gerçeğin ve alt benliğin içgüdüsel baskıları, öbür yandan üst benliğin aşırı kontrolünün etkisi altındadır. Üst benlik, ahlaki bilinci ifade eder. Bir anlamda bütün sınırlamaların temsil edildiği katmandır. Çocuğun önce anne-babayla, daha sonra otorite ve yasalarla özdeşleşmesiyle biçimlenir (Büyüm, 1993:92).

Yeni doğanın id denilen bir ilkel benliği vardır. İd aralıksız ve koşulsuz olarak haz arama ve sağlama çabasıdır. Fakat doğduğu günden başlayarak bebek bu yönde çeşitli sınırlamalarla karşı karşıya olduğunu, yaşamları yoluyla öğrenmeye başlar. Acıktığı zaman hemen doyurucu besin gelmez. Gaz, idrar gibi nedenlerle bir yeri acıyınca hemen bundan kurtulamaz. Böylece yeni doğan çevresinin nesnel ve toplumsal gerçeklerini öğrenmeye başlar. Ayrıca İd'in hareket özgürlüğünü de bu öğreti ve yaşamlar sınırlamaya başlar. Böylece yeni doğanın id'i sınırlayıp yöneten 'Benliği' kurulup gelişmeye başlar. Yaşı ilerleyip gelişen çocuk bazı istek ve dileklerinin değil doyurulmasının, açığa vurulmasının bile 'ayıp, uygunsuz, günah' olduğu gibi törel ölçü ve kavramları öğrenmeye başlar. Böylece kişiliğin yönetici gücü olan ve yaklaşık olarak vicdan anlamına gelen üstbenlik de kurulma yoluna girer (Enç, 1976:39).

Psikoanalitik açıdan Freud, kişiliğin yapısını id, ego ve süperego üzerinden tanımlamıştı. Ego, idin biyolojik kökenli beklentileriyle, süperego'nun toplumsal kuralları arasında, kişiliğin denge unsuru olarak görev yapar. Birey, gelişim sürecinin oral, anal, fallik, gizil ve genital evrelerinden geçerken, karşısına çıkan sorunlarla baş etme gücüne bağlı olarak, kişiliğini geliştirir (Jobert, 2009:129).

Birey kendini çevreden ayırt etmeye başlayınca ego gelişir ve id'i denetim altında tutmaya çalışır ve id'in isteklerini toplum kurallarına uygun hale getirmeye çalışan kişilik birimi egodur. Ego akılcı ve pratiktir, mantıklı düşünme ve gerçekçi değerlendirmeler yapabilme özelliğine sahip bir birimdir. İd zevk ilkesine göre işlerken, ego gerçeklik ilkesine uyarak çalışmaktadır (Ataman, 2004:151).

Freud'a göre, kişilik yapısı üç ana sistemden oluşmaktadır. Bunlar id, ego ve süperego'dur. Her sistem farklı işleyişe sahip olmakla birlikte, davranış üç sistemin etkileşimi sonucunda ortaya çıkmaktadır (Aydın, 2000:93).

Freud'in Psikoanalitik kuramına göre kişiliği oluşturan kısımlardan id, biyolojik parçayı; ego, psikolojik parçayı ve süperego ise toplumsal parçayı temsil etmektedir (Özoğlu, 1997:263).

1.3.1. İd: İd kişiliğın temel biyolojik yanını oluşturur. İd, doğuştan var olan ve yapıda yerleşmiş bulunan her şeyi içermektedir. Kaynağını bedenden alan içgüdüsel dürtüler, ruhsal anlatımlarını ilk olarak id'de bulmaktadırlar. İd her zaman haz ilkesine göre çalışmakta, cinsellik ve saldırganlık gibi dürtülerin enerjilerini de bulundurmaktadır. Kısaca id cinsellik de dahil olmak üzere temelde biyolojik ihtiyaçları temsil eder ve haz ilkesine göre çalışır (Kaya, 2007:138).

İd kişiliğın en ilkel boyutunu oluşturur. İd kişiliğın en erken gelişen bölümdür. Dolayısıyla id kişiliğın temel sistemidir. Haz ilkesine göre çalışır, hem de doyuma ulaşma isteğindedir (Aydın, 2000:93).

İd, cinsellik ve saldırganlık içgüdülerini doyurma amacına hizmet ederdi. Hazza ulaşma çabasında, nesnel gerçekliği ve sosyal kuralları yok sayardı (Jobert, 2009:35).

İd'i çok baskın olan bir kişi, toplumsal kurallara duyarsız, sadece kendi isteklerini tatmin etmeyi düşüneni biri olabilir (Selçuk, 2004:46).

1.3.2. Süperego: Çocuğun ana-babalarından özümsemiş olduğu toplumsal kurallarla, geleneklere, göreneklere ve ahlak kurallarına göre şekillenir. Aynı zamanda ideali temsil eder. Kusursuzluk ve ahlak ilkesine göre çalışır. Süperegonun başlıca işlevlerini şöyle sıralayabiliriz:

- ✓ İd'den gelen dürtüleri bastırmak. Bunlar genelde dışa vurulduğunda toplumun hoş karşılamayacağı türde cinsel ve saldırgan dürtülerdir.
- ✓ Egoyu gerçekçi amaçlar yerine törel amaçlara yöneltmeye, inandırmaya çalışmak.
- ✓ Kusursuz olmaya çabalamak.

Süperego, ebeveyn tarafından öğretilen sosyal kurallar sisteminin ödüller ve cezalar yoluyla gözetilmesine hizmet ederdi. İd'in düşüncesizce doyuma ulaşma arzusunu engellemeye çalışan bir denetim sistemiydi (Jobert, 2009:35).

Normal koşullar içerisinde id, ego ve süper ego birbirleriyle atışmazlar. Egonun yönetici nderliği altında birlikte hareket ederler. Normal şartlar altında kişilik bir bütün olarak işler (Kaya, 2007:139).

1.3.3. Ego: Ego, id ve süperego arasındaki dengeyi gözetir, idin istekleriyle, süperegonun kuralcılığı arasında sıkışıp kalırdı. Gerçeklik, egoda şekillenirdi (Jobert, 2009:35).

Ego, kişiliğin gerçekçi, akılcı, mantıklı yönüdür. Gerçeklik ilkesine uyarak işler. Gerçek dünya ile id arasında aracı olarak işlev görür. İd ‘‘ hemen şimdi istiyorum ‘‘ ego ise koşullar uygunsa sana istediğini verebilirim der. Ego, id ile süperego arasında kalmış bir cambaza benzetilebilir. Hem idi memnun etmeye çalışır hem de süperego tarafından azarlanmaktan kurtulmak ister (Ulusoy, 2009:126).

Bilinç düzeyinde var olan ego id’i dengeleyen bir yapı ile çalışır. Diğer bir deyişle id ile dış dünya arasında denge unsurudur. İd’den gelen doyum ve haz ilkesine, ego gerçeklik ilkesi ile karşılık verir. Ego, organizmanın gerçek dünya ile ilişki kurma ve alış-veriş geçme ihtiyacından doğar (Kaya, 2007:138).

Ego idden sonra gelişen ve gerçeklik ilkesine göre çalışan kişilik boyutudur. İden kaynaklanan ve hemen doyuma ulaşmayı amaçlayan itkileri, toplumsal, trel değerlere uyumlu hale getirmek egonun görevidir. O halde ego özel kişiliğin yönetici kesimini oluşturur (Aydın, 2000:93).

Ego, kişiliğin bilinçli sistemidir. Kişilik yapısındaki hiyerarşi sırası göz önüne alınırsa en st düzeyde yer alan sistemdir. Gerçekle ilişki halindedir ve gerçekler ile uyuma yöneliktir. Algılama, hatırlama, duyumsama ve düşünme egonun temel fonksiyonlarındandır. Ego; birlik, bütünlük ve srekliplik duygusunu sağlar. Ego, kişiliğin ‘‘ Benlik kavramının ‘‘ oluştuğu yerdir (etinz, 2005:31).

KİŞİLİK GELİŞİMİ	
A. Psikoseksüel Gelişim	B. Psikososyal Gelişim
(Freud)	(Erikson)
Oral dönem	Temel güven
Anal dönem	Özerklik
Fallik dönem	Girişimcilik
Latent dönem	Çalışkanlık
Genital dönem	Kimlik duygusu
	Yakınlık
	Üreticilik
	Benlik bütünlüğü

1.4. Freud'un Psikoseksüel Gelişim

Gün (2006) göre, Freud, insan kişiliğinin üç temel birimden oluştuğunu söyler. Bunlar: “İd”, “Ego” ve “Süperego”dur. “İd”, kişiliğimizin en kaba, en ilkel kalıtsal dürtü ve arzularını içerir. Ego, çocukta doğumdan sonra eğitim yoluyla gelişen kişilik bölümüdür. İd ile dış dünya arasında düzenleyici rol oynar. Süperego toplumun yasalarını kapsar. Doğuşta var olmayan ve ancak gelişmeyle beliren Süperego içimizdeki yargıdır.

1.4.1. Oral Dönem (0–2 yas): Doğumda baslar, bir buçuk yaşına kadar sürer. Bebeğin ihtiyaçları, algılamaları ağız bölgesinde odaklanır. Erken ve geç dönem olmak üzere ikiye ayrılır.

Erken Dönem: Emme ve yeme, çocuğun zevk aldığı en baskın davranışlardır. Yani burada doğum kaynağı ağız, dudaklar ve dildir. Burada ilk saldırganlık belirtileri ortaya çıkar.

Geç Dönem: Ego oluşmaya baslar, bu erken dönemdeki saldırganlık belirtileri niteliğini değiştirir. Bunun yerine çok konuşan, suçlayan, kınayan bir tip oluşur. Bu dönemde

saplantılar ileri yaşlarda oral karakter adını verdiğimiz, bağımlılık pasiflik, açgözlülük, gibi bazı sendromların ortaya çıkmasına neden olur; sigara içmek, sakız çiğnemek gibi eğilimler bu çağın ileri yaşlara uzantısıdır.

1.4.2. Anal Dönem (2–4 yas): Bir buçuk ile üç yas arasındaki döneme anal dönem denir. Çocuk bu dönemde emmekten daha fazla dışkılamadan, anal uyarılmadan zevk alır. Önceleri kendiliğinden yapılan dışkılama, annenin ve çevrenin uyarması ve eğitim yoluyla denetim altına girer. Bu durum çocukta bir çatışma yaratır. Çatışma, çocuğun kendi eğilimleriyle anne babanın eğitimi arasındadır. Bu aşamada ailenin tuvalet eğitimi üzerinde hassaslıkla durması gerekir. Çünkü bu konudaki tabular ileride anal saplantılara yol açabilir. Bu dönemin saplantılarının sonucunda bireyde inatçılık, cimrilik ve başkalarına acı vermek, eşcinsellik, düşünce bozuklukları gibi ruhsal bozuklukların görülebilir.

1.4.3. Fallik Dönem (4–6 yas): Dört ile altı yas arası cinsel gelişim Fallik Dönem olarak adlandırılır. Bu dönem Süperegonun gelişmesinin son aşamasıdır. Çocukların dikkati tamamen cinsel organlarına yöneliktir. Büyükler için bu durum bir sorun olarak kabul edilip çocuklara aşırı baskı yapılırsa bu durum çocuklarda kaygı yaratır. Bu durumda erkekte oedipus, kız çocukta elektra karmaşası ortaya çıkar. Yani cinsel sapmalar ortaya çıkar. Oedipus karmaşası, ruhsal gelişmenin bir parçasıdır, toplum ve çevre tarafından büyük ölçüde etki söz konusudur. Süperego gelişmediği takdirde, bireyde cinsel rahatsızlıklar, otorite sorunu veya alışa gelmiş kadın ve erkek rollerinin reddi gibi saplantılara yol açabilir. Bireyler normal olarak her aşamayı yukarıda verilen sırada geçerler. Fakat kişiye özgü nedenlerden dolayı bazı bireyler bu aşamalardan birine saplanırlar. Saplanmadan kastedilen sudur: Birey belirli bir aşamadaki hoşlandığı beden faaliyetlerine bağlanır ve bu hoşlanma türü diğerlerinden daha baskın olur. Psiko-seksüel gelişim aşamalardan birinde saplanıp kalan kimse normal yetişkin uyumu yapmakta zorluk çeker.

Freud insanlardaki benlik saygısı kaynaklarını şöyle sıralamıştır:

1. Çocuğun kendini sevmesi
2. Çocuğa kendi ego ideallerini sağlayabileceği duygusu
3. Başkalarını sevme

Psikanalitik kuramda benlik saygısı gelişimi Süperego gelişimiyle de yakından ilgilidir. Süperego geliştikçe benlik saygısının içeriden düzenlenmesi görevini alır.

1.5. Erikson'un Psiko-Sosyal Gelişim Kuramı

Senemoğlu, (2010) göre Erik Erikson, Freud'un kuramını ergenlikten sonra yaşlılığa kadar genişleterek sekiz psiko-sosyal gelişim dönemi tanımlamıştır. Sağlıklı kişilik gelişimi için olumlu olarak çözümlenmesi gereken krizler ve bunların yer aldığı dönemlerin özellikleri aşağıya sırasıyla verilmiştir.

1.5.1. Güvene Karşı Güvensizlik

Bu dönem doğumdan bir yaşına kadar sürer. Bu dönemde bebekler, çevrelerindeki dünyaya güvenebileceklerini ya da güvenemeyeceklerine ilişkin temel duygular edinirler. Bu süre içinde, çevresindekilerle ilişkilerinin niteliği çocuğun temel güven duygusunu etkiler. Yaşamın ilk yılında çocuğun ihtiyaçlarının doyurulması, büyük ölçüde anneye ya da onun yerine geçen yetişkine bağlıdır. İhtiyaçlarını giderirken annenin çocuğu sevmesi, okşaması, sıcaklığını hissettirmesi, ilgilenmesi, çocuğun gerek kendisine gerekse çevresine güven duygusunun temellerini atmaktadır.

Sonuç olarak çocuk, kendini sevmeye değer bulur. Verileni alırken bir yandan da verebilmek için gerekli benlik temelini oluşturur. Aksi durumlarda ise çocukta kendisine ve çevresindeki dünyaya karşı güvensizlik meydana gelir.

1.5.2. Bağımsızlığa Karşı Utanma ve Şüphencilik

On ikinci aydan üç yaşına kadar süren bu dönemde, çocuklar artık tümüyle başkalarına bağımlı kalmak istemezler. Neyi yapabilecekleri, neyi yapamayacakları konusunda ana-baba ve çevrelerindeki kişileri test ederler. Önceki dönemde temel güven duygusunu kazanmış çocuk, öz saygısını yitirmeksizin kendi kontrolünü kazanabilmesi için, özgürlüğü hissetmesi gereklidir. Kendi kendine yemek yeme, eşyalarını toplama, giyinme ve soyunma cv. çabaları desteklenmeli ve teşvik edilmelidir. Kendi kendini kontrol etme ve saygının özü bu dönemde oluşturulur. Aksi takdirde sürekli olarak sınırlandırılan, aşırı korunan, aşırı şekilde kontrol edilen çocukta utanma duyguları oluşabilir.

1.5.3. Girişkenliğe Karşı Suçluluk Duygusu

Üç yaşından altı yaşına kadar olan bir dönemdir. Çocuğun motor ve dil gelişimi, onun fiziksel ve sosyal çevresini daha fazla araştırmasına, daha atılgan olmasına olanak verir. Doğal merakından dolayı çok sık azarlanan ve engellenen çocukta, suçluluk duygusu gelişmektedir.

1.5.4. Başarıya Karşı Aşağılık Duygusu

Altı yaşından on iki yaşına kadar sürer. Erikson'a göre birey, kişilik gelişimi dönemlerinden ilkinde ' bana ne verildiyse ben oyum' ikincisinde 'ne yaparsam oyum' üçüncüsünde 'hayal ettiğim şeyi olacak kişiyim' dördüncüsünde 'ne öğrenirsem oyum' inancına sahiptir.

Çocukta iş planlama, işbirliği yapma, öğrenme ve işi başarma özel bir öneme sahiptir. Başarma, çalışkanlık duygusunu getirir. Çocuğun kendine ve yeteneklerine karşı olumlu bir tutum geliştirmesine yardım eder. Gelecekteki başarılarının temellerini oluşturan akademik özgüven gelişir.

Aksi takdirde sürekli olarak yaptıkları eleştirilen, desteklenmeyen, beğenilmeyen çocuklar, yaptıklarının değersizliğine inanarak aşağılık duygusu geliştirebilirler.

1.5.5. Kimlik Kazanmaya Karşı Rol Karmaşası

12-18 yaşlarını kapsar. Ergenlik dönemi sırasında 'Ben Kimim ?' sorusu çok önemli hale gelir. Ergen bu soruyu cevaplarken, ana-babasından çok, akran gruplarından etkilenir. Hızlı bir fizyolojik ve fiziksel değişim içindeyken aynı zamanda, gelecekteki eğitimi, kariyeri hakkında yeni kararlar verme baskısı, daha önce oluşturduğu psiko-sosyal kimliğini gözden geçirmeye zorlar. Ergenin sağlıklı bir şekilde kimliğini kazanmasında, çevresinde uygun özdeşimler kurabileceği (model alabileceği) yetişkinlerin bulunması önem taşımaktadır.

Erikson'a göre bu dönemde ergen, başarılı bir şekilde kimlik kazanma sorununu çözerse, kendine güvenen, kendinden emin bir kişi olarak yaşamını sürdürebilir ve başarılı olur. Aksi durumda ise rol karmaşası yaşar.

1.5.6. Dostluk Kazanmaya Karşı Yalnız Kalma

18-26 yaşları kapsar (genç yetişkinlik).ergenlik döneminde kimliğini bulan kişi, artık kimliğini kaybetme korkusuna kapılmaksızın başkalarıyla yakınlıklar, dostluklar kurabilir. Karşı cinsle ilişkilerde arkadaşlık, sevgi ağırlık taşır. Dostluklar sağlam temeller üzerine oturtulur. Kurulan ilişkilerde karşılıklı alışverişin ötesinde bir duygu yatar. Birey çevresindeki kişilere karşılık beklemeden verebilir.

1.5.7. Üretkenliğe Karşı Duraklama

Kişi önceki evreleri başarılı olarak atlatmışsa bu dönemde üretken, verimli ve yaratıcıdır. Çocukları yoluyla neslini devam ettirmek önem taşır. Bunlardan mahrum olan bireyler, üretkenliğin aksine, bir işe yaramama duygusuna kapılabilir ve durgunluk dönemine girebilirler.

1.5.8. Benlik Bütünlüğüne Karşı Umutsuzluk

İleri yetişkinlikteki yaşları kapsar. Bu dönemde birey, benliğini tam olarak bulmuş, güvenli, mutlu, topluma etkin uyum sağlayabilen, aranan, sevilen ve sayılan kimsedir. Ya da umutsuzluklar içinde, uyumsuz, hırçın, aksi bir insan görünümündedir. Kimliğine uygun düşen rolü bulabilen kişi, bütünlük duygusuna sahiptir. İsteddiği biçimde yaşayarak yaşlandığına inanır ve kendisiyle öğünür. Oysa kimliğini bulamamış üretken olamamış kişi, yaşlılığında da huzurlu olamaz ve yaşamını boşa geçirdiğine inanır.

Tilki, (2011) göre, Spor faaliyetleri aracılığıyla bireylerin sosyal bir çevre kazanmaları ve kendilerini gerçekleştirebilmeleri mümkün olabilmektedir. Beden eğitimi ve sporun sosyal gelişimini şöyle özetleyebiliriz:

- ✓ Kişilik gelişimi üzerinde yapıcı etkileri vardır.
- ✓ Sportif etkinlikler sırasında çocuklar ve gençler birlikte çalışmaya yönlendirilirler.
- ✓ Arkadaşlık duygularının gelişmesine katkıda bulunur.
- ✓ Birlikte çalışma becerisini kazandırır.
- ✓ Liderlik özelliklerini kazandırır.

Ertürk, (2010) göre benlik sürecini ve sosyal yaşama katkılarını şu şekilde özetleyebiliriz:

- ✓ Benlik oluşumunda başkalarının kişiye yansıttığı özellikler, kişinin kendisi hakkında gözlemlerinden elde ettiği bilgiler kadar etkili olur.
- ✓ Herhangi bir doyum sağlayıcı sosyal bir ilişkinin genel sonucunu bir temel gereksinimi doyuruyor olarak nitelendirebiliriz. Her sosyal ilişkinin sonucu belirli bir gereksinimi doyurmaktadır.
- ✓ Birçok insan sosyal ilişkilere sadece bağlanmayı kurmak ya da başkalarıyla birlikte olmak şeklindeki bir temel gereksinimi doyurmak için girmeye çalışır.
- ✓ Sosyal ilişkiler bireylerin karşılıklı rahatlığını içerir. Sevgiyi gösterme ve alma süreci en içten umutlarımızı, kaygılarımızı başka bir kişi ile paylaşmamızı gerektirmektedir.

2. Benlik

Son yıllarda kişiliği etkileyen güçlü bir faktör olarak, benlik kavramı, psikologlar tarafından büyük bir ilgi ile incelenmeye başlanmıştır. Bir insanın kendisini ve çevresini algılayış tarzının, onun genel tutumunu ve davranışlarını büyük ölçüde etkilediği dikkati çekmiştir. Benlik kişiliği çok etkilemekle birlikte, kişilikten biraz farklı bir anlam taşımaktadır. Benlik, kendi kişiliğimize ilişkin kanılarımız ve kendi kendimizi görüş tarzımızdan oluşur. Bu bakımdan benlik kişiliğin öznel yanı olarak tanımlanabilir (Baymur, 1994:264).

Benlik kavramı (kendilik kavramı, self-concept), kişinin kendi özünü algılama biçimidir. Sosyalleşme sürecinde, başkaları ile etkileşimi sonucu oluşturduğu, kendine ilişkin olumlu ya da olumsuz algılarıdır. Özsaygı, kişinin üst ben ile iyi bir durumda olması halidir. Eğer özsaygımız iyi bir düzeydeyse, sorunlarımızın üstesinden gelebileceğimiz konusundaki güvensizliğimiz ya da kuşkularımız daha az demektir. Kendimize, yeteneklerimize güveniyorsak, kendi yeterliliğimize inanıyorsak, yaşamımızda karşılaştığımız sorunları daha kolay aşarız, sorunlarımızın üstesinden daha kolay geliriz. Özsaygının patolojik kaybı veya azalması klinik depresyon özelliğidir. Özgüvenimiz yeterli değilse, karşılaştığımız sorunları çözme yeteneğimiz konusunda kendimizi daha fazla sorgulayacağız demektir (<http://www.celikkol.org/benlikkavrami>).

Benlik, bireyin özellikleri, yetenekleri, değer yargıları, emel ve ideallerine ilişkin kanılarının dinamik bir örüntüsüdür. Ben neyim ve ben ne yapabilirim gerçek benliği, benim için neler değerlidir ve hayatta ne istiyorum ise ideal benliği meydana getirir. Roger (1959) göre benlik, kişinin kendini algılama ve değerlendirme biçimi olarak tanımlanmıştır. Benlik kavramı bir anlamda kişinin çok çeşitli özellikleri yönünden kendini değerlendirmesidir (Karamustafa, 2000:11).

Benlik kavramı, birbiriyle ilişkili öğelerden oluşur.

2.1. Algılanan Benlik: Bireyin kendisini nasıl gördüğü, onun benlik kavramının çok önemli bir boyutunu oluşturur.

2.2. İdeal Benlik: İdeal benlik, ergenin ne olmak istediği ve ne olmaktan çekindiğidir. İdeal benliğin bu iki yönü ergenin beklentilerini ve neleri olmak istemediğini görmeyi kolaylaştırır. Ergenin bilişsel seviyesi geliştikçe benliği ile ilgili tanımlamaları da daha tutarlı olur. Ergenlerin kendilerini anlama ve tanıma konusu zihinlerini çok meşgul eder ve çocuklardan daha çok benlik bilincine sahiptirler (Gün, 2006:6).

2.3. Sosyal Kimlikler: İnsanlar ait oldukları ve değer verdikleri gruplar içinde kurdukları sosyal etkileşimler sonucunda sosyal kimlikler geliştirirler. Kişi arkadaş grubunda farklı, spor yaptığı kulüpte farklı, iş yerinde farklı roller üstlenir; farklı rollerin gerektirdiği sosyal kimliğe uygun davranışlar sergiler (<http://www.rehberlikweb.com>).

Benlik, bireyin kişiliğini algılayış biçimidir. ‘ Ben kimim? ’ sorusuna verdiği yanıttır. Kim olduğunu, ne yapabileceğini ve hayattan ne beklediğini nasıl anlamlandırdığı üzerine kuruludur (Jobert, 2009:129).

William James, benliğin, bilen benlik ve bilinen benlik olarak iki boyutta düşünülmesi gerektiğini öne sürdü. Birçok benliğe sahip olduğu düşüncesinin öncülüğünü yapan James, bireyin bedenini, giysilerini, ailesini, sahip olduğu malları maddi benlik; çevresinden kendisiyle ilgili edindiği bilgileri sosyal benlik; içsel ve öznel varlığını, eğilimlerini ise manevi benlik olarak tanımladı (Jobert, 2009:130).

Baymur, (1994) göre iç varlığımızın bütününe teşkil eden benlik, kişilik gibi karmaşık bir kavramdır. Bu karmaşık kavramı çözümleyecek olursak, benlik belki şu sorunların cevaplarını içerir:

(a) Ben neyim? Bu sorunun cevabını bazı kimseler, daha çok olumsuz olarak, yani “ben beceriksizim, aptalım, çirkinim, soğuk insanın biriyim.” diye daha olumlu bir kanısı bulunabilir.

(b) Ben ne yapabilirim? Bende ne gibi yeterlikler var? “Ben iyi konuşurum, güzel resim yaparım, müzikten anlarım, matematiğe kabiliyetim var,” gibi kendimizde ne gibi yetenekler olduğuna ilişkin kanılarımız, benliğin bir yanını oluşturur. Benliğin bu yanı da bireyin kendisi tarafından olumlu, ya da olumsuz olarak değerlendirilmiş olabilir.

(c) Benim için neler değerlidir? Ben ne yapmalıyım ve ne yapmamalıyım? Örneğin, “başkalarına yardım etmeliyim,” “para kazanmalıyım”, “kopya yapmamalıyım” ya da “yakalanmamak şartıyla kopya yapmakta bir sakınca yoktur,” her şeyden önce kendimi düşünmeliyim” gibi bireyin için de bulunduğu toplumdan kendine göre edindiği az çok olumlu ya da olumsuz yargılardan meydana gelen bir değerler sistemi vardır. Bu da benliğin önemli bir yanıdır.

(ç) Hayattan ne istiyorum? Doktor, mühendis, öğretmen, sanatkâr, iyi bir ev kadını veya evcimen bir ile reisi olmak, sosyete mensup iyi giyinen bir insan olmak gibi çeşitli emel ve idealler de benliğinin bir yanını oluşturur.

Böylece benlik, bireyin özellikleri, yetenekleri, değer yargıları, emel ve ideallerine ilişkin kanılarının dinamik bir örüntüsüdür. Benlik üzerinde beden özelliklerinin ve yapısının etkisi olursa da, benlik birinci derecede psikik ve ikinci derecede tensel bir kavramdır. Yukarıda birinci ve ikinci maddelerde “ben neyim” ve “ne yapabilirim?” Sorularının cevapları gerçek benliği; son iki maddedeki soruların cevapları ise, erişilmek istenen moral düzeyi, gerçekleştirilmek istenen kologlar, benliği gerçek ve ideal benlik olmak üzere sınıflandırmaya önem vermektedirler. İleride göreceğimiz üzere, böyle bir sınıflandırma, uyumsuzluk olaylarını açıklamakta işe yarar.

2.4. Benliğin Gelişimi ve Gelişim Evreleri

Yaşamın ilk yıllarında çocuğun dünyası, onun yaşantılarından oluşur. Çocuk kendi bedenini çevresinden ayıramaz; büyüyüp, geliştikçe kendi varlığına ait olan yaşantıları arasında ayırım yapmaya başlar. Kendi varlığının ve işlerinin bilincine vardıkça, yaşadığı çevre içindeki varlıktan ve işlevlerinden oluşan bir benlik geliştirmeye başlar. Benlik kavramının gelişimi, bireyin çevresiyle olan yaşantılarını algılayış

biçimlerine göre oluşan dinamik bir süreçtir. Dolayısıyla, yeni doğan bebeğin, bir birey olmasına rağmen, henüz bir benliğe sahip olduğu söylenemez. Bebekler ben ile ben olmayı kendi bedenleri, bedeninin çevredeki diğer insanlar ve insanlar dışındaki varlıklar üzerindeki etkilerini anlamaya başladıkları 4-6 aya kadar ayırt edemezler. Yaklaşık olarak 18. ayda kendi resmi veya ayna karşısındaki suretini tanıması, çocukta benliğin varlığının bir işaretidir. Çocuğun kendini annesinden ayırt etmesi bireyselleşme veya benlik gelişiminde önemli bir faktördür. Ayrıca kız veya erkek olduğunu ve ailenin bir üyesi olduğunu da öğrenir. Anne-babasının veya ailedeki diğer üyelerin davranışlarını taklit etmesi de küçük çocuklarda benlik gelişiminde önemlidir (Cevher ve Buluş, 2007:55).

Benlik kavramı bir seferde gelişmez. Benlik kavramı ergenlikte ve ilk yetişkinlikte son derece önemli olan dinamik ve yaşam boyu süren bir süreç içinde gelişir. Diğer insanlarla etkileşimden ya da bireyin kendi duyguları, düşünceleri ve iç diyalogundan çıkar. Disiplin ve sevgi aracılığıyla ana-babadan, uygun davranışı gösterme baskısıyla yaşlılardan, başarı ya da başarısızlıkla okul yaşantılarından ve bir yığın başka olaydan etkilenir. Buna karşılık ruh ve beden sağlığını, başkalarıyla ilişkileri, akademik başarıları ve meslek seçimini etkileyebilir. Eğer her şey yolunda giderse çeşitli parçalar birbirleriyle harmanlanır ve kapsayıcı bir benlik kavramı oluşur. Aksi takdirde, sonuç uyumsuzluk ve benlik kavramını uyuşturucu ya da tedaviyle değiştirme girişimleri olabilir (Gün, 2006:2).

Benlik birtakım yaşantılar sonunda kazanılan edinik bir yapı, bir oluşumdur. Başlangıçta çocuk kendi varlığının farkında değildir. Doğuşta çocuk ben ile ben olmayı birbirinden ayırt edemez. Onun için dünya, dıştan mı, içten mi geldiğini bilmediği bir izlenimler karmaşası gibidir. Çünkü duyum mekanizması yoluyla birçok ışıklar, renkleri ve şekiller görmekte, sesler duymakta: soğukluk, sıcaklık, değinim, koku uyaranlarının etkisi altında kalmakta, bedeninden acı-sızı, rahatlık, açlık-tokluk gibi çeşitli iç duyumlar almakta, fakat bunları anlama ve bütünü ile kavrama zamanla oluşmaktadır. Başlangıçta çocuk için önemli olan bedeni ile ilgili ihtiyaçlardır. Açlık, susuzluk, üşüme, terleme gibi bedenine gelen rahatsızlığın farkına varır. Ama henüz kendi bedenini bile dış çevresinden ayırmamakta, nerede kendisinin bittiğini ve nerede dış çevrenin başladığını bilememektedir (Baymur, 1994:265).

Benlik, çocuk doğduğu andan itibaren, başından geçen sayısız olaylarla, çevresinde bulunduğu kişilerin etkisiyle yavaş yavaş oluşur. Çocuk çevresi ile olan etkileşimde önce bedeninin sınırlarını öğrenmeğe başlar. İlk aylarda parmağı ağzından çıktığı zaman ağlayan çocuk, bir süre deney ve çeşitli yaşantılardan sonra parmağını istediği zaman ağzından çıkarabileceğini, bunun gibi el ve ayaklarının kendine ait olduğunu ve bunları kendi isteğiyle hareket ettirebileceğini keşfeder. Birinci yılın sonunda ve ikinci yılın başlangıcında çocuğun ilgileri genişler ve o, kendisini duyuları, fikirleri ve istekleri olan ayrı bir kişi olarak çevresindekilerden ayırt etmeğe başlar. Psiko-sosyal benliği böylece gelişme yoluna giren çocuk, önce ailesi üyeleri ile sosyal bağlar kurar, daha sonra kendi akranlar ve yaşlılar dünyasını keşfeder. Önce ev, sonra mahalle, daha sonra okul ve başka çevrelerle ilişkiler kurarak, bireyin benliği gittikçe genişleyen halkalar halinde gelişmeye devam eder (Baymur, 1994:265).

Benlik kavramı kişinin kendisi hakkında bildikleri, başkalarının kişiye ilişkin görüşlerinden kişiye yansıyanlar ve kişinin kendine ilişkin değerlendirmelerinden elde edilir. Çoğu zaman bu bilgiler ve değerlendirmeler çevreden hazır alınır. Benlik kavramının oluşumunda, başkalarının kişiye yansıttığı özellikler, kişinin kendisi hakkındaki gözlemlerinden elde ettiği bilgiler gibi etkili olur. Kişi kendisi hakkında sıklıkla söylenen şeyleri benliğinin parçaları olarak görür ve ifade eder. Çoğu zaman da benlik kavramına uygun davranmaya çalışır (<http://wwwpedereciyiz.biz/benlik-kavrami-t5104.html>).

Benliğin yapısı, çevre ile olan, özellikle çevredeki belli insanlarla (anne, baba, arkadaş gibi) olan etkileşim sonucu şekillenir. Benlik kavramının gelişimi bireyin çevresi olan yaşantılarını algılayışına bağlıdır. Yaşantıları algılamada diğer insanların kendisi hakkındaki görüşleri önemli yer tutar. Özellikle kendisine yakın olan kişilerin tutumları önemlidir. Çocuk bu kişilerin kendisinde değer verdikleri davranışları benimser, bu kişilerin değer vermediği davranışlardan kaçınır. Zamanla bireyin özdeşleştirdiği bu değerler onun değer sistemin oluşturur (Yanbastı, 1996:256).

Benliğin gelişmesinde kişilerarası ilişkilerin büyük bir önemi vardır. Çevremizdeki insanların (küçükken ana- baba ve kardeşlerin, daha sonra öğretmenlerin ve arkadaşların) bize karşı tepkileri benliğin muhtevasını etkiler. Bizim için önemli kişilerin bizi beğenip beğenmemeleri, bizimle övünmeleri ya da bizden utanmaları, bu

kişilerin hakkımızda söyledikleri şeyler benliğin alacağı şekli etkiler. Sürekli olarak kendisine çirkin, aptal ve tembel denen çocuk, gerçekten bu nitelikleri benimseyebilir. Buna mukabil kendisini güzel becerikli, çalışkan ve iyi bulan yakınları arasında çocuk, gerçekten kendini böyle değerli bir kişi olarak görmeğe ve buna uygun davranış örüntüleri geliştirmeye başlar (Baymur, 1994:265).

Başkalarının bizden beklentileri ve bizi değerlendiriş tarzları ile birlikte.	→	Başkalarının beklentilerini ve hakkımızdaki değer yargılarını, bizim algılayış tarzımızdır.	→	Benlik kavramımın içlerini, değerler sistemimiz saptar.	→	Bunlar da: davranışlarımızı, çevremizdeki olaylar, başkalarını algılayışımızı ve başarımızı etkiler.
---	---	---	---	---	---	--

Kaynak: Baymur (1994:266)

Böylece benlik, acı ve tatlı birçok yaşantılar sonunda öğrenilen ve her an gelişmeye devam eden bir kavramdır. Her yaşantı, her baştan geçen olay; benliğe bir şeyler katar.

2.4.1 Çocukluk Dönemindeki Benlik Gelişimi

(Gürel, 2007)'ye göre başlangıçta çocuk kendi varlığının bilincinde değildir. Kendisiyle ilgili ve bağlantılı olanla olmayana ayıramaz. Vücudunu tanıyamaz, kendisine ait olup olmadığını bilemez. Çocuk doğduğu andan itibaren hiçbir yaşantısı, deneyimi olmadığı için düşünme yeteneği henüz gelişmemiştir ve bu süreç iki yaş civarında kazanılmaya başlar. Zamanının çoğu uyumakla ve karnının doyurulmasıyla geçer. Bu durumdayken bile çocuğa karşı gösterilen yaklaşım tarzı çocuğun ailesi için taşıdığı önem konusunda fikir verir. Kendisine gösterilen davranış şeklerinden etkilenir; öpülmesi, okşanması, oynanması, uyutulması, karnın doyurulması gibi. Bu davranışları gösteren anne-baba çocuklarına, onunla ilgilendiklerini, onu sevdiklerini iletmiş olurlar ve çocukta bu mesajı alır. Ancak her çocuğun aldığı mesaj aynı değildir. Çocuklarını öpmeyen,

ağladığında yatıştırmak için çaba harcamayan, karnını tam olarak doyurmayan, sevgilerini göstermeyen aileler de vardır. Bu yaklaşıma maruz kalan çocuk kendisini çok değerli bulmayabilir. Önemsiz hissedebilir. Çocukların yaşantı kazanmalarını sağlayacak, ailelerinden başka bir çevresi olmadığı için, kendilerine gösterilmiş olunan tavırlar yoluyla kendisine ait bir resim, bir imaj oluşturmaya başlar. Bir yaşına geldiğinde benlik bilincinin temeli oluşmaya başlamış olur.

Yeni doğan çocukların kendisine has bir benlik kavramı bulunmadığını yukarıda belirtmiştik. Bütün varlığı dış dünyaya ve diğer kişilere bağımlı olarak oluşur. Çocuk büyüdüğünde kendisi ile ilgili duyguları geliştirmiştir. Diğer kişilerden ve etrafında bulunan nesnelere farkını anlar. Bağımsız bir birey olarak kendine has duyguları, istekleri, korkuları ve yetenekleri vardır. Bütün bu yapı taşları bir gün benlik duygusunu kapsar. Bebeklik döneminde uyumsal görevler başlar. Yeni doğan kendini ve diğer bireyler arasındaki farklılığın olduğuna ilişkin kavramları kazanır. Bunun sonucu beden imgesi gelişir. Dil becerilerini kullanarak benliği ile ilgili ifadeleri kullanmaya başlar. Kademeli olarak toplumsal ortamın gereklerine uyum sağlama süreci sonucunda çocuk genellikle kişilik dediğimiz kendine has özelliklerini geliştirir. Benlik duygusunun gelişmesi bütün bunlar arasında en önemli olan noktalardan biridir. Çünkü çocuğun kendisini algılaması hem içsel hem de dışsal etmenlere dayalı olarak ortaya çıkmaktadır.

2.4.2. Ergenlik Dönemindeki Benlik Gelişimi

Ergenlik dönemi benlik kavramının öne geçtiği bir dönemdir. Ergen kendine dönmüştür, duygularını, bedenini inceler, nasıl bir kişi olduğu ve ne olmak istediği konusunda düşünür. Ergen benlik arayışı içerisindedir. Benlik kavramı bir seferde gelişmez. Benlik kavramı ergenlikte ve ilk yetişkinlikte son derece önemli olan dinamik ve yaşam boyu süren bir süreç içinde gelişir. Diğer insanlarla etkileşimden ya da kendi duygularımızla ve düşüncelerimizle, iç diyalogumuzdan çıkar. Disiplin ve sevgi aracılığıyla anne-babadan uygun davranışı gösterme baskısı ile yaşatlardan, başarı ya da başarısızlıkla okul yaşantılarından ve bir yığın başka olaydan etkilenir. Buna karşılık ruh ve beden sağlığımızı, başkalarıyla ilişkileri, akademik başarıları ve meslek seçimini etkileyebilir. Eğer her şey yolunda giderse çoğunluk için böyledir- çeşitli parçalar birbiriyle harmanlanır ve kapsayıcı bir benlik kavramı oluşur. Aksi takdirde, sonuç uyumsuzluk ve benlik kavramını uyuşturucuya da terapiyle değiştirme girişimleri

olabilir. Çocukluk döneminden çıkan ergenin, yaşamındaki birçok değişiklik sonucunda benlik kavramını ve yapısını değerlendirerek yeniden biçimlendirmesinde, çevresel faktörler içerisinde ana-babaların rolü olduğu kadar, arkadaş ilişkileri, okul yaşamı, günün koşullarına bağlı olarak gelişen popüler kültür; kitle iletişim araçları; toplumsal ve kültürel değerler önemli etkiye sahiptir. Ergenin bedensel, psikolojik, sosyal, bilişsel, duygusal değişimler ve gelişmeler ile birlikte çevresel faktörler benlik kavramının yeniden biçimlenmesinde rol oynarlar. Bu faktörlerin hiçbirisi birbirinden bağımsız değildir. Bir zincirin halkaları gibi birbiriyle iç içe birbirini tutan, etkileyen etmenlerdir(Azeri, 2005:32).

Ergenlik dönemi, benlik kavramının öne geçtiği bir çağıdır. Ergen kendine dönmüştür, duygularını, bedenini inceler; nasıl bir kişi olduğu ve ne olmak istediği konusunda düşünür. Ergen benlik arayışı içerisinde. Bu dönemde benlik kavramı sürekli bir iniş-çıkış içerisinde. Çünkü ergen kendisine bir kimlik aramaktadır. Bu dönemdeki birey kendisini sürekli değerlendirmekte, eleştirmektedir. Kendisini anne-babasından ve başkalarından ayıran özelliklerini öne çıkarmakta, benliğini yeni baştan düzenlemeye çalışmaktadır (Güleç, 2002:58).

3. Benliğin Önemi

Benlik kavramının günlük davranışlarımız ve hatta işlerdeki başarımız üzerinde büyük bir etkisi vardır. Benlik, içinde kendimiz gözetleyen, yargılayan, değerlendiren ve davranışlarımızı düzenleyen bizi yöneten bir güçtür. Bu fikri, daha somut olarak açıklamak için şu örnekler üzerinde duralım: Bir genç kendisini bir sporcu ya da atlet olarak kabul ediyorsa, bütün çabalarını spor ve atletizme yöneltir; bir sporcu gibi giyinir; bir sporcu gibi konuşur; bir sporcu gibi yemesine, uykusuna dikkat eder ve belki de sigara gibi spor başarısına zarar verebilecek alışkanlıklardan kaçınır. Kendisini çalışkan bir öğrenci olarak kabul eden bir gençte, zamanının büyük bir kısmını derslerini çalışmaya verir, bir öğrenciye yakışır şekilde giyinmeye çalışır, derste öğretmenlerini can kulağı ile dinler. Bunun gibi kendisinin hayırsever, iyi kalpli bir insan sayan kişi, işinden geri kalan bütün zamanını başkalarına iyilik yapmakla geçirir (Baymur, 1994:266).

Lecky, iyi bir ruh sağlığı için benlik tasarımı ile özellikle ideal benlik(bireyin ne olması, nasıl davranması gerektiğine ilişkin kendisine mal ettiği değer yargıları) ile gerçek yaşantıları arasında iyi bir ahenk ve tutarlılık olmasının önemine dikkati çekmiştir. Bir insan ne kadar benlik tasarımına uygun davranabilirse, kendini o kadar rahat hisseder, ideal benliğine ne kadar ters düşen yaşantıların etkisinde kalırsa, o kadar huzur kaçır ve kaygılanır. Kendi değer yargıları ve ideallerine uygun davranmak insanın kendine olan saygısını, güvenini ve mutluluğunu artırır. Ruh sağlığı yerinde bir kimse kendi benlik tasarımına az çok uyarlı davranabilen kimsedir (Baymur, 1994:266-267).

Bu alanda yapılan yeni araştırmalar benlik tasarımının, okul başarısını en azından zekâ kadar etkilediğini ortaya çıkarmıştır. Çoğu zaman kabiliyeti ölçüsünde başarı gösteremeyen kişilerde, kendilerinin bir şey yapamayacaklarına inanan olumsuz bir benlik tasarımının gelişmiş olduğu görülür. Benlik ve kişilik nitelikleri ile öğrenme arasında yakın bir ilişki vardır. Bu bakımdan çocukların küçük yaştan itibaren sağlıklı ve olumlu bir benlik geliştirmelerin önem verilmek gerekir. Bunun için de çocuğun hayatının ilk yıllarından itibaren, sevilme, korunma, benimsenme, kendine uygun işlerde başarılı olabilme gibi temel ihtiyaçlarının uygun ölçülerde karşılanması büyük bir önemi vardır (Baymur, 1994:267).

3.1. Benliğin aşamaları

3.1.1. Bireysel benlik: 7 yaşına kadar çocuklar bireysel algılarıyla, algılanan nesnelere birbirinden ayırt edemezler. Hissi değerlerle, çevrelerindeki eşya arasında bir ayırım yapamazlar. Çocuk bu çağlarda, özne ile nesne, dış dünya ile düşünen benlik arasında ilkel bir ayırt etmezlik gösterir. Düşünce ile eşya birbirinin yerini tutar (Özkan ve Dora, 1990:31).

3.1.2. Fiziksel benlik: Atletik beceri, kuvvet gibi özelleştirilmiş kişilik özelliklerine ait algılardır. Diğer bir deyişle, bireyin motor becerilerde (Koordinasyon, spor yeteneği vb.) ve fiziksel uygunluk parametrelerinde (Kuvvet, dayanıklılık, esneklik vb.) kendini nasıl algıladığıdır. Fizik benliğimiz, dölleme ile başlar ve işlevini tamamlayıp, fizik fonksiyonları sona erip, ölünceye dek yaşamına devam eder (Toçoğlu, 2007:16).

3.1.3. Toplumsal benlik: Toplumsal hayattan edinilen deneyimlerin ve çocuğun insanlarla kurduğu ilişkilerin oluşturduğu benliktir. Toplumsal benliğin oluşumunu sağlayan önemli faktörlerden bir de başka insanları tanımak başka insanların varlığını sindirmek, onlarla özdeşleşmek, tutum ve davranışlarını başkalarına göre ortaya koymaktır. Çocukluk döneminde şahsiyetin oluşumunda anne-baba etkisi ile ilgili çeşitli fikirler öne sürülmüştür. Ancak, bu etkinliğin ağırlığını belirlemek oldukça güçtür. Bebeği etkileyen uyarıların ve ortaya çıkan davranışın nasıl biçimlendiğini saptamak oldukça güç olduğundan çocuklukta kişilik gelişimini şöyle özetleyebiliriz: Bebek doğduğunda acizdir. Çevrenin bakımına muhtaçtır. En çok alıcı durumundadır. Çevre bunu bildiğinden hemen harekete geçer ve ona bakımdan yardımcı olur. Çocuğun duyu organları bu dış uyarılardan haberdardır. Çocuğun aldığı bu uyarılarla, duyu organlarının alıcılığı arasında bir denge varsa çocukta kişiliğin temel taşı olan güven duygusu gelişir (Özkan ve Dora, 1990:31).

3.2. Benlik Saygısında Cinsiyet Farklılıkları

Ergenlikte, benlik saygısının gelişimi ile ilgili farklı görüşler ileri sürülmüştür. Bunlardan ilki ‘Değer Merkezli ‘ yaklaşımıdır. Bu yaklaşım, ergenlikteki gelişimsel değişimin bütün bireyler için aynı olduğunu öne sürer. İkinci görüş ‘ Kişi Merkezli ‘ görüşüdür. Bu yaklaşımda bütün bireylerin aynı şekilde gelişmediği ergenlikte bazı kişilerin benlik saygılarının yükselirken, bazılarının düştüğünü, bazılarının da çok az bir değişime uğrayabileceği ifade edilmiştir. Benlik saygısında bireysel farklılıkları oluşturan özellikler erkeklerde ve kızlarda farklılaşabilir (Taysi, 2000:18).

Kızlar daha çok görünüşle, kişisel durumlarla, kişilerarası konularla ilgilenirken; erkekler daha çok parasal, eğitsel ve mesleki konularla ilgilenirler. Harper ve Marshall (1991) kızların erkeklere göre daha düşük benlik saygısına sahip olduklarını bulmuşlardır. Kişilerarası ilişkiler literatürü, kadınların erkeklere göre diğerleriyle ilişki kurmaya önem verirken, erkeklerin kadınlara göre bireyselleşmeye ve bağımsızlığa daha fazla önem verdiklerini göstermiştir. Kadınların diğerleriyle ilişkilerinin benliklerinde daha merkezi bir yer tuttuğu belirtilmiştir. Böylece kadınların kolektivist ve birbirine bağlı, erkeklerin ise bireyci ve bağımsız benlik şemaları oluşturmaya eğilimli oldukları ifade edilmiştir (Taysi, 2000:18-19).

Toçoğlu (2007) göre yüksek ve düşük benlik saygısına sahip insan karakterlerinin karşılaştırmıştır. Buna göre :

YÜKSEK BENLİK SAYGISI
İnsanlar tarafından takdir edilmeyi bekler.
Kendi yetenekleri, görünüşü, cinsiyeti ve davranışlarını olumlu olarak algılar.
Denetimli- denetimsiz performansları iyi olur.
Eleştiri durumunda kendilerini savunmaya geçmezler, kendilerinden emindirler.
İltifatları kolaylıkla kabul ederler.
Performanslarını gerçekçi bir biçimde değerlendirirler.
Yaşamla ilgili olarak genel bir memnuniyet duygusuna sahiptirler.
Güçlü bir toplumsal destek sistemine sahiptirler.
İç kontrol odaklıdırlar.
Otorite sahibi kişilerle bağlantı kurmaktan rahatsızlık duymazlar.

DüşüK BENLİK SAYGISI
İnsanlar tarafından eleştirilmeyi bekler.
Kendi yetenekleri, görünüşü, cinsiyeti ve davranışlarını olumsuz olarak algılar.
Denetim altında performansları düşer.
Eleştiri durumunda hemen savunmaya geçerler, pasiftirler.
İltifatları kabul etmek konusunda güçlük yasarlar.
Performanslarıyla ilgili olarak gerçekçi olmayan beklentilerde bulunurlar.
Yaşamla ilgili olarak şanslarının iyi olmadığını düşünürler.
Zayıf bir toplumsal destek sistemine sahiptirler.
Dış kontrol odaklıdırlar.
Otorite sahibi kişilerle bağlantı kurmak rahatsız eder.

4. Benlik (kendilik) ile ilgili kuramlar

Cüceloğlu (2003) göre bazı psikologlar benlik bilincini insan davranışının temeline koyarlar ve temelden hareket ederek psikolojik kuramlarını oluştururlar. Bazı kavramların kullanılışında aralarında ayrılık gösteren “benlik kuramcıları” değişik sonuçlara ulaşabilirler. Ne var ki, kişilik ve psikoterapi alanında çalışan bu psikologların görüşleri temelde benzerlikler gösterir. Bu temel yaklaşım değişik adlarla bilinir: benlik

kuramları, insancıl yaklaşım, kendini gerçekleştirme kuramları veya Fenomenolojik kuramlar gibi.

İyimser Yaklaşım: Benlik kuramlarının en belirgin özelliklerinden biri, insan doğasına iyimser bir bakıştır. Freud insanı iç dürtülerinin elinde sürekli itilen bir varlık, öğrenme psikologları ise çevresel koşulların tutsağı olarak görür. Buna karşılık benlik kuramcıları, insan doğasının sürekli mutluluk aradığına, insanın kendisi ve doğasıyla uyum içinde yaşamak için bilinçli olarak seçimler yaptığını inanır. Yaşamdan doyum sağlamanın insanın içinde doğuştan var olduğuna inanırlar. Bu görüş, sürekli çatışma içinde doğuştan var olduğuna inanırlar. Bu görüş, sürekli çatışma içinde olan Freud'un insan görüşünden daha iyimser bir görüştür.

Mekanik Olmayan bir Yaklaşım: Gerek Freud'un gerekse öğrenme kuramlarının insana yaklaşımı oldukça mekaniktir. Freud'un yaklaşımında iç güçlerin (id, ego üst-ben) arasındaki çatışma bireyin davranışını ve psikolojik dünyasını oluşturur. Öğrenme kuramları dış olayların bireyin davranışın belirlediği savunur. Her iki kuramsal yaklaşım da bireye pek seçme ve karar verme olanağı tanımaz. Bu kuramlara göre mekanik süreç ve güçler bireyin davranışını belirler. Benlik kuramı bireyin yaşamını doyumluluğa ulaştırma yönünde sürekli seçim yaptığı savunur Benlik kuramını destekleyen psikologlara göre birey son derece karmaşık bir organizmadır ve kendi kaderi üzerinde kendisinin karar verme gücü vardır. Birey iyiye gitme, gelişme ve Mutluluğa ulaşma yönünde kararlar verirler.

“Şimdi ve Burada” Yaklaşımı: Benlik kuramcıları kişinin başından geçmiş daha önceki olaylara önem vermez ve çocuklukta olan hadiselerin yetişkin bireyin davranışını belirlediğini kabul etmezler. Onların önem verdikleri şu anda kişinin kendisini ve çevresini nasıl algıladığı ve seçimlerini nasıl yaptığıdır. Geçmişe değil, şimdiye önem verirler.

4.1. Super'in Benlik Kuramı

Super'e göre benlik kavramı, bir kimsenin kendini nasıl gördüğüdür. Benlik tasarımı, bireyin kendisi hakkında, doğrudan edindiği algıların birbirleri ile anlamlı bütünler oluşturması ile meydana gelmektedir. İnsan hayatı boyunca çok çeşitli roller oynamaktadır. Yeteneklerini denemekte, başarılarını değerlendirmekte, başkalarının

değerlendirmelerini değerlendirmekte, bazı şeyleri iyi bir biçimde yaptığını fark etmekte ve bundan doyum sağlamaktadır. Bu yaşantılar biriktikçebirey kendisini şu ya da bu alanda daha başarılı olarak görmeye başlamakta; kısaca kendisi hakkında bir yargıya varmaktadır. Kişinin amacı benlik tasarımını korumaktır ve bütün davranışları artık benlik tasarımına göre biçimlenmektedir (Suner, 2000:25).

"Rol kuramı" olarak da bilinen Super'in kuramında, meslek seçimi belli bir gelişim sürecinde birey ile çevrenin etkileşimi sonucunda oluşan benlik tasarımının belli bir mesleğe yansımadır (Super,1968). Gelişim kuramcıları içinde yer alan Süper, meslek gelişiminde kişilik özelliklerine dikkat çekmiştir. Kişilik gelişimi bireyin yaşamı boyunca devam eden bir süreç olduğuna göre, kişinin kendini algısı değiştiği sürece, mesleği ile ilgili verdiği kararlarının da değişebileceğini savunmaktadır. Bu yüzden meslek seçiminde, benlik kavramı ya da öz benlik önemli bir yer tutar. Bireyin bir mesleğe karar vermesi onun benliğinin bir ifadesidir ve zaman içinde de değişiklikler gösterebilir. Benlik kavramının oluşması, yani insanın kendisini tanıması, neler yapabildiğini anlaması, yetenek ve ilgilerini keşfetmesi kendi ile ilgili algısını geliştirir. Böylece meslek seçimine önemli etkisi olur. Bunun yanında ailedeki bireylerle özdeşleşmesi, çeşitli roller içinde kendini sınaması da kişinin benlik kavramının oluşmasında önemli bir etkidir. Super'e göre benlik kavramının oluşması ve meslek seçimi için yeterli hale gelmesine kadar bir süreç gerekmektedir. Bu yüzden Süper mesleki gelişim sürecini beş evreye ayırarak inceler. Bunlar:

1. Büyüme evresi (doğumdan-14. yaşa kadar)
2. Araştırma (keşfetme) evresi (14-24 yaş)
3. Yerleşme evresi (25-44 yaş)
4. Koruma evresi (45-64 yaş)
5. Çöküş evresi (65 yaş ve sonrası)

4.2. Carl Rogers'ın Benlik Kuramı

Carl Rogers insan doğasına iyimser bakan psikologların başında gelir. Ona göre her insan doğuştan mutluluğu arar potansiyellerini gerçekleştirmek için çabalar. Gelişme ve iyiye doğru değişme insanın doğasında vardır. Rogers benlik bilincine önem verir. Bir kimsenin benlik bilinci onun kendisiyle ilgili düşüncelerini, algılamalarını ve kanaatlerini içerir; kendisini nasıl gördüğünü özetler. Benlik bilinci iyi, kötü, ya da ortada olabilir. Benlik bilinci her zaman gerçeği yansıtmayabilir. Yetenekli olduğu halde bir insan kendini yeteneksiz görebilir veya yeteneksiz bir kişi ise, kendini yetenekli görebilir. Benlik bilinci bizim kendimiz nasıl gördüğümüzü ifade eder. Herkes daha olumlu, daha gelişmiş bir benlik geliştirme çabası içindedir (Cüceloğlu, 2003:428).

Rogers'ın kişilik kuramının ana kavramı benliktir. Benlik ya da benlik kavramı (Rogers bu terimleri birbirlerinin yerine geçecek şekilde kullanır) onun kuramının köşe taşı haline geldi. Benlik 'ben'i tanımlayan bütün fikir, algı ve değerlerden ibarettir ve 'ben kimim' ya da 'ne yapabilirim' in farkında olmayı kapsar. Bu algılanan benlik de kişinin hem dünyayı hem de kendi davranışını algılayışını etkiler (Atkinson ve diğ, 1999:477).

Benlik kavramı kişinin ne olduğu konusundaki görüşlerinin yanı sıra ne olması gerektiği ve ne olmak istediği konusundaki görüşlerini de içerir. Kişinin ne olmak istediği konusundaki görüşleri ' İdeal benliği ' oluşturur. Bu terim bireyin ulaşmak istediği ve sahip olduğu taktirde kendisini çok değerli bulacağı benlik kavramını tanımlar (Yanbastı, 1996:255).

Benlik, farklı durumlarda sürekli kendini değerlendirme yoluyla gelişir. Gelişim çağındaki bireyler, kendilerine sürekli "Nasılım?" sorusunu sorarlar. Bu sorunun cevabını bulma yönünde, performanslarının kendi standartlarıyla ve yaşitlarının performanslarıyla karşılaştırırlar. Kendi standartlarıyla ve yaşitlarının performanslarıyla karşılaştırırlar. Ayrıca, aile, en yakın arkadaşlar, liderler, öğretmenler gibi kendisi için önemli insanların sözel veya sözel olmayan tepkilerini incelerler (Yapıcı ve Yapıcı, 2005:58).

Olumlu bir benlik bilinci geliştirebilmeniz için koşulsuz sevgi içinde yetişmemiz gerekir. Koşulsuz sevgi, birey ne yaparsa yapsın onun sevgi ve saygıya layık olduğunu kabul eden anlayışın ürünüdür. Bizim bazı davranışlarımız yanlış olabilir ve bu nedenle

cezalandırılabiliriz, ancak insan olarak biz yaptığımız hataların ötesinde her zaman sevmeye ve sayılmaya değer yaratıklarız. Davranış içinde ana-babalar, çocuklarına “Yaptığın davranış köyüydü, onun cezalandırılması gerekir, ama unutma ki sen benim gözümde hataların ötesinde değerli bir yaratıksın, seni seviyor ve sayıyorum” biçiminde yaklaşmalıdır (Cüceloğlu, 2003:428).

Carl Rogers’a göre; her insan doğuştan mutluluğu arar, potansiyellerini gerçekleştirmek için çabalar. Gelişme ve iyiye doğru değişme insanın doğasında vardır. Rogers’ın kişilik kuramının en temel kavramı”benlik”tır. Benlik; “ben”i karakterize eden düşüncelerin, algıların ve değerlerin tümüdür. Benlik; “neyim” ve “ne yapabilirim” farkındalığını içerir. Algılanan bu benlik, kişinin hem dünyayı hem de kendi davranışını algılamasını etkiler. Güçlü, olumlu bir benlik kavramı olan birey, dünyayı zayıf bir benlik kavramı olan bireyden oldukça farklı görür. Benlik kavramının mutlaka gerçeği yansıtması beklenemez; bir kişi çok başarılı ve saygın olabilir, ancak kendisini başarılı göremeyebilir (Yapıcı ve Yapıcı, 2005:57-58).

Koşulsuz sevgi içinde büyüyen kişilerin benlik anlayışları güçlü ve olumludur. Yapılan davranışla benlik bilinci arasında bir farklılık varsa o zaman kaygı ortaya çıkar. Farklılık ne kadar büyükse, kaygı da o kadar kuvvetli olur. Örneğin, Hatice kendisini iyi bir genç kız olarak biliyor. Bir gün babası cüzdanını masanın üzerinde bırakmışken Hatice kendisi birkaç arkadaşıyla birlikte sinemaya götürecek para alıyor. Bu durumda Hatice’nin kötü bir davranış yaptığını kabul etmesi ve bu davranışın kendine uymadığını bilerek bir daha yapmamaya karar vermesidir. Hatice kendini kötülemeden uygunsuz davranışından uzaklaşmalıdır. Kendi kendimizi affetmemiz ve kendimizi koşulsuz olarak sevmemiz ve saymamız, bizim sağlıklı yaşamımızın ve gelişmemizin temel ilkesidir (Cüceloğlu, 2003:429).

Değişik akademik ve sosyal ortamlarda, durumlarda, kendi kimliğimizi arayıp kendimize ait imajı oluştururken, çevremizdeki “özel insanları “ anlamının yollarını da araştırırız. Başkalarının ne düşündüğünü, ne hissettiğini öğrenmek isteriz. Çok küçük çocuklar, diğer insanların farklı duyguları ve tecrübeleri olduğunu anlamazlar. Fakat bu “bakış açısını algılama yeteneği” , zaman içerisinde gelişir (Yapıcı ve Yapıcı, 2005:58).

4.3. Maslow'un Kuramı

Maslow'un kuramı çoğu kez kişilik kuramı olarak da algılanır. Kuramda benlik bilinci önemli yer tutar ve bu nedenle yeniden kısaca hatırlamakta yarar vardır. Maslow (1971) güduları mertebeli bir yapı içinde görür ve insanların alt basamaktaki gereksinimleri giderir gidermez, üst aşamadaki güduları doyumaya yöneleceğini kabul eder. En sonunda bireyin ulaşacağı en yüksek yer kendini gerçekleştirme noktasıdır (Cüceloğlu, 2003:429-430).

Kendini gerçekleştirme çoğu insan için ancak bir anlık bir yaşantıdır. Ne var ki bazı kimseler daha uzun zaman bu anı yaşayabilir. (Eleanor Roosevelt, Albert Einstein, Spinoza, Abraham Lincoln gibi) kendini gerçekleştirmiş kişiler olduğunu ifade etmiş, üniversite öğrencileri üzerine yaptığı araştırmalarda, kendini gerçekleştirmiş kişilerin çok az sayıda olduğunu görmüştür (Cüceloğlu, 2003:430).

Rogers'e göre benlik kavramının gelişimi, bireyin çevresiyle olan yaşantılarını algılayış biçimlerine göre oluşan, özellikle kendine yakın olan kişiler tarafından olumlu olarak değerlendirme ve kabul edilme gereksiniminden etkilenen dinamik bir süreç olarak ifade edilmektedir. Bu konuda onu hoşnut eden ya da düş kırıklığına uğratan türlü yaşantılar sonucu birey, kendine değer verme duygusunu geliştirmektedir (Suner, 2000:24).

Maslow teorisi, insanların belirli kategorilerdeki ihtiyaçlarını karşılamalarıyla, kendi içlerinde bir hiyerarşi oluşturan daha 'üst ihtiyaçlar'ı tatmin etme arayışına girdiklerini ve bireyin kişilik gelişiminin, o an için başat olan ihtiyaç kategorisinin niteliği tarafından belirlendiğini sözkonusu etmektedir. Maslow'un kişilik kategorileri kendi aralarında bir dizilim oluştururlar ve her ihtiyaç kategorisine bir kişilik gelişme düzeyi karşılık gelir. Birey, bir kategorideki ihtiyaçları tam olarak gidermeden bir üst düzeydeki ihtiyaç kategorisine, dolayısıyla kişilik gelişme düzeyine geçemez. Maslow'a göre birey için o an başat olan gereksinimler hangi kategoriye ait gereksinimler ise, diğer deyişle günlük etkinlikleri ağırlıklı olarak hangi gereksinimleri doyumaya yöneliyorsa, kişilik gelişmişlik düzeyi de onun istencinden ya da seçiminden bağımsız olarak bu gereksinim kategorisine karşılık gelen düzeyde bulunacaktır (<http://www.khaos.info/sosyoloji-psikoloji/10044-maslow-piramiti- ihtiyaclar-hiyerarssisi/>).

Kaynak : (<http://www.khaos.info/sosyoloji-psikoloji/10044-maslow-piramiti- ihtiyaclar-hiyerarstisi/>).

5. Bu Alanda Yapılmış Çalışmalar

Kuzgun (1983), 1981-82 Eğitim ve Öğretim yılında Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitimde Psikolojik Hizmetler Bölümü 4. sınıf ve yüksek lisans öğrencileri arasından, gönüllü olarak araştırmaya katılan 45 kız ve 27 erkek olmak üzere toplam 72 öğrenci üzerinde “Benlik ve İdeal benlik kavramlarının, tercih edilen meslekle ilişkisini araştırmıştır. Bu araştırmada kişiliği betimleyen 100 adet ifade seçilmiş, bu ifadelerin her biri bir karta yazılmış ve her karta bir numara verilmiştir. Kişilik özelliklerinin yazılı olduğu kartlar deneklere verilmiş ve bunları kendisine uygunluk açısından derecelemesi istenmiştir. Deneklerden kartları benlik, ideal benlik ve son olarak da girmeyi arzu ettikleri mesleğin tipik üyesinin sahip olduğu özellikleri düşünerek kategorilere ayırması istenmiştir. Elde edilen bulgulara bakıldığında benlik ve ideal benlik arasındaki anlamlılık arttıkça, benlik kavramı ile mesleki benlik kavramı arasındaki ilişki de anlamlılık göstermiştir.

Gün (2006), Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında yaptığı yüksek lisans çalışmasında, 12-14 yaş spor yapan ergenler ile aynı yaş grubu spor yapmayan ergenlerin, benlik saygıları ve psikosomatik belirtileri karşılaştırılmıştır. 433 kişiden oluşan spor yapan ve spor yapmayan grupların benlik saygıları düzeylerinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Spor yapma ile benlik saygısı arasında pozitif anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Spor yapmanın benlik saygısını yükseltmede yararlı olduğu sonucuna varılmıştır.

Kuru ve Baştuğ (2004)’un yaptığı çalışmada, bayan ve erkek futbolcuların kişilik özelliklerinin belirlenmesi ve bedenlerini algılama düzeylerinin incelenmesi amacıyla yaptıkları çalışmaya yaşları 18 ile 26 arasında değişen Türkiye Bayanlar Futbol Liginde oynayan toplam 80 bayan ve 1. Amatör Ligde futbol oynayan toplam 40 erkek profesyonel futbolcu katılmıştır. Erkek futbolcuların çekici olmayan, sevimsiz, çalışırken kritiği seven, kendi istediğini yapamayan, güzel görünmeye dikkat etmeyen bir yapıya sahip oldukları, bayan futbolcuların ise bunun tam tersi bir durumda çekici, sevimli, istediğini yapabilen, güzel görünmeye dikkat eden yapıya sahip oldukları belirlenmiştir.

Üstün ve Akman (2002)'ın yaptığı 8-11 yaş grubundaki korunmaya muhtaç çocukların benlik algıları ile ideal benlikleri arasındaki ilişkiyi değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmada korunmaya muhtaç çocukların sağlıklı bir benlik algısına sahip olmadığını ortaya çıkarmışlardır. Çünkü her yaş grubundaki korunmaya muhtaç çocukların ideal benlik puanlarının gerçek benlik puanlarına göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Cooley'e göre (1968) gerçek benlikle ideal benlik ne ölçüde birbirine yakın ise ruh sağlığı o ölçüde yerinde ve sağlıklı olmaktadır. Geçtan' e (1996) göre de hayatın normal akışı içinde "Gerçek" ve "İdeal" benlikler arasında farkın bulunması sağlıklı bir olgudur. Ancak önemli olan aradaki farkın ideal benlik lehine artış göstermemesidir.

Baran (1989), on yaş çocuklarında davranış bozuklukları ile benlik kavramının gelişimi arasındaki ilişki üzerine bir çalışma yapmıştır. Altı ilköğretim okulunda, 4. sınıfta eğitim gören 60 kız ve 60 erkek öğrenciden oluşan çalışma sonucunda, davranış bozukluğu ile benlik kavramı arasında negatif bir ilişki olduğunu saptamıştır. Davranış bozukluğu arttıkça, deneklerin benlik kavramlarının gelişme düzeyinde bir azalma görülmüştür. Davranış bozukluğuna sahip olan deneklerin, olumsuz bir benlik kavramı geliştirdikleri saptanmıştır.

Kabak (2009), Adana ili Seyhan ve Yüreğir ilçelerindeki Meb'e bağlı 10 lisede cinsiyet ve lisanslı sporcu olup olmama durumuna göre saldırganlık puanlarını incelemiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre saldırganlık puanlarını incelenmiş ve erkeklerin, kız öğrencilere göre saldırganlık puanları daha yüksek bulunmuştur.

Kuru ve Baştuğ (2006)'un yaptığı çalışmada, bayan ve erkek futbolcuların psikolojik ihtiyaçlarının cinsiyet değişkenine göre incelenmesi amacıyla yaptıkları çalışmaya yaşları 18 ile 26 arasında değişen Türkiye Bayanlar Futbol Liginde oynayan toplam 80 bayan ve 2. Amatör Ligde futbol oynayan toplam 40 futbolcu gönüllü katılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler SPSS istatistik paket programında varyans analizi (ANOVA) ile değerlendirilmiştir. Sonuçlar, 0.05 anlamlılık düzeyinde yorumlanmıştır. Cinsiyet değişkenine bağlı olarak yapılan analiz sonucunda, bayan ve erkek futbolcularda başatlık, şefkat gösterme, değişiklik, karşı cinsle ilişki ve saldırganlık özellikleri açısından anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($p<0.05$). Bayan futbolcularda karşı cinsle ilişki ve saldırganlık özellikleri erkek futbolculardan ortalama değeri daha

düşük olduğu tespit edilmiştir. Bayan sporcularda duyguları anlama ve şefkat gösterme özelliklerinin erkek sporculara göre daha yüksek değerde olduğu belirlenmiştir.

Yakupoglu (1996), tarafından yaşları 14-28 arasında değişen 53 erkek ve yaşları 16-26 arasında değişen 30 bayan olmak üzere toplam 83 milli sporcuya Cattell'in 16 kişilik faktörü envanteri uygulanmıştır. Açık beceri gerektiren sporları(eskrim ve taekwondo) yapanların, kapalı beceri gerektiren sporları yapanlara göre daha başat, kavgacı ve sert kişilik özelliklerine sahip olduğunu bulmuştur.

Kaya (2007) yaptığı çalışmada, bisikletçiler ile halkoyuncuların kişilik özelliklerinin karşılaştırılmasını amaçlanmıştır. Bu çalışmaya 18 halkoyuncu, 20 bisikletçi olmak üzere toplam 38 sporcu gönüllü olarak katılmıştır. Kendine güven-teslimcilik, saldırganlık-uysallık, riske girme-ihyatlı olma, başarı tutkusu-tutkusuzluk gibi kişilik özelliklerini belirleyen boyutlar seçilmiştir. Sonuçların anlamlılık dereceleri de ($P>0.05$) seviyesinde kabul edilmiştir. Kişilik özelliklerini belirleyen saldırganlık-uysallık boyutuna ait puan ortalamalarında ise halkoyuncuların uysallık, bisikletçilerin saldırganlık boyutunda oldukları tespit edilmiştir. Ayrıca bisiklet takımının, halkoyunculara göre kendine güven boyutuna daha yakın olduğu sonucuna varmıştır.

Yaman ve ark. (2008) yaptığı çalışmada Beden Eğitimi ve Spor (BES) eğitimi veren yükseköğretim kurumlarında bulunan öğrencilerin alanları ile ilgili istihdam durumlarına yönelik algılamalarının incelenmesi amacıyla bir çalışma yapmışlardır. Araştırmaya farklı bölgelerdeki Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarından 746 öğrenci katılmıştır. Araştırma sonucunda; BES eğitimi veren yükseköğretim kurumlarına alınan öğrenci sayısı ile bu öğrencilerin mezuniyet sonrası istihdam edilmesi arasında bir orantısızlığın bulunduğu, bununla birlikte kamu kurumları ile özel kuruluşlarda istihdamın kısıtlı olduğu bulunmuştur.

İnce (2006) Türkiye'deki lisanslı Türkiye Yelken Federasyonu'nun 2002 Türkiye Optimist (n=70) ve Türkiye Laser (n=39) Şampiyonası'na katılan 89 erkek ve 20 bayan toplam 109 yelken sporcusu üzerinde bir çalışma yapmıştır. Yelken eğitiminin, sporda başarı için önemli bir psikolojik faktör olan kendine güveni arttırdığı sonucuna varmıştır.

BÖLÜM 2: YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evreni ve örnekleme, veri toplama araçları ve veri çözümleme yöntemlerine ilişkin açıklamalar yer almaktadır.

2.1. Araştırma Modeli

Bu çalışmada, araştırmanın amacına uygun olarak, genel tarama modeli kullanılmıştır. “Genel tarama modelleri çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir” (Karasar, 2008:79).

Bu araştırma temelde, uygulanan anketlerden ve ilgili literatürden elde edilen bilgilere dayanmaktadır.

Betimsel nitelikli bu araştırma, araştırma kapsamına alınan Beden Eğitimi ve Spor bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin, kişilik özelliklerini algılanmasını ortaya koyan betimsel bir araştırmadır.

2.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, Sakarya Üniversitesi’nde Beden Eğitimi ve Spor eğitimi alan öğrenciler (795); örneklemini ise Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Spor Yöneticiliği Bölümü ve Rekreasyon Bölümü’nde 2009-2010 eğitim ve öğretim yılında öğrenimine devam etmekte olan ve tesadüfen seçilen gönüllü 227 öğrenci oluşturmaktadır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplamak üzere iki ayrı araç kullanılmıştır. Araçlardan ilki araştırmacı tarafından hazırlanan; cinsiyet, alanı seçme nedeni, alanda öğrenim görmekten duyduğu memnuniyet, gelecekte alanda çalışma düşüncesi, alanın toplumsal statüsünü algılama özellikleri ve ailelerinde spor ile uğraşan bireylerin bulunma durumu gibi kişisel özellikleri belirlemeye çalışan bir ankettir (EK-A).

Bu araştırmanın ikinci veri toplama aracı Savran (2006) tarafından Türkiye için geçerlik, güvenilirlik ve norm çalışması yapılan Sıfat Listesi(ACL) Kişilik Testi'dir (EK-B).

Sıfat listesi, Amerika Birleşik Devletlerinde geliştirilen Adjective Check List adlı kişilik testinin, Türkiye için geliştirilen adaptasyonudur. Testin Türkiye adaptasyonu, geçerliği, güvenilirliği ve norm çalışması Marmara Üniversitesi Öğretim üyesi Dr. Canan Savran tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu bilimsel çalışma, testin orijinal versiyonunu geliştiren Gough ve Heilbrun'un resmi izni ile gerçekleştirilmiştir. Bilimsel çalışması bittikten sonra yine Canan Savran tarafından Türkiye için kullanım hakları satın alınmıştır. Gerekli görüldüğü takdirde testin bilimsel çalışmadan elde edilen geçerlik ve güvenilirlik sonuçları hakkında detaylı bilgi verilebilir.

Test 300 sıfattan ve 24 alt ölçekten oluşmaktadır. Tümüyle sağlıklı bireylerin sahip oldukları çeşitli kişilik özelliklerini belirlemeye yönelik olarak hazırlanmıştır. Özellikle sıfatlardan oluşması nedeni ile güvenilirliği çok yüksektir. Testin oldukça karmaşık bir puanlama sistemi olduğu için, bireyler hangi sıfatların hangi özelliğe ait olduklarını kestirmeleri zordur. Bu gerekçe ile bireyler testi yanıtlarken, yönlendirme yapamamaktadırlar. Aynı zamanda uygulaması en fazla 10-15 dakika sürmektedir. Bu açıdan da uygulama kolaylığına sahiptir. Testin diğer bir avantajı Türkiye için norm çalışmasının yapılmasıdır. Türk insanını, Amerikan normlarına göre değil, kendi toplumsal değerleri ile karşılaştırmaktadır.

Ölçeğin 24 alt boyutun adları ve açıklamaları aşağıda sunulmuştur.

Başarma: Toplumca kabul gören değerlere sahip olma yolunda başarı çabası

Başatlık: Guruplarda önderlik rolü üstlenmek için çalışmak, bireysel ilişkilerde etkin olma çabası

Sebat: Yüklenilen görevleri yerine getirmede kararlı davranmak. Bir işi sonuna kadar götürebilecek kapasiteye sahip olmak

Düzen: Özel ve iş yaşamında etkinliklerin planlanmasına önem verme

Duyguları Anlama: Kişinin kendisinin ya da başkalarının davranışlarını ve duygularını anlama gayreti

Şevkat: Diğer insanlara karşı samimi, destekleyici, koruyucu davranma, onlara maddi ve duygusal yardımlar sağlama davranışı

Yakınlık: Bir gruba ait olma isteği, kişisel dostluklar kurmak ve sürdürmek

Karşı Cinsle İlişki: Karşı cinsten kişilerle sağlıklı duygusal ve sosyal ilişkiler kurabilme

Gösteriş: Girilen gruplarda başkalarının ilgisini çekecek şekilde davranmak

Bağımsızlık: Başkalarından ya da toplumsal değer ve beklentilerden bağımsız hareket edebilme

Saldırganlık: Başkalarına karşı atak ve kırıcı tavırlar takınmak

Değişiklik: Yaşantıda tekdüzelikten uzaklaşıp, farklı deneyimler arama ve değişik yaşam tarzlarından zevk alma özelliği

İlgi Görme: Başkalarından anlayış, sevgi ve duygusal destek görme isteği, ihtiyacı duyma

Kendini Suçlama: Özeleştiri, suçluluk yada toplumsal yetersizlik yoluyla duygularını ifade etme

Uyarlık: Başkalarıyla ilişkilerinde bağımlı roller üstlenmek

Danışmaya Hazır Oluş: Bireysel problemler, psikolojik zorlanmalar gibi olguları çözümleyebilmek için bireyin psikolojik danışmaya ihtiyaç duyması ve bunların çözülmesi için danışmaya hazır olması

Oto-kontrol: Bireyin kendisi ve davranışları üzerindeki kontrol ve hakimiyeti

Özgüven: Kişinin kendi yeteneklerine, davranışlarına olan güveni

Kişisel Uyum: Bireyin kendi istekleri ile toplumun istekleri arasında gerekli dengeyi kurması; olaylarla başedebilme gücü. Bireyin sevme ve çalışma becerilerini birarada taşıması.

İdeal Benlik: Bireyin kendine verdiği değer veya bireyin sahip olduğu özellikleriyle kendini algılaması ile olması gerektiğine inandığı özellikler arasındaki uyum

derecesi

Yaratıcı Kişilik: Bireyin yaşadığı toplumun değerlerinden farklı ve orjinal değerlere, fikirlere sahip olma derecesi

Askeri Liderlik: Güçlülük, özdisiplin, nezaket gibi toplumsal olarak liderde bulunması gerekli değerlere sahip olma.

Erkeksi Özellikler: Güçlülük, ataklık gibi tüm dünyada evrensel olarak kabul edilen erkeksi özelliklerine sahip olma derecesi

Kadınısı Özellikler: Sıcaklık, samimiyet, sempatiklik gibi tüm dünyada evrensel olarak kabul edilen kadınısı özelliklerine sahip olma derecesi

2.4. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Araştırma kapsamında kullanılan ankette yer alan soruların; frekans ve yüzdeler dağılımları bulunarak bulgular bölümünde tablolara dönüştürülerek yorumlanmıştır.

Araştırmanın ikinci aşamasında ACL kişilik ölçeğinin alt boyutlarının ve ölçek maddelerinin aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları bulunmuştur. Ölçeğinin alt boyutlarından elde edilen ham puanlar cinsiyet ve teste işaretlediği toplam sıfat sayılarına göre Türkiye normlarına göre standart puanlara çevrilmiştir. Bu bağlamda her bir alt ölçeğinin ortalama değeri 50 puandır. Öğrencilerin elde ettiği standart puanların ortalamaları, Türkiye ortalama değerleri ile karşılaştırılarak yorumlanmıştır.

Araştırmanın üçüncü aşamasında; anket ile toplanan bağımsız değişkenlere göre ACL Ölçeğinin alt boyut puanlarının farklılıklarını belirlemek üzere hipotez testleri yapılmıştır. Bağımsız değişkenlerin iki kategoriden oluştuğu ve dağılımların normal olduğu durumlarda hipotez testi olarak ilişkisiz grup “t” testi kullanılmıştır.

Araştırma kapsamında elde edilen tüm sonuçlar çift yönlü olarak sınanmış ve anlamlılık düzeyi en az ,05 olarak kabul edilmiştir. Ayrıca ,01 ve ,001 düzeyinde anlamlı çıkan sonuçlar ayrıca tablolarda gösterilmiştir. Araştırmanın tüm istatistiksel analizleri For Windows paket program ile yapılmıştır.

Tablo 1: ACL Kişilik Testinin Ön ve Son Test Uygulama Sonuçları Arasında Hesaplanan Güvenirlik Katsayıları

Alt Boyut	Uygula -ma	n	Art.Ort	ss	SH	Güvenirlik Katsayısı	p
Başarma	Ön	93	52,8487	9,58613	,99404	,515	,000***
	Son	93	52,2409	10,70662	1,11023		
Başatlık	Ön	93	51,4319	9,81177	1,01743	,628	,000***
	Son	93	52,6500	8,28124	,85872		
Sebat	Ön	93	49,6133	8,97559	,93073	,650	,000***
	Son	93	50,3673	10,25441	1,06333		
Düzen	Ön	93	48,8078	7,97269	,82673	,549	,000***
	Son	93	50,2867	9,31991	,96643		
Duyguları Anlama	Ön	93	49,7701	10,95562	1,13604	,434	,000***
	Son	93	51,0783	13,03254	1,35141		
Şefkat Gösterme	Ön	93	50,1734	9,88472	1,02500	,599	,000***
	Son	93	50,2599	12,57444	1,30391		
Yakınlık	Ön	93	48,1824	9,51698	,98686	,509	,000***
	Son	93	49,0809	11,46988	1,18937		
KCI	Ön	93	48,3908	9,23085	,95719	,443	,000***
	Son	93	49,1946	9,46142	,98110		
Gösteriş	Ön	93	48,9053	8,28544	,85916	,650	,000***
	Son	93	49,9119	7,34528	,76167		
Bağımsızlık	Ön	93	49,4974	7,88521	,81766	,427	,000***
	Son	93	49,6176	8,80070	,91259		
Saldırganlık	Ön	93	51,7487	10,00361	1,03733	,651	,000***
	Son	93	51,4022	8,79098	,91158		
Değişiklik	Ön	93	47,7877	7,92843	,82214	,302	,003**
	Son	93	47,5277	8,70426	,90259		
İlgi Görme	Ön	93	47,3791	11,17080	1,15836	,535	,000***
	Son	93	47,0010	9,68135	1,00391		
Kendini Suçlama	Ön	93	49,4074	10,04651	1,04177	,641	,000***
	Son	93	49,1226	8,01402	,83102		
Uyarlık	Ön	93	48,0314	7,46964	,77457	,485	,000***
	Son	93	49,8238	7,57515	,78551		
DHO	Ön	93	47,5729	13,53933	1,40396	,504	,000***
	Son	93	47,7446	12,28327	1,27372		
Otokontrol	Ön	93	49,2469	9,17492	,95139	,559	,000***
	Son	93	51,4202	8,62922	,89481		
Özgüven	Ön	93	51,5375	9,03742	,93714	,660	,000***
	Son	93	51,2768	9,95721	1,03251		
Kişisel Uyum	Ön	93	46,2631	9,87790	1,02429	,471	,000***
	Son	93	47,9067	13,12052	1,36053		

İdeal Benlik	Ön	93	50,3407	10,22534	1,06032	,668	,000***
	Son	93	51,3515	11,61675	1,20460		
Yaratıcı Kişilik	Ön	93	50,8508	8,85075	,91778	,356	,000***
	Son	93	51,8400	9,15913	,94976		
Askeri Liderlik	Ön	93	45,7153	8,58474	,89020	,336	,001***
	Son	93	46,8723	11,20744	1,16216		
Erkeksi Özellikler	Ön	93	50,7905	9,14971	,94878	,503	,000***
	Son	93	50,4079	10,60339	1,09952		
Kadınsı Özellikler	Ön	93	47,8396	10,37759	1,07611	,381	,000***
	Son	93	48,3082	10,40345	1,07879		

P<,05 **p<,01 *p<,001**

Araştırma kapsamında kullanılan adjective chek list'in(ACL) Türkiye için geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Ancak bu araştırma kapsamında 93 kişilik öğrenci grubu üstünde tekrar test-tekrar test güvenirligi çalışması yapılmıştır. Ölçek 93 Beden Eğitimi ve Spor bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilere 15 gün ara ile iki kez uygulanmıştır. Elde edilen iki uygulama sonucu arasında korelasyon katsayıları elde edilmiştir. Bu korelasyon katsayıları, ölçeğin bu çalışama için alt boyutlar bazında güvenilirlik katsayılarını vermektedir. Elde edilen istatistiksel sonuçlar Tablo 1'de sunulmuştur. ACL testinin alt boyutları için bulunan güvenilirlik katsayılarının tümü istatistiksel açıdan ,001 düzeyinde anlamlıdır.

BÖLÜM 3: BULGULAR VE YORUM

Tablo 2. Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Frekans ve Yüzelik Dağılımları

Cinsiyet	f	%
Erkek	125	55,1
Kadın	102	44,9
Toplam	227	100,0

Tablo 2’de beden eğitimi ve spor bölümü öğrencilerinden oluşan çalışma grubunun cinsiyet değişkenine göre frekans ve yüzelik dağılımları verilmiştir. Çalışma grubu içinde çoğunluğu erkek öğrenciler oluşturmaktadır(% 55,1). Kız öğrenciler ise % 44,9 ile çalışmada temsil edilmişlerdir.

Tablo 3. Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Bölümü Seçme Nedeni Değişkenine Göre Frekans ve Yüzelik Dağılımları

Bölüm Seçme Nedeni	f	%
Kendi isteğim	218	96,0
Başkalarının isteği	9	4,0
Toplam	227	100,0

Araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin %96’sı bölümlerini kendi istekleri ile seçmişlerdir(Tablo 3). Öğrencilerden ancak % 4’ü başkalarının isteği ile beden eğitimi ve spor bölümünü seçmiştir.

Tablo 4. Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin, Bölümlerinden Duyduğu Memnuniyet Değişkenine Göre Frekans ve Yüzelik Dağılımları

Bölümden Memnuniyet	f	%
Evet	205	90,3
Hayır	22	9,7
Toplam	227	100,0

Tablo 4'te beden eğitimi ve spor bölümü öğrencilerinden oluşan çalışma grubunun bölümlerinden memnuniyet değişkenine göre frekans ve yüzelik dağılımları verilmiştir. Öğrencilerin % 90,3'ü beden eğitimi ve spor bölümünde öğrenim görmekten memnundur. Memnun olmayanlar sadece % 9,7 olarak bulunmuştur.

Tablo 5. Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Mezuniyetten Sonra Alanda Çalışma Düşüncesi Değişkenine Göre Frekans ve Yüzelik Dağılımları

Alanda Çalışma	f	%
Evet	209	92,1
Hayır	18	7,9
Toplam	227	100,0

Beden eğitimi ve spor bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin; mezuniyetten sonra alanda çalışma düşüncesi değişkenine göre frekans ve yüzelik dağılımları Tablo 5'te sunulmuştur. Öğrencilerin % 92,1'i mezuniyetten sonra alanlarında çalışma düşüncesinde olduklarını açıklamışlardır. Alanda çalışmayı düşünmeyenler bu çalışmada % 7,9 ile temsil edilmişlerdir.

Tablo 6. Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Mesleklerini, Kişilik Özelliklerine Uygun Bulma Düşüncesi Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler Dağılımları

Kişilik	f	%
Uygun görüyorum	215	94,7
Uygun görmüyorum	12	5,3
Toplam	227	100,0

Beden eğitimi ve spor bölümünde öğrenim gören öğrencilerin % 94,7'si sahip oldukları kişilik özelliklerinin spor alanı için uygun olduğunu düşünmektedirler. Kişilik özelliğini alan için uygun bulmayan önceler sadece % 5,3'dür.

Tablo 7. Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Mesleklerinin Toplumdaki Statüsünü Algılama Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler Dağılımları

Statü	f	%
Olumlu	193	85,0
Olumsuz	34	15,0
Toplam	227	100,0

Beden eğitimi ve spor bölümünde öğrenim gören öğrencilerin % 85'i gelecekteki mesleklerinin toplumdaki statüsünü olumlu olarak algılamaktadır. Mesleklerinin toplumsal statüsünü olumsuz algılayanlar sadece % 15'dir.

Tablo 8. Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Ailede Sporla Uğraşan Var mı Değişkenine Göre Frekans ve Yüzdeler Dağılımları

Ailede Sporla uğraşanlar	f	%
Evet	109	48,0
Hayır	117	51,5
Toplam	226	99,5

Beden eğitimi ve spor bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin; ailelerinde spor ile uğraşanların bulunma değişkenine göre frekans ve yüzdeler dağılımları Tablo 8’de sunulmuştur. Öğrencilerin % 51,5’un ailesinde spor ile uğraşan kişiler bulunmamaktadır. % 48’lik bir öğrenci grubunun ise ailesinde spor ile uğraşan kişiler bulunmaktadır.

Araştırmanın Sıfat Listesi(ACL) ile Toplanan verilerine İlişkin Bulgular

Tablo 9. Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Sıfat Listesi Kişilik Testi(ACL) Alt Boyutlarının Tanımlayıcı İstatistik Değerleri

Alt Boyutlar	Sıra	Art.Ort	Std. Sapma	Art.Ort
BASARMA	3	226	53,5352	9,2036
BAŞATLIK	2	226	53,5732	8,1614
SEBAT		226	51,7230	9,5168
DÜZEN		226	50,8329	8,4831
DUYGUSAL		226	51,8226	11,1793
ŞEVKAT		226	50,1455	11,2448
YAKINLIK		226	49,6213	11,1587
KENDİ ÇIKARLARINI GÖZETEN		226	50,5479	9,5214
GÖSTERİŞ		226	50,5294	7,1556
BAGIMSIZ		226	49,7118	8,2579
SALDIRGAN		226	50,9732	9,0465
DEĞİŞİKLİK		226	48,0285	8,5083
İLGİ GÖRME		226	46,4724	8,9626
KENDİNİ SUÇLAYAN		226	47,9619	8,7832
UYARLIK		226	48,9613	7,8025
DANIŞMAYA HAZIR OLUŞ		226	46,4768	13,9713
OTO KONTROL		226	50,6430	9,2301
ÖZGÜVEN	4	226	52,8406	9,6441
KİŞİSEL UYUM		226	48,6477	11,6688
İDEAL BENLİK	1	226	53,9183	10,4080
YARATICI KİŞİLİK		226	52,0991	9,6390
ASKERİ LİDERLİK		226	47,8881	9,6055
ERKEKSİ ÖZELLİK	5	226	51,8429	10,5288
KADINSI ÖZELLİK		226	48,3460	10,7731

Sporcuların genel olarak beş baskın kişilik özelliği şu şekilde sıralanmaktadır:

İdeal Benlik: Bireyin kendine verdiği değer veya bireyin sahip olduğu özellikleriyle kendini algılaması ile olması gerektiğine inandığı özellikler arasındaki uyum derecesi

Başatlık: Guruplarda önderlik rolü üstlenmek için çalışmak, bireysel ilişkilerde etkin olma çabası

Başarma: Toplumca kabul gören değerlere sahip olma yolunda başarı çabası

Özgüven: Kişinin kendi yeteneklerine, davranışlarına olan güveni

Erkeksi Özellikler: Güçlülük, ataklık gibi tüm dünyada evrensel olarak kabul edilen erkeksi özelliklerine sahip olma derecesi

Bu baskın kişilik özelliklerine göre sporcuların sahip oldukları kişilik tanımlamaları şu şekilde özetlenebilir:

Yüksek idealleri vardır. Bu hedeflere ulaşmak kişi için çok önemlidir. Toplum içinde belirli ve etkin bir rolü vardır, insan içinde rahat davranır. Birey kendisine çok güvendiği için başkalarına da aynı yönde tavsiyelerde bulunma eğilimindedir. Başkalarıyla ilişkilerinde tepeden bakan bir tutum sergiler. Kişinin kabul ettiği doğruları değiştirmek pek mümkün değildir. Kendine özgü bir yaşam felsefesi olan bu kişinin düşüncelerini değiştirmek zordur.

Kişilerarası ilişkilerde etkili olma ve hedeflere ulaşabilme yetenekleri ile karakterize edilirler. Narsist bir benlik yüceltmesi de var gibidir. İnsanlara karşı davranışlarında etkilidir. İnsanlarla olan ilişkilerinde sivri dilli olarak nitelenebilir.

Konuşkandırlar. Davranışları kararlı ve ataktır. Yaşamında kararlarını verirken daima bireysel hareket eder. Başkalarının kendi işine karışmasına tahammülü yoktur. Kendi ideallerine ulaşmak için çabalarken önüne bir engel bulunduğu daima sınırları zorlar ve aşmaya çalışır. Harekete geçmekte geç kalmaya ya da tümüyle vazgeçmeye tahammülü yoktur. Kendi bireysel ihtiyaçlarının karşılanmasına önem verir. Kendisiyle barışıktır. Çevresi tarafından bencil bir kişi değerlendirilir ancak birey kendisiyle bencil denilebilecek derecede ilgili olduğunun farkında değildir. Yüksek idealleri vardır. Bu hedeflere ulaşmak kişi için çok önemlidir. Yaşamında maddi ve manevi güce önem

verir. Kendinde ve başkalarında güçlü olma özelliği arar. Başkaları ile birlikte olmaya önem verirler, sıcakkanlıdırlar. Toplum içinde belirgin ve etkili bir yeri vardır. Topluluk içindeki davranışları rahattır. İnsanlar arası ilişkilerde problem yaşadığı zaman karşı tarafın duygularına önem vermez. Birey kendisine çok güvendiği için başkalarına da aynı yönde tavsiyelerde bulunma eğilimindedir. Rekabet ya da kendini ortaya koymayı gerektiren durumlardan hoşlanır.

Güçlü bir iradeye sahip, hırslı, kararlı ve etkileyici, amaçlarını gerçekleştirmede kendilerinden emin, başkalarından gelen karşı çıkışlar ve eleştiriler karşısında yılmayan bir kişidir. Bu kişiler grubun etkinliklerini, toplumca değerli hedeflere yöneltmede birleştirici ve beceriklidirler.

Çalışma ve özel yaşamında titizdir ve dikkatli çalışır. Zor beğenen bir kişidir. Yaşamında maddi ve manevi güce önem verir. Kendinde ve başkalarında güçlü olma özelliği arar. Kendini belli bir işe vermede, dikkatini o işe yöneltme konusunda isteklidir. Gerçekçidir; yaşamında hayallere ve gerçekdışı düşüncelere yer yoktur. Nesnel ve akılcı olmakla övünür.

Çalışkan, hedeflerine ulaşmaya gayret eden, işlerini iyi yapmayı amaçlayan ve genellikle bunu başaran bir kişidir. Atılımcı (girişimci), hedeflerine ulaşmada yeteneklerine güvenen kişilerdir. İyi bir izlenim bırakmak uğruna işlerini çabucak halleden kişiler değillerdir. Kaynaklarını harekete geçirmekte ve işe başlamakta güçlük çekmezler. Gerektiği zaman ön plana çıkmaktan rahatsızlık duymaz.

Düşmanca duygularını doğrudan ifade etmeye meyillidir. Hırslı, kararlı, engellendiğinde ya da hayal kırıklığına uğradığında sabırsızlanan, bir işe başlamakta ve sürdürmede aceleci ve hedeflerine ulaşmada kararlı bir kişidir.

Tablo 10. Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Sıfat Listesi Kişilik Testi(ACL) Alt Boyutları Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup “t” Testi Sonuçları

Kişilik Özellikleri	Cinsiyet	N	Art.Ort	Std. Sapma	Std. Hata	t	sd	p
Başarma	Erkek	124	52,6478	9,4856	,8518	-1,604	224	,110
	Kadın	102	54,6140	8,7742	,8688			
Başatlık	Erkek	124	53,5338	7,8015	,7006	-,080	224	,937
	Kadın	102	53,6210	8,6173	,8532			
Sebat	Erkek	124	51,1860	9,3383	,8386	-,935	224	,351
	Kadın	102	52,3759	9,7355	,9640			
Düzen	Erkek	124	50,6535	8,3264	,7477	-,350	224	,727
	Kadın	102	51,0509	8,7062	,8620			
Duy.Anla.	Erkek	124	52,8003	11,9219	1,0706	1,453	224	,148
	Kadın	102	50,6340	10,1351	1,0035			
Şefkat Gös.	Erkek	124	51,4951	11,5102	1,0336	2,003	224	,046*
	Kadın	102	48,5048	10,7420	1,0636			
Yakınlık	Erkek	124	49,5467	11,5544	1,0376	-,110	224	,912
	Kadın	102	49,7119	10,7140	1,0608			
KCI	Erkek	124	50,2851	9,3330	,8381	-,457	224	,648
	Kadın	102	50,8674	9,7823	,9686			
Gösteriş	Erkek	124	50,8327	7,0716	,6351	,702	224	,484
	Kadın	102	50,1606	7,2742	,7202			
Bağımsızlık	Erkek	124	49,4854	8,6024	,7725	-,453	224	,651
	Kadın	102	49,9869	7,8520	,7775			
Saldırganlık	Erkek	124	51,4788	9,0650	,8141	,926	224	,355
	Kadın	102	50,3586	9,0303	,8941			
Değişiklik	Erkek	124	48,5043	8,2153	,7378	,927	224	,355
	Kadın	102	47,4501	8,8578	,8771			
İlgi görme	Erkek	124	46,5222	9,2761	,8330	,092	224	,927
	Kadın	102	46,4118	8,6111	,8526			

Kendini Suçlama	Erkek	124	49,3116	8,6678	,7784	2,579	224	,011*
	Kadın	102	46,3211	8,6837	,8598			
Uyarlık	Erkek	124	49,0527	7,7614	,6970	,194	224	,847
	Kadın	102	48,8501	7,8891	,7811			
DHO	Erkek	124	41,5217	14,3045	1,2846	-6,376	224	,000***
	Kadın	102	52,5007	10,9026	1,0795			
Otokontrol	Erkek	124	50,2754	8,8378	,7937	-,659	224	,510
	Kadın	102	51,0898	9,7110	,9615			
Özgüven	Erkek	124	51,9765	9,1715	,8236	-1,489	224	,138
	Kadın	102	53,8910	10,1356	1,0036			
Kişisel Uyum	Erkek	124	49,1686	12,3999	1,1135	,739	224	,461
	Kadın	102	48,0145	10,7398	1,0634			
İdeal Benlik	Erkek	124	54,0646	11,0785	,9949	,233	224	,816
	Kadın	102	53,7404	9,5812	,9487			
Yaratıcı Kişilik	Erkek	124	51,8909	9,1439	,8211	-,357	224	,721
	Kadın	102	52,3523	10,2488	1,0148			
Askeri Liderlik	Erkek	124	48,2488	10,5051	,9434	,622	224	,535
	Kadın	102	47,4495	8,4139	,8331			
Erkeksi Özellikler	Erkek	124	51,5572	10,2786	,9230	-,449	224	,654
	Kadın	102	52,1903	10,8660	1,0759			
Kadınsı Özellikler	Erkek	124	51,7936	10,1062	,9076	5,658	224	,000***
	Kadın	102	44,1548	10,0911	,9992			

* p<,05 **p<,01 ***p<,001

Araştırma grubunun cinsiyet değişkenine göre Sıfat Listesi(ACL) kişilik Testi alt boyut puanları için yapılan ilişkisiz grup “t” testi sonuçları Tablo 10’da yer almıştır. Yapılan analizler sonucunda ACL testinin sadece şefkat gösterme, kendini suçlama, danışmaya hazır oluş ve kadınsı özellikler alt boyutlarında istatistiksel açıdan en az ,05 düzeyinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Erkek öğrencilerin başkalarına karşı şefkatle yaklaşma özellikleri, kız öğrencilerden anlamlı derecede daha yüksek düzeydedir($p<,05$). Erkek öğrenciler çevrelerindeki insanlarla kurduğu sosyal ilişkilerde daha çok vericidirler. Bu özellikleri ile çevrelerinden çok daha fazla olumlu tepkiler almaktadırlar. Ancak bu özellikleri Türkiye norm ortalamasındadırlar. Ancak kız öğrencilerin şefkat gösterme puanları, Türkiye kadın ortalamasında daha düşük düzeydedir.

Yine erkek öğrencilerin kendilerini suçlama özelliği, kız öğrencilerden anlamlı derecede daha yüksek düzeydedir($p<,05$). Erkek öğrencilerin kendini suçlama özelliği yine Türkiye erkek ortalamasında iken, kız öğrencilerin ki, norm değerlerinden oldukça düşük düzeydedir. Kız öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarını karşılamaya verdikleri önem daha fazla olduğu için, kendini suçlama özellikleri de düşüş göstermiştir.

Danışmaya hazır oluş puanları açısından ise, kız öğrencilerin puanları, erkek öğrencilerden daha yüksek düzeyde bulunmuştur($p<,001$). Kız öğrencilerin bağımsızlık ve saldırganlık özelliklerinin yüksekliği; insan ilişkilerinde bazı sorunlar yaşamalarına neden olmaktadır. Kız öğrenciler bu sorunların farkındadır ancak bu sorunları nasıl çözümleneceğini bilememektedirler. Bu gerekçeyle zaman zaman uzmanlardan yardım alma ihtiyacı hissetmektedirler.

Kadınsı özellikler alt ölçeğinin cinsel tercihlerle hiçbir ilişkisi bulunmamaktadır. Tamamıyla tüm dünyada kadınlara atfedilen sıcaklık, samimiyet gibi evrensel özelliklere sahip oluş miktarını göstermektedir. Kadın ve erkek cinsiyetleri için bu ölçeğin Türkiye norm ortalaması 50’dir. Erkek öğrencilerin bu alt boyut ortalaması, Türkiye ortalamasındadır. Ancak kız öğrencilerin alt boyut ortalaması, kendi hemcinslerinin Türkiye ortalamasının oldukça altındadır ve bu nedenle bu alt boyutta

kız öğrenciler aleyhine anlamlı bir farklılık elde edilmiştir($p<,001$). Spor alanı ile uğraşan kız öğrencilerin kişilik özellikleri, bağımsızlık, saldırganlık gibi bireysel özelliklere verdikleri önem nedeniyle, kendi hemcinslerinden uzaklaşmışlardır.

Tablo 11. Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Memnuniyet Değişkenine Göre Sıfat Listesi Kişilik Testi(ACL) Alt Boyutları Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup “t” Testi Sonuçları

Kişilik Özellikleri	Memnuniyet	N	Art.Ort	Std. Sapma	Std. Hata	t	sd	p
Başarma	Evet	204	53,4362	9,3790	,6567	-,492	224	,623
	Hayır	22	54,4536	7,5000	1,5990			
Başatlık	Evet	204	53,4296	8,2659	,5787	-,805	224	,422
	Hayır	22	54,9045	7,1499	1,5244			
Sebat	Evet	204	51,6260	9,6450	,6753	-,466	224	,642
	Hayır	22	52,6231	8,3789	1,7864			
Düzen	Evet	204	50,8494	8,5990	,6021	,089	224	,929
	Hayır	22	50,6798	7,4988	1,5988			
Duy. Anla.	Evet	204	51,9824	11,3444	,7943	,654	224	,514
	Hayır	22	50,3408	9,6133	2,0496			
Şefkat Gös.	Evet	204	50,3763	11,3472	,7945	,939	224	,349
	Hayır	22	48,0055	10,2367	2,1825			
Yakınlık	Evet	204	49,8245	11,3309	,7933	,833	224	,406
	Hayır	22	47,7362	9,4282	2,0101			
KCI	Evet	204	50,8657	9,6815	,6778	1,532	224	,127
	Hayır	22	47,6011	7,4278	1,5836			
Gösteriş	Evet	204	50,3917	7,1777	,5025	-,880	224	,380
	Hayır	22	51,8054	6,9777	1,4876			
Bağımsızlık	Evet	204	49,4728	8,1748	,5723	-1,327	224	,186
	Hayır	22	51,9273	8,8853	1,8943			
Saldırganlık	Evet	204	50,8053	9,0457	,6333	-,849	224	,397
	Hayır	22	52,5301	9,1139	1,9431			

Değişiklik	Evet	204	48,0818	8,5888	,6013	,286	224	,775
	Hayır	22	47,5349	7,8904	1,6822			
İlgi görme	Evet	204	46,5138	8,8486	,6195	,211	224	,833
	Hayır	22	46,0887	10,1784	2,1700			
Kendini Suçlama	Evet	204	48,1333	8,9333	,6255	,893	224	,373
	Hayır	22	46,3724	7,2245	1,5403			
Uyarlık	Evet	204	49,1170	7,8308	,5483	,913	224	,362
	Hayır	22	47,5175	7,5550	1,6107			
DHO	Evet	204	46,2789	13,9702	,9781	-,648	224	,518
	Hayır	22	48,3122	14,1737	3,0218			
Otokontrol	Evet	204	50,7878	9,3226	,6527	,718	224	,474
	Hayır	22	49,2997	8,4007	1,7910			
Özgüven	Evet	204	52,6792	9,7534	,6829	-,765	224	,445
	Hayır	22	54,3369	8,6223	1,8383			
Kişisel Uyum	Evet	204	48,7816	11,8968	,8329	,525	224	,600
	Hayır	22	47,4059	9,4303	2,0105			
İdeal Benlik	Evet	204	53,7674	10,5510	,7387	-,663	224	,508
	Hayır	22	55,3177	9,0689	1,9335			
Yaratıcı Kişilik	Evet	204	52,1307	9,6843	,6780	,149	224	,881
	Hayır	22	51,8067	9,4221	2,0088			
Askeri Liderlik	Evet	204	48,0230	9,5462	,6684	,642	224	,522
	Hayır	22	46,6373	10,2875	2,1933			
Erkeksi Özellikler	Evet	204	51,8462	10,7361	,7517	,014	224	,989
	Hayır	22	51,8126	8,5741	1,8280			

Kadınsı Özellikler	Evet	204	48,4910	10,8647	,7607	,615	224	,539
	Hayır	22	47,0014	10,0162	2,1355			

* p<,05 **p<,01 ***p<,001

Araştırma grubunun beden eğitimi ve spor alanında öğrenim görmekten memnuniyet değişkenine göre Sıfat Listesi(ACL) kişilik Testi alt boyut puanları için yapılan ilişkisiz grup “t” testi sonuçları Tablo 11’de yer almıştır. Yapılan analizler sonucunda ACL testinin hiçbir alt boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunamamıştır. Beden eğitimi ve spor alanında öğrenim görmekten memnun olanlar ile olmayanların kişilik özellikleri birbirine eşit düzeydedir.

Tablo 12. Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Mezuniyet Sonrası Alanda Çalışma Değişkenine Göre Sıfat Listesi Kişilik Testi(ACL) Alt Boyutları Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup “t” Testi Sonuçları

Kişilik Özellikleri	Çalışma	N	Art.Ort	Std. Sapma	Std. Hata	t	sd	p
Başarma	Evet	208	53,1778	9,1942	,6375	-1,997	224	,047*
	Hayır	18	57,6647	8,4953	2,0024			
Başatlık	Evet	208	53,3693	8,1881	,5677	-1,278	224	,202
	Hayır	18	55,9287	7,6688	1,8076			
Sebat	Evet	208	51,6115	9,6090	,6663	-,598	224	,551
	Hayır	18	53,0113	8,5155	2,0071			
Düzen	Evet	208	50,9643	8,5343	,5917	,791	224	,430
	Hayır	18	49,3142	7,9342	1,8701			
Duy.Anla.	Evet	208	51,9962	11,2849	,7825	,793	224	,429
	Hayır	18	49,8171	9,9404	2,3430			
Şefkat Gösterme	Evet	208	50,2291	11,4218	,7920	,379	224	,705
	Hayır	18	49,1793	9,1632	2,1598			

Yakınlık	Evet	208	49,7058	11,3205	,7849	,386	224	,699
	Hayır	18	48,6442	9,2976	2,1915			
KCI	Evet	208	50,3975	9,6217	,6671	-,806	224	,421
	Hayır	18	52,2855	8,3149	1,9598			
Gösteriş	Evet	208	50,2777	7,1876	,4984	-1,967	224	,049*
	Hayır	18	53,4378	6,2367	1,4700			
Bağımsızlık	Evet	208	49,6453	8,2865	,5746	-,411	224	,682
	Hayır	18	50,4803	8,1097	1,9115			
Saldırganlık	Evet	208	50,6539	9,2199	,6393	-1,972	224	,046*
	Hayır	18	54,6632	5,6934	1,3419			
Değişiklik	Evet	208	48,0772	8,5577	,5934	,292	224	,771
	Hayır	18	47,4655	8,1260	1,9153			
İlgi görme	Evet	208	46,2188	8,7797	,6088	-1,450	224	,149
	Hayır	18	49,4033	10,7084	2,5240			
Kendini Suçlama	Evet	208	48,1001	8,6399	,5991	,803	224	,423
	Hayır	18	46,3655	10,4485	2,4627			
Uyarlık	Evet	208	49,0944	7,8345	,5432	,872	224	,384
	Hayır	18	47,4223	7,4591	1,7581			
DHO	Evet	208	46,1683	14,2648	,9891	-1,129	224	,260
	Hayır	18	50,0422	9,5479	2,2505			
Otokontrol	Evet	208	50,8028	9,3865	,6508	,885	224	,377
	Hayır	18	48,7953	7,1302	1,6806			
Özgüven	Evet	208	52,5537	9,6088	,6663	-1,524	224	,129
	Hayır	18	56,1553	9,7015	2,2867			
Kişisel Uyum	Evet	208	48,8829	11,8379	,8208	1,030	224	,304
	Hayır	18	45,9299	9,3429	2,2021			

İdeal Benlik	Evet	208	53,9377	10,2907	,7135	,095	224	,924
	Hayır	18	53,6940	12,0088	2,8305			
Yaratıcı Kişilik	Evet	208	52,1540	9,6849	,6715	,290	224	,772
	Hayır	18	51,4651	9,3336	2,2000			
Askeri Liderlik	Evet	208	48,1539	9,7155	,6736	1,417	224	,158
	Hayır	18	44,8166	7,8088	1,8406			
Erkeksi Özellikler	Evet	208	51,5189	10,4467	,7243	-1,578	224	,116
	Hayır	18	55,5866	11,0552	2,6057			
Kadınsı Özellikler	Evet	208	48,3597	10,7060	,7423	,065	224	,948
	Hayır	18	48,1878	11,8485	2,7927			

*** p<,05 **p<,01 ***p<,001**

Araştırma grubunun gelecekte beden eğitimi ve spor alanında çalışma isteği değişkenine göre Sıfat Listesi(ACL) kişilik Testi alt boyut puanları için yapılan ilişkisiz grup “t” testi sonuçları Tablo 12’de yer almıştır. Yapılan analizler sonucunda başarıma, gösteriş ve saldırganlık alt boyutlarında istatistiksel açıdan ,05 düzeyinde anlamlı farklılıklar elde edilmiştir.

Gelecekte beden eğitimi ve spor alanında çalışmak istemeyen öğrencilerin başarıma ihtiyaçları, bu alanda çalışmak isteyenlerden anlamlı derecede daha yüksek düzeydedir. Kendisine yetenekleri ile doğru orantılı olarak daha yüksek hedefler seçen ve bunlara ulaşmak için daha hırslı ve sebatlı olan öğrencilerin gelecekte kendilerine spor alanının dışında bir kariyer seçme arzusu içinde oldukları anlaşılmıştır. Yine bu öğrencilerin çevreleri üzerinde daha fazla yönlendirici olma ve onlara liderlik etme arzuları daha belirgindir.

Yine gelecekte kendisine alan dışında bir kariyer tercih ettiğini söyleyen öğrencilerin gösteriş özelliği, alanda çalışmayı tercih eden öğrencilerden anlamlı derecede daha

yüksek olduğu anlaşılmıştır. Alan dışı kariyer tercih eden öğrencileri; girdikleri sosyal gruplar içinde kendilerini gösterme arzuları ve bunu gerçekleştirme özellikleri, diğer arkadaşlarından daha yüksek düzeydedir. Yine bu bağlamda bu öğrencilerin saldırganlık özellikleri de daha yüksektir. Kendilerine alan dışı kariyer düşünen öğrenciler; kendi haklarını savunma konusunda daha başarılıdırlar. Çevresindeki kişilere kolay kolay güvenmezler. Bu saldırganlık fiziksel değil, sözel boyuttadır. Karşı taraftan kendilerine yönelik bir tehdit algıladıklarında bu duruma derhal olumsuz tepki gösterirler. Çevresindeki insanlar üzerinde hakimiyet kurma eğilimleri belirgindir.

Tablo 13. Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Kişilik Özelliklerinin Beden Eğitimi ve Spor Alanı İçin Uygunluğu Değişkenine Göre Sıfat Listesi Kişilik Testi(ACL) Alt Boyutları Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup “t” Testi Sonuçları

Kişilik Özellikleri	Kişilik	N	Art.Ort	Std. Sapma	Std. Hata	t	sd	p
Başarma	Evet	214	53,2223	9,1546	,6258	-2,176	224	,031*
	Hayır	12	59,1156	8,6003	2,4827			
Başatlık	Evet	214	53,2915	8,1675	,5583	-2,209	224	,028*
	Hayır	12	58,5953	6,4556	1,8636			
Sebat	Evet	214	51,6409	9,6204	,6576	-,547	224	,585
	Hayır	12	53,1883	7,6133	2,1978			
Düzen	Evet	214	50,8027	8,5540	,5847	-,225	224	,822
	Hayır	12	51,3713	7,4028	2,1370			
Duy.Anla.	Evet	214	51,9535	11,3701	,7772	,743	224	,458
	Hayır	12	49,4879	6,8379	1,9739			
Şefkat Gösterme	Evet	214	50,1886	11,4258	,7811	,243	224	,808
	Hayır	12	49,3766	7,6031	2,1948			
Yakınlık	Evet	214	49,5627	11,2527	,7692	-,332	224	,740
	Hayır	12	50,6654	9,6852	2,7959			

KCI	Evet	214	50,4644	9,3433	,6387	-,556	224	,579
	Hayır	12	52,0374	12,7051	3,6676			
Gösteriş	Evet	214	50,2269	7,0286	,4805	-2,721	224	,007**
	Hayır	12	55,9231	7,5649	2,1838			
Bağımsızlık	Evet	214	49,4179	8,2105	,5613	-2,280	224	,024*
	Hayır	12	54,9516	7,6069	2,1959			
Saldırganlık	Evet	214	50,7493	8,9737	,6134	-1,577	224	,116
	Hayır	12	54,9666	9,8134	2,8329			
Değişiklik	Evet	214	48,0386	8,5002	,5811	,075	224	,940
	Hayır	12	47,8481	9,0342	2,6080			
İlgi görme	Evet	214	46,4927	8,9105	,6091	,144	224	,886
	Hayır	12	46,1100	10,2713	2,9651			
Ken.Suçlama	Evet	214	48,2267	8,6159	,5890	1,966	224	,049*
	Hayır	12	43,2393	10,7160	3,0935			
Uyarlık	Evet	214	49,0970	7,7909	,5326	1,105	224	,270
	Hayır	12	46,5399	7,9479	2,2944			
DHO	Evet	214	46,4102	13,7360	,9390	-,302	224	,763
	Hayır	12	47,6649	18,3735	5,3040			
Otokontrol	Evet	214	50,9563	9,2023	,6291	2,173	224	,031*
	Hayır	12	45,0541	8,1796	2,3612			
Özgüven	Evet	214	52,5153	9,5906	,6556	-2,159	224	,032*
	Hayır	12	58,6416	9,0907	2,6242			
Kişisel Uyum	Evet	214	48,6437	11,7541	,8035	-,022	224	,983
	Hayır	12	48,7188	10,4814	3,0257			
İdeal Benlik	Evet	214	53,8061	10,4610	,7151	-,683	224	,495
	Hayır	12	55,9183	9,6012	2,7716			
Yaratıcı	Evet	214	51,9237	9,5938	,6558	-1,156	224	,249
Kişilik	Hayır	12	55,2281	10,3400	2,9849			
Askeri	Evet	214	48,0711	9,6665	,6608	1,211	224	,227
Liderlik	Hayır	12	44,6249	8,1012	2,3386			

Erkeksi Özellikler	Evet	214	51,4329	10,3427	,7070	-2,501	224	,013*
	Hayır	12	59,1552	11,5982	3,3481			
Kadınsı Özellikler	Evet	214	48,4511	10,7205	,7328	,618	224	,537
	Hayır	12	46,4720	12,0177	3,4692			

* $p < ,05$ ** $p < ,01$ *** $p < ,001$

Tablo 13’te araştırma grubunun sahip oldukları kişilik özelliklerinin beden eğitimi ve spor alanı için uygunluğu değişkenine göre Sıfat Listesi(ACL) kişilik Testi alt boyut puanları için yapılan ilişkisiz grup “t” testi sonuçları yer almıştır. Yapılan analizler sonucunda ACL kişilik testinin başarıma, başatlık, gösteriş, bağımsızlık, kendini suçlama, otokontrol ve erkeksi özellikler alt boyutlarında istatistiksel açıdan en az,05 düzeyinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Sahip oldukları kişilik özelliklerinin beden eğitimi ve spor alanı için uygun olmadığını açıklayan öğrencilerin başarıma, başatlık, gösteriş, bağımsızlık ve erkeksi özellikleri; kişilik özelliklerinin alan için uygun olduğunu söyleyen arkadaşlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksektir. Tablo 12’deki bulgularla paralel gösteren bu sonuçlara göre; kişilik özelliklerinin bu alan için uygun olmadığını söyleyen öğrencilerin; daha hırslı, daha sebatkar bir şekilde çalışan, çevreleri tarafından daha fazla fark edilen ve bağımsız öğrenciler oldukları anlaşılmaktadır. Bu öğrencilerin kişiliklerinin bireysel yönü, toplumsal yönlerinden daha fazla gelişmiştir. Dünyada evrensel olarak güçlülük, kararlılık, agresiflik gibi erkeklere atfedilen özelliklere daha yüksek düzeyde sahip oldukları anlaşılmaktadır. Adler’e göre birey bilinçli bir varlıktır ve hedeflerine bilinçli olarak ulaşmak ister. Bireyin davranışlarının arkasındaki yönetici güç “üstünlük ve başatlık (hakimiyet)” içgüdüsüdür. Birey çevreyi denetimi altına almaya ve hükmetmeye çalışır. Yapılan çalışmamızda çıkan sonuç Alfred Adler’in kuramıyla paralellik göstermektedir.

Kendi kişiliklerinin bu alan için uygun olduğunu söyleyen öğrencilerin ise kişilik özelliklerinin toplumsal yönü daha fazla gelişmiştir. Geleneksel değerlere daha fazla

önem vermektedirler. Geleneksel değerlere uyum sağlama adına zaman zaman bireysel ihtiyaçlarından vazgeçme eğilimi içine girmektedirler. Bu durum otokontrol özelliklerinin diğer gruptan daha yüksek olması ile açıklanabilir. Aslında genel olarak otokontrol özellikleri Türkiye ortalamasındadır, ancak kişiliğinin bu alan için uygun olmadığını açıklayan grubun bu özelliğinin oldukça düşük olması nedeniyle anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır.

Tablo 14. Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Statü Değişkenine Göre Sıfat Listesi Kişilik Testi(ACL) Alt Boyutları Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup “t” Testi Sonuçları

Kişilik Özellikleri	Statü	N	Art.Ort	Std. Sapma	Std. Hata	t	sd	p
Başarma	Olumlu	192	53,4590	9,4246	,6802	-,295	224	,768
	Olumsuz	34	53,9653	7,9513	1,3636			
Başatlık	Olumlu	192	53,3353	8,4298	,6084	-1,041	224	,299
	Olumsuz	34	54,9164	6,3767	1,0936			
Sebat	Olumlu	192	51,2254	9,5055	,6860	-1,879	224	,062
	Olumsuz	34	54,5332	9,2186	1,5810			
Düzen	Olumlu	192	50,2676	8,3070	,5995	-2,406	224	,017*
	Olumsuz	34	54,0249	8,8828	1,5234			
Duy.Anla.	Olumlu	192	51,5414	11,2104	,8090	-,898	224	,370
	Olumsuz	34	53,4109	11,0306	1,8917			
Şefkat Gösterme	Olumlu	192	49,9720	11,3273	,8175	-,550	224	,583
	Olumsuz	34	51,1250	10,8788	1,8657			
Yakınlık	Olumlu	192	49,2683	11,1795	,8068	-1,131	224	,259
	Olumsuz	34	51,6144	10,9899	1,8848			
KCI	Olumlu	192	50,9306	9,7079	,7006	1,440	224	,151
	Olumsuz	34	48,3864	8,1844	1,4036			
Gösteriş	Olumlu	192	50,5128	7,1168	,5136	-,083	224	,934
	Olumsuz	34	50,6229	7,4800	1,2828			
Bağımsızlık	Olumlu	192	49,7152	8,0864	,5836	,015	224	,988
	Olumsuz	34	49,6926	9,2998	1,5949			

Saldırganlık	Olumlu	192	51,1846	8,9034	,6425	,834	224	,405
	Olumsuz	34	49,7794	9,8719	1,6930			
Değişiklik	Olumlu	192	48,4294	8,5097	,6141	1,690	224	,092
	Olumsuz	34	45,7645	8,2605	1,4167			
İlgi görme	Olumlu	192	46,9267	9,0287	,6516	1,820	224	,070
	Olumsuz	34	43,9067	8,2394	1,4130			
Kendini Suçlama	Olumlu	192	48,1365	8,9372	,6450	,709	224	,479
	Olumsuz	34	46,9762	7,9065	1,3560			
Uyarlık	Olumlu	192	48,8806	7,8358	,5655	-,369	224	,713
	Olumsuz	34	49,4167	7,7106	1,3224			
DHO	Olumlu	192	46,6463	13,6188	,9828	,433	224	,666
	Olumsuz	34	45,5198	16,0094	2,7456			
Otokontrol	Olumlu	192	50,6108	9,1732	,6620	-,124	224	,901
	Olumsuz	34	50,8248	9,6853	1,6610			
Özgüven	Olumlu	192	52,9436	9,6651	,6975	,381	224	,704
	Olumsuz	34	52,2587	9,6474	1,6545			
Kişisel Uyum	Olumlu	192	48,3871	11,7135	,8454	-,797	224	,426
	Olumsuz	34	50,1192	11,4723	1,9675			
İdeal Benlik	Olumlu	192	53,4638	10,5599	,7621	-1,565	224	,119
	Olumsuz	34	56,4847	9,2296	1,5829			
Yaratıcı Kişilik	Olumlu	192	52,1125	9,6996	,7000	,049	224	,961
	Olumsuz	34	52,0239	9,4308	1,6174			
Askeri Liderlik	Olumlu	192	47,7166	9,2700	,6690	-,637	224	,525
	Olumsuz	34	48,8563	11,4273	1,9598			
Erkeksi Özellikler	Olumlu	192	51,5175	10,5642	,7624	-1,105	224	,271
	Olumsuz	34	53,6804	10,2856	1,7640			
Kadınısı Özellikler	Olumlu	192	48,8387	11,0945	,8007	1,640	224	,102
	Olumsuz	34	45,5639	8,3367	1,4297			

*** p<,05 **p<,01 ***p<,001**

Tablo 14'te araştırma grubunun beden eğitimi ve spor alanının toplumsal statüsünü algılama değişkenine göre Sıfat Listesi(ACL) kişilik Testi alt boyut puanları için yapılan ilişkisiz grup "t" testi sonuçları yer almıştır. Yapılan analizler sonucunda ACL kişilik testinin sadece düzen alt boyutunda istatistiksel açıdan ,05 düzeyinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Alanının toplumsal statüsünü olumsuz yönde algılayan öğrencilerin düzen özelliği; olumlu yönde algılayanlardan anlamlı derecede daha yüksektir. Bu grubun sistematik çalışma alışkanlıkları, diğer arkadaşlarından daha yüksek düzeydedir. Bu sonucun, araştırmanın diğer sonuçları ile tutarlılık gösterdiği anlaşılmaktadır. Daha sistematik çalışma alışkanlığına sahip, hırslı, kendine yüksek hedefler belirleyen öğrenciler; alanlarının sosyal statüsünü beğenmemekte ve bu nedenle de kendilerine gelecekte farklı kariyer seçmeyi düşünmektedirler.

Tablo 15. Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Ailede Sporla Uğraşanların Bulunma Değişkenine Göre Sıfat Listesi Kişilik Testi(ACL) Alt Boyutları Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup “t” Testi Sonuçları

Kişilik Özellikleri	Ailenizde sporla uğraşan var mı ?	N	Art.Ort	Std. Sapma	Std. Hata	t	sd	p
Başarma	evet	109	54,0087	8,5816	,8220	,740	223	,460
	Hayır	116	53,0970	9,8060	,9105			
Başatlık	evet	109	53,9514	8,2619	,7913	,694	223	,488
	Hayır	116	53,1930	8,1156	,7535			
Sebat	evet	109	52,1810	9,4936	,9093	,724	223	,470
	Hayır	116	51,2591	9,5923	,8906			
Düzen	evet	109	51,4297	8,7518	,8383	1,062	223	,290
	Hayır	116	50,2270	8,2415	,7652			
Duy.Anla.	evet	109	52,0660	12,1989	1,1684	,327	223	,744
	Hayır	116	51,5762	10,2278	,9496			
Şefkat Gösterme	evet	109	50,4483	11,9599	1,1456	,469	223	,639
	Hayır	116	49,7440	10,5458	,9792			
Yakınlık	evet	109	50,7981	12,2171	1,1702	1,595	223	,112
	Hayır	116	48,4306	9,9932	,9278			
KCI	evet	109	50,6186	9,9076	,9490	,139	223	,890
	Hayır	116	50,4419	9,2190	,8560			
Gösteriş	evet	109	50,5199	7,2199	,6915	-,050	223	,960
	Hayır	116	50,5674	7,1501	,6639			
Bağımsızlık	evet	109	49,9924	7,7576	,7430	,486	223	,627
	Hayır	116	49,4544	8,7611	,8134			
Saldırganlık	evet	109	51,2803	8,9622	,8584	,417	223	,677
	Hayır	116	50,7760	9,1424	,8488			

Değişiklik	evet	109	47,8107	8,4593	,8103	-,429	223	,668
	Hayır	116	48,2992	8,5908	,7976			
İlgi görme	evet	109	46,5887	9,0522	,8670	,179	223	,858
	Hayır	116	46,3739	8,9539	,8313			
Kendini Suçlama	evet	109	47,1854	8,2303	,7883	-1,278	223	,203
	Hayır	116	48,6840	9,2854	,8621			
Uyarlık	evet	109	48,5448	7,9637	,7628	-,706	223	,481
	Hayır	116	49,2798	7,6592	,7111			
DHO	evet	109	46,1401	14,5722	1,3958	-,354	223	,724
	Hayır	116	46,8019	13,5005	1,2535			
Otokontrol	evet	109	50,7475	9,8556	,9440	,252	223	,801
	Hayır	116	50,4372	8,6058	,7990			
Özgüven	evet	109	52,9513	9,6396	,9233	,158	223	,875
	Hayır	116	52,7474	9,7301	,9034			
Kişisel Uyum	evet	109	48,8460	13,1320	1,2578	,250	223	,803
	Hayır	116	48,4558	10,2163	,9486			
İdeal Benlik	evet	109	54,1351	10,5597	1,0114	,358	223	,721
	Hayır	116	53,6375	10,3154	,9578			
Yaratıcı Kişilik	evet	109	51,9307	9,1879	,8800	-,273	223	,785
	Hayır	116	52,2831	10,1176	,9394			
Askeri Kişilik	evet	109	47,1837	10,5222	1,0078	-1,045	223	,297
	Hayır	116	48,5252	8,6944	,8073			
Erkeksi Özellikler	evet	109	52,8120	10,2546	,9822	1,439	223	,151
	Hayır	116	50,8005	10,6826	,9919			
Kadınısı Özellikler	evet	109	47,8049	11,1874	1,0716	-,708	223	,479
	Hayır	116	48,8260	10,4367	,9690			

*** p<,05 **p<,01 ***p<,001**

Araştırma grubunun ailelerinde beden eğitimi ve spor alanında çalışan kişilerin bulunma değişkenine göre Sıfat Listesi(ACL) kişilik Testi alt boyut puanları için yapılan ilişkisiz grup “t” testi sonuçları Tablo 15’te yer almıştır. Yapılan analizler sonucunda ACL testinin hiçbir alt boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunamamıştır. Ailesinde beden eğitimi ve spor alanında çalışan aile yeleri bulunan öğrenciler ile bulunmayan öğrencilerin kişilik özellikleri birbirine eşit düzeydedir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Beden Eğitimi ve Spor bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin kişilik özelliklerinin incelendiği bu araştırmada ele alınmış amaçlar dikkate alınarak, istatistiksel analizler sonucu bulguların, mevcut kuramsal literatür desteği ile değerlendirilmesine ve yorumlanmasına yer verilmiştir.

Araştırmanın birinci amaç cümlesi “Beden Eğitimi ve spor bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin sahip oldukları baskın kişilik özellikleri nelerdir? “şeklinde ifade edilmişti. Elde edilen bulgulara göre aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Sporcuların genel olarak beş baskın kişilik özelliği ideal benlik, başatlık, başarıma, özgüven ve erkeksi özelliklerdir. Öğrencilerin kendine verdiği değer veya sahip olduğu özellikleriyle kendini algılaması ile olması gerektiğine inandığı özellikler arasındaki uyum derecesi oldukça yüksektir. Guruplarda önderlik rolü üstlenmek için çalışmak, bireysel ilişkilerde etkin olma çabası içindedirler. Toplumca kabul gören değerlere sahip olma yolunda başarı çabası girme eğilimleri oldukça yüksektir. Öğrenciler sahip oldukları özelliklere güvenmektedirler. Güçlülük, ataklık gibi tüm dünyada evrensel olarak kabul edilen erkeksi özelliklerine sahiptirler.

Yakupoğlu (1996), açık beceri gerektiren sporları(eskrim ve taekwondo) yapanların, kapalı beceri gerektiren sporları yapanlara göre daha başat, kavgacı ve sert kişilik özelliklerine sahip olduğunu bulmuştur. Bu bulgu yaptığımız çalışmayla paralellik göstermektedir.

Bayar (2003)’ın, spor yapan bayanların daha dışa dönük, macerayı seven, risk alma özelliği yüksek, uysal, kuralcı, itaatkar, genelde daha katı, yetenekli, duygusal olarak dengeli ve kendilerine olan güvenlerinin yüksek olduğunu bulmuştur. Kaya (2007) yaptığı çalışmada, bisiklet takımının, halkoyunculara göre kendine güven boyutuna daha yakın olduğu sonucuna varmıştır. Bu sonuç güven boyutunda Bayar ve yaptığımız çalışmamızı destekler nitelikte sonuç olarak düşünülebilir.

İnce (2006) yapmış olduğu çalışmada, yelken eğitimi sporda başarı için önemli bir psikolojik faktör olan kendine güven duygusunu arttırdığı sonucuna varmıştır. Bu çalışma ile yaptığımız çalışma arasında birbirini destekler nitelikte sonuçlar elde edilmiştir. Spor yapan bireylerde özgüven, başarı arzusu, grup liderliği, kişiliğin sosyal yönü diğer bireylerin kişilik özelliklerine göre ön plana çıkmaktadır.

Gün (2006), spor yapma ile benlik saygısı arasında pozitif anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Spor yapmanın benlik saygısını yükseltmede yararlı olduğu sonucuna varılmıştır.

Yaptığımız çalışmada sporcuların genel olarak beş baskın kişilik özelliği ideal benlik, başatlık, başarı, özgüven ve erkeksi özelliklerdir. Öğrencilerin kendine verdiği değer veya sahip olduğu özellikleriyle kendini algılaması ile olması gerektiğine inandığı özellikler arasındaki uyum derecesi oldukça yüksek çıkmıştır. Bu yönüyle çalışmamızda Beden eğitimi bölümündeki öğrencilerin spor yapmanın benliğine olumlu bir katkı sağladığı bunun sonucu olarak da ideal benliğiyle olumlu bir ilişki görüldüğü ortaya çıkmaktadır.

Araştırmanın ikinci amaç cümlesi “Beden Eğitimi ve spor bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin kişilik özellikleri; cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermekte midir? “şeklinde ifade edilmişti. Elde edilen bulgulara göre aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Yapılan analizler sonucunda ACL testinin sadece şefkat gösterme, kendini suçlama, danışmaya hazır oluş ve kadınsı özellikler alt boyutlarında istatistiksel açıdan en az ,05 düzeyinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Erkek öğrencilerin başkalarına karşı şefkatle yaklaşma özellikleri, kız öğrencilerden anlamlı derecede daha yüksek düzeydedir($p<,05$). Erkek öğrenciler çevrelerindeki insanlarla kurduğu sosyal ilişkilerde daha çok vericidirler. Bu özellikleri ile çevrelerinden çok daha fazla olumlu tepkiler almaktadırlar. Ancak bu özellikleri Türkiye norm ortalamasındadırlar. Ancak kız öğrencilerin şefkat gösterme puanları, Türkiye kadın ortalamasında daha düşük düzeydedir.

Tüm dünyada şefkatlik, duygusallık gibi kavramlar kızlara atfedildiği halde çalışmamızda erkeklerin puanlarının daha yüksek çıkması sporun bayanlar üzerindeki hırs, kazanma arzusu, erkeksi özelliklere sahip olunmasını ön plana çıkarmakta ve buda çalışmamızda çıkan sonucu destekleyici bir veri olarak düşünülebilmektedir. Kuru ve Baştuğ (2006)'un yaptığı çalışmada, bayan sporcularda duyguları anlama ve şefkat gösterme özelliklerinin erkek sporculara göre daha yüksek değerde olduğu belirlenmiştir. Yaptığımız çalışmada ortaya çıkan bu sonuç Sakarya Üniversitesi besyoda öğrenim gören erkek öğrencilere yönelik farklı bir kişilik yapısını ortaya çıkarma bağlamında düşünülebilmektedir.

Yine erkek öğrencilerin kendilerini suçlama özelliği, kız öğrencilerden anlamlı derecede daha yüksek düzeydedir($p<,05$). Erkek öğrencilerin kendini suçlama özelliği yine Türkiye erkek ortalamasında iken, kız öğrencilerin ki, norm değerlerinden oldukça düşük düzeydedir. Kız öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarını karşılamaya verdikleri önem daha fazla olduğu için, kendini suçlama özellikleri de düşüş göstermiştir.

Kuru ve Baştuğ (2004)'un Erkek futbolcuların çekici olmayan, sevimsiz, çalışırken kritiği seven, kendi istediğini yapamayan, güzel görünmeye dikkat etmeyen bir yapıya sahip oldukları, bayan futbolcuların ise bunun tam tersi bir durumda çekici, sevimli, istediğini yapabilen, güzel görünmeye dikkat eden yapıya sahip oldukları belirlenmiştir.

Danışmaya hazır oluş puanları açısından ise, kız öğrencilerin puanları, erkek öğrencilerden daha yüksek düzeyde bulunmuştur($p<,001$). Kız öğrencilerin bağımsızlık ve saldırganlık özelliklerinin yüksekliği; insan ilişkilerinde bazı sorunlar yaşamalarına neden olmaktadır. Kız öğrenciler bu sorunların farkındadır ancak bu sorunları nasıl çözümleneceğini bilememektedirler. Bu gerekçeyle zaman zaman uzmanlardan yardım alma ihtiyacı hissetmektedirler. Kabak (2009), öğrencilerin cinsiyetlerine göre saldırganlık puanlarını incelenmiş ve erkeklerin, kız öğrencilere göre saldırganlık puanları daha yüksek bulunmuştur. Bu farklılık çalışmamızda kız öğrencilerde oluşan bir farklı kişilik olarak elde edilmiş bir sonuç olarak değerlendirilebilir.

Altıntaş ve ark. (2007), erkek ve kız katılımcıların benlik sunumu puanları arasında anlamlı fark olmadığını ortaya koymuştur. Katılımcıların benlik sunumu puanlarının egzersiz sıklığı ve egzersiz süresine göre farklılaştığını göstermektedir. Sonuç olarak, bu

çalışmanın bulguları uzun süre egzersize katılan ve egzersiz yapma sıklığı yüksek olanların diğerlerine göre daha olumlu benlik sunumuna sahip olduklarını ortaya koymuştur.

Araştırmanın üçüncü amaç cümlesi “Beden Eğitimi ve spor bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin kişilik özellikleri; bu alanda öğrenim görmekten duyduğu memnuniyet değişkenine göre farklılık göstermekte midir? “şeklinde ifade edilmişti. Elde edilen bulgulara göre aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Yapılan analizler sonucunda ACL testinin hiçbir alt boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunamamıştır. Beden eğitimi ve spor alanında öğrenim görmekten memnun olanlar ile olmayanların kişilik özellikleri birbirine eşit düzeydedir.

Araştırmanın dördüncü amaç cümlesi “Beden Eğitimi ve spor bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin kişilik özellikleri; gelecekte bu alanda çalışma değişkenine göre farklılık göstermekte midir? “şeklinde ifade edilmişti. Elde edilen bulgulara göre aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Yapılan analizler sonucunda başarıma, gösteriş ve saldırganlık alt boyutlarında istatistiksel açıdan ,05 düzeyinde anlamlı farklılıklar elde edilmiştir.

Gelecekte Beden Eğitimi ve Spor alanında çalışmak istemeyen öğrencilerin başarıma ihtiyaçları, bu alanda çalışmak isteyenlerden anlamlı derecede daha yüksek düzeydedir. Kendisine yetenekleri ile doğru orantılı olarak daha yüksek hedefler seçen ve bunlara ulaşmak için daha hırslı ve sebatlı olan öğrencilerin gelecekte kendilerine spor alanının dışında bir kariyer seçme arzusu içinde oldukları anlaşılmıştır. Yine bu öğrencilerin çevreleri üzerinde daha fazla yönlendirici olma ve onlara liderlik etme arzuları daha belirgindir.

Yine gelecekte kendisine alan dışında bir kariyer tercih ettiğini söyleyen öğrencilerin gösteriş özelliği, alanda çalışmayı tercih eden öğrencilerden anlamlı derecede daha

yüksek olduğu anlaşılmıştır. Alan dışı kariyer tercih eden öğrencileri; girdikleri sosyal gruplar içinde kendilerini gösterme arzuları ve bunu gerçekleştirme özellikleri, diğer arkadaşlarından daha yüksek düzeydedir. Yine bu bağlamda bu öğrencilerin saldırganlık özellikleri de daha yüksektir. Kendilerine alan dışı kariyer düşünen öğrenciler; kendi haklarını savunma konusunda daha başarılıdırlar. Çevresindeki kişilere kolay kolay güvenmezler. Bu saldırganlık fiziksel değil, sözel boyuttadır. Karşı taraftan kendilerine yönelik bir tehdit algıladıklarında bu duruma derhal olumsuz tepki gösterirler. Çevresindeki insanlar üzerinde hakimiyet kurma eğilimleri belirgindir.

Kaya (2007) yaptığı çalışmada, bisiklet ve halkoyunları ekiplerinden alınan saldırganlık –uysallık ölçüm değerleri arasındaki farkları incelemiştir ($P>0.05$). Alınan ölçüm değerlerine göre her iki grubun puan ortalamaları saldırganlık boyutunda bulunmuştur. Bu çalışmamızda çıkan sonucu desteklemektedir.

Bu açıklanan üç özelliğin dışındaki diğer kişilik özellikleri; alanda çalışmayı düşünen ve düşünmeyen öğrenciler için eşit düzeydedir.

Araştırmanın beşinci amaç cümlesi “Beden Eğitimi ve spor bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin kişilik özellikleri; kendi kişiliklerinin bu alan için uygunluğu değişkenine göre farklılık göstermekte midir? “şeklinde ifade edilmişti. Elde edilen bulgulara göre aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Yapılan analizler sonucunda ACL kişilik testinin başarıma, başatlık, gösteriş, bağımsızlık, kendini suçlama, otokontrol ve erkeksi özellikler alt boyutlarında istatistiksel açıdan en az ,05 düzeyinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Sahip oldukları kişilik özelliklerinin beden eğitimi ve spor alanı için uygun olmadığını açıklayan öğrencilerin başarıma, başatlık, gösteriş, bağımsızlık ve erkeksi özellikleri; kişilik özelliklerinin alan için uygun olduğunu söyleyen arkadaşlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksektir. Tablo 11’deki bulgularla paralel gösteren bu sonuçlara göre; kişilik özelliklerinin bu alan için uygun olmadığını söyleyen öğrencilerin; daha hırslı,

daha sebatkar bir şekilde çalışan, çevreleri tarafından daha fazla fark edilen ve bağımsız öğrenciler oldukları anlaşılmaktadır. Bu öğrencilerin kişiliklerinin bireysel yönü, toplumsal yönlerinden daha fazla gelişmiştir. Dünyada evrensel olarak güçlülük, kararlılık, agresiflik gibi erkeklere atfedilen özelliklere daha yüksek düzeyde sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Kendi kişiliklerinin bu alan için uygun olduğunu söyleyen öğrencilerin ise kişilik özelliklerinin toplumsal yönü daha fazla gelişmiştir. Geleneksel değerlere daha fazla önem vermektedirler. Geleneksel değerlere uyum sağlama adına zaman zaman bireysel ihtiyaçlarından vazgeçme eğilimi içine girmektedirler. Bu durum otokontrol özelliklerinin diğer gruptan daha yüksek olması ile açıklanabilir. Aslında genel olarak otokontrol özellikleri Türkiye ortalamasındadır, ancak kişiliğinin bu alan için uygun olmadığını açıklayan grubun bu özelliğinin oldukça düşük olması nedeniyle anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın altıncı amaç cümlesi “Beden Eğitimi ve spor bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin kişilik özellikleri; mesleklerinin toplumsal statüsünü algılama değişkenine göre farklılık göstermekte midir? “şeklinde ifade edilmişti. Elde edilen bulgulara göre aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Yapılan analizler sonucunda ACL kişilik testinin sadece düzen alt boyutunda istatistiksel açıdan ,05 düzeyinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Alanının toplumsal statüsünü olumsuz yönde algılayan öğrencilerin düzen özelliği; olumlu yönde algılayanlardan anlamlı derecede daha yüksektir. Bu grubun sistematik çalışma alışkanlıkları, diğer arkadaşlarından daha yüksek düzeydedir. Bu sonucun, araştırmanın diğer sonuçları ile tutarlılık gösterdiği anlaşılmaktadır. Daha sistematik çalışma alışkanlığına sahip, hırslı, kendine yüksek hedefler belirleyen öğrenciler; alanlarının sosyal statüsünü beğenmemekte ve bu nedenle de kendilerine gelecekte farklı kariyer seçmeyi düşünmektedirler.

Genel anlamda beden eğitimini bölümünün toplumdaki statüsünün yüksek olmasına rağmen, öğrenci velilerinin bu alan hakkında pek bir bilgiye sahip olmayışı ve

çocuğunda gerek aile içerisinde gerekse çevresi aracılığıyla öğrenmiş olduğu olumsuz öğrenmeler bu bölümü algılayışlarını etkilemektedir. Öğrenci velilerinin çocuklarını başka fakültelere göre yönlendirmeleri ve çocuklarında bu bağlamda kararlarını aileye bağlı olarak verdiği görülmektedir. Bunun sonucu olarak çocuklar ailelerinin istedikleri bölümlere giremeyince farklı arayışlara yönelmekte, akran yönlendirmeleri, reklam vb. yollarla bu bölümlere başvurumaktadırlar. Çoğu üniversitelerde ygs % dilimleri yüksek olduğunda bireyler az bir çabayla beden eğitimi bölümüne girme imkanı elde etmekte ancak ideallerinde olan bölümlere yerleşemedikleri için okudukları bölümün toplumsal statüsünü olumsuz algılayabilmektedir. Çalışmamızda çıkan sonucun bu sebeplerden kaynaklandığı düşünülebilir. Yaman ve ark. (2008) yaptıkları çalışmada, tüm bölümlerde bulunan öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor eğitimi veren yükseköğretim kurumlarına alınan öğrenci sayısı ile bu öğrencilerin mezuniyet sonrası istihdam edilmesi arasında bir orantısızlığın bulunduğunu, kamu kurumlarında istihdam alanının kısıtlı olduğunu düşünmektedirler sonucuna varmışlardır. Bu sonuç yaptığımız çalışmayı desteklemektedir.

Araştırmanın yedinci amaç cümlesi “Beden Eğitimi ve spor bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin kişilik özellikleri; ailelerinde spor alanı ile uğraşan bireylerin bulunma değişkenine göre farklılık göstermekte midir? “şeklinde ifade edilmişti. Elde edilen bulgulara göre aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Yapılan analizler sonucunda ACL testinin hiçbir alt boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunamamıştır. Ailesinde beden eğitimi ve spor alanında çalışan aile üyeleri bulunan öğrenciler ile bulunmayan öğrencilerin kişilik özellikleri birbirine eşit düzeydedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

1. Yapılan çalışma sonucunda Beden Eğitimi ve Spor mesleğinin toplumsal statüsünü olumsuz algılayan bireylerin oranı anlamlı derecede yüksek çıkmıştır. Beden Eğitimi ve Sporun toplum arasında olumlu yönde algılanması için çeşitli kurum ve kuruluşlarla koordineli bir şekilde çalışılmalı ve gerek görsel gerekse yazınsal basında bu alandaki gelişmelere sıkça yer verilebilir. Ayrıca üniversitelerde ve yerel yönetimlerde halkı bilinçlendirmek için seminerler verilebilir.

Kulaktan dolma bilgiler yerine tamamen resmi olarak Milli Eğitim Bakanlığı ve Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan atama puanları aracılığıyla insanlar daha gerçekçi bilgilendirilebilir. 2010 verilerine göre:

Beden Eğitimi Öğretmenliği 75 kardolu, 73 sözleşmeli kpss puanı,

Spor Yöneticiliği 69 kpss puanı,

Antrenörlük Eğitimi 69 kpss puanı,

G.S.G.M. (Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü) Memurluk 67 kpss puanı

2. Üniversitelerin özel yetenek sınavlarında YGS (Yükseköğretime geçiş sınavı) puan türlerinin % katsayıları biraz daha düşürülmeli öğrencilerin ortaöğretimden beri süregelen ideal benliklerine ulaşmaları ve böylece mesleğe yönelik kaygıları en aza indirilerek ideal benliğine ulaşma düzeyi arttırılabilir. Böylece daha sağlıklı bir kişilik yapısı ve mesleğe yönelik olumlu bir tutum sergileme imkanı doğabilir. İlerleyen yıllarda da bir ebeveyn olarak bu alana yönelik yapılacak yönlendirmelerde meslek kaygısı en aza inmiş olabilir.

3. Daha sonra yapılacak olan çalışmalarda sınıf düzeyinde ayrımlar yapılarak sınıflar arası kıyaslamalar yapılabilir. Öğrencilerin okullara girerken ve okuldan mezun olurken testin uygulanarak sonuçların değerlendirilmesi yapılabilir.

4. Spor yapan bireylerde özgüven, liderlik, sağlıklı bir kişilik ve benlik algısı ortaya çıktığı görülmektedir. Bu sebeple spora yönlendirme yaşı daha erken yaşlarda başlanılmalıdır. Böylece daha sağlıklı, kendi kararlarını verebilen, sosyal yönden daha

erken yaşlarda gelişen bireyler yetişebilmekte ve bu da olumlu bir kişilik yapısı yaratmaktadır. Böylece spora başlama yaşı olarak adlandırılan kritik dönem kavramı başarılı bir şekilde geçilmiş olacaktır. Böylece bazı becerilerin kazanılması daha etkili bir şekilde gerçekleşecektir.

5. Sağlıklı bir kişilik gelişimi için Okulöncesi eğitiminde en az bir beden eğitimi öğretmenine yer verilmeli ve çocukların daha profesyonel uzmanlar aracılığıyla erken yaşlarda spora yönlendirilmeleri sağlanarak alana bir katkı sağlanabilir.

6. Öğrencilerin geleceğe yönelik umutsuzlukları, is bulamama kaygısı gibi sorunlarla karşılaşma olasılıklarına bağlı ortaya çıkabilecek ruhsal sorunları saptanmalı, bunlara yönelik psikolojik danışmanlık hizmeti sunulabilir.

7. Eğitimi birimlerinde çeşitli spor şirketleri ile koordineli bir şekilde çalışılarak okul döneminde staj ve sonrası için de istihdam olanakları sağlanabilir.

8. Sakarya ilinde önemli bir eksiklik olan spor liseleri açılmalı, erken yaşlarda spora yönlendirilmiş çocukların ortaöğretim kademesine geldiğinde küçüklükten beri süregelen spor yeteneğini daha da profesyonel (her branş dalı için ayrı ayrı uzman) hocalar eşliğinde 4 yıl daha geliştirilerek yükseköğretim sınavlarında kendi alanlarına yerleştirilmeleri sağlanabilir. Bu da bireylerin ideal benliklerine ulaşmasına katkı sağlayacak ve olumlu bir kişilik yapısı oluşturacaktır.

9. MEB'e (Milli Eğitim Bakanlığı) bağlı okullarda Beden Eğitimi Öğretmeninin yanında okul takımları için bir antrenörlük bölümü mezunu ve resmi günler içinde rekreasyon bölümü mezunu istihdam edilebilir. Böylece Beden Eğitimi Öğretmenlerin iş yükü azaltılarak bölüm mezunları için de istihdam olanağı sağlanmış olur. (Gsgm'nin spor yöneticiliği ve rekreasyon bölümü için açmış olduğu 2009 yılı kadro uygulaması bunun bir örneği olarak düşünülebilir). Bu sayede beden eğitimi öğrencilerinin, bölümlerinin toplumsal statüsünü ve iş olanaklarını algılama düzeyleri olumlu yönde olabilir.

10. Yapılan çalışmada erkek öğrencilerin başkalarına karşı şefkatle yaklaşma özelliği, kız öğrencilerden yüksek bulunmuştur. Aynı alışma spor yapmayan bayanlar üzerinde de yapılarak spor yapan ve yapmayan bayanların kişilik özellikleri karşılaştırılabilir.

KAYNAKLAR

- AÇAK, Mahmut (2005), **Beden Eğitimi Öğretmeninin El Kitabı**, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul.
- ALTINTAŞ, Ersin (2007), ‘**Psikolojik Danışma ve Rehberlik**’, Editör: CAN, G., Mesleki Rehberlik, Pegem A Yayıncılık, s. 91-156.
- ALTINTAŞ Atahan ve ark. (2007), **Benlik Sunumunun Cinsiyete ve Egzersiz Davranışı Parametrelerine Göre İncelenmesi**, **Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe J. of Sport Sciences**, 18(2), 91-99
- ARACI, Hikmet (2006), **Öğretmen ve Öğrenciler İçin Okullarda Beden Eğitimi**, 6. Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- ATAMAN, Ayşegül (2004), **Gelişim ve Öğrenme**, 2. Baskı, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara.
- ATKINSON, Rita L. ve ark. (1999) , **Psikolojiye Giriş**, Çev., Yavuz Alogan, Arkadaş Yayınları, Ankara.
- AYDIN, Ayhan (2000), **Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi**, 2. Baskı, Alfa Basım Yayım ve Dağıtım, İstanbul.
- AZERİ, Sema (2005), **Mesleki Müzik Eğitimi Alan ve Almayan Lise Öğrencilerinin Benlik Kavramlarının İncelenmesi**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- BALOĞLU, Nuri ve ark. (2006), **İlköğretim Öğretmenlerinin Mesleki Benlik Saygısı ve İş Doyumları Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi**, Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD) Cilt 7, Sayı 2, 345-358
- BAYAR, Perican (2003), **Spor Yapan ve Yapmayan Bayanların Kişilik Özelliklerinin Karşılaştırılması**, **Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe J. of Sport Sciences**, 18(2), 133-140

- BAYMUR, Feriha (1994), **Genel Psikoloji**, 13. Baskı, İnkılap Kitabevi, İstanbul.
- BÜYÜM, Nazar (1993), ‘**Psikoloji**’, Medıcana Genel Sağlık Ansiklopedisi, cilt 10, Ana Yayıncılık, İstanbul.
- CEVHER, F. Nilgün ve Mustafa Buluş (2007), **Benlik Kavramı ve Benlik Saygısı: Önemi ve Geliştirilmesi**, Akademik Dizayn Dergisi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- CÜCEOĞLU, Doğan (2003), **İnsan ve Davranışı**, 12. Baskı, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- ÇAKIR, Mehmet Ali (2008), **Psikolojik Danışma ve Rehberlik**, Editör: KAYA, A., Mesleki Rehberlik, Anı Yayıncılık, s. 173-177.
- ÇETİNÖZ, Fırat (2005), **Bireysel ve Takım Spor Yapanların Kişilik Faktörü Analizi**, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Manisa.
- ÇOBAN, Aysel Esen (2008), **Psikolojik Danışma ve Rehberlik**, Editör: GÜVEN, M., Mesleki Rehberlik, Anı Yayıncılık, s. 137-147.
- EROĞLU, Feyzullah (2000), **Davranış Bilimleri**, 5. Baskı, Beta Basım, İstanbul.
- ENÇ, Mithat (1976), **Ruh Sağlığı Bilgisi**, 6. Basım, İnkılap ve Anka Kitabevleri, İstanbul.
- ERTÜRK, Y. Dilek (2010), **Davranış Bilimleri**, 2. Baskı, Kutup Yıldızı Yayınları, İstanbul.
- GÜLEÇ, Yeşim (2002), **Ergenlerin Öfke Yaşantıları, Benlik Algıları ve Akademik Başarı İlişkileri**, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- GÜN, Ebru (2006), **Spor Yapanlarda ve Spor Yapmayan Ergenlerde Benlik Saygısı**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adana.

GÜREL, Ömür (2007), **Görme Engelli Ergenlerle Gören Ergenlerin Benlik Saygısı Gelişimlerinin Karşılaştırılması**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

<http://www.khaos.info/sosyoloji-psikoloji/10044-maslow-piramiti- ihtiyaclar-hiyerarstisi/>).

<http://www.pedereciyiz.biz/benlik-kavrami-t5104.html>, 12.10.2009

<http://www.celikkol.org/benlikkavrami.htm>, 12.10.2009

http://www.bca2.blogcu.com/benlik-yapisinin-gelisimi-ve-hareket-beden-egitimi-spor-ogretimi_33437491.html -, 16.10.2009

<http://www.rehberlikweb.com>, 12.10.2009

<http://www.bedenegitimi.gen.tr>, 16.10.2009

HARMANDAR, İsmail Hakkı (2004), **Beden Eğitimi ve Spor'da Özel Öğretim Yöntemleri**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

IŞIK, E. Nuri (2007). "Öğretmen Adayı Üniversite Öğrencilerinin Benlik Kavramları ile Mesleki Benlik Kavramları Arasındaki Bağdaşım". **Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 24, 277-292

KARAMUSTAFA, Muhammed (2000), **Lise 2. Sınıf Öğrencilerinin Alanlarına Göre Kişilik Özellikleri, Mesleki İlgileri ve Akademik Başarılarının İncelenmesi**. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

KAYA, Alim (2007), **Eğitim Psikolojisi**, 2. Baskı, Pegem A Yayıncılık, Ankara

KAYA, İsmail (2007), Bisikletçiler ile Erkek Halkoyuncuların Bazı Kişilik (Psikolojik) Özelliklerinin Karşılaştırılması, **Kastamonu Eğitim Dergisi** Cilt 15, No 1, 439-450

KILIÇARSLAN, Erkan (2006), **Beden Eğitimi Öğretmenleri ile diğer branşların fiziksel benlik algularının karşılaştırılması**, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

- KURU, Emin (2003), Farklı Statüdeki Beden Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Kişilik Özellikleri, **G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi** Cilt 23, Sayı 1, 175-191
- KURU Emin ve Gülsüm Baştuğ (2008), Futbolcuların Kişilik Özellikleri ve Bedenlerini Algılama Düzeylerinin İncelenmesi, **SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi**, VI (2) 95-101
- KUZGUN, Yıldız (2008), **Rehberlik ve Psikolojik Danışma**, 9. Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- JOBERT, Şule Tankut (2009), **Yeni Başlayanlar için Psikoloji**, 1. Baskı, Berdan Matbaası, İstanbul.
- SAYIN, Saime (2002), Farklı Programlarda Okuyan Öğretmen Adayı Üniversite Öğrencilerinin Empatik Eğilimi, Öğretmenlik Mesleğine Karşı Tutum ve Mesleki Benlik Saygısı, **Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi**.
- SELÇUK, Ziya (2004), **Gelişim ve Öğrenme**, 11. Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- SENEMOĞLU, Nuray (2010), **Gelişim, Öğrenme ve Öğretim**, 17. Baskı, Pegem Akademi, Ankara.
- SUNER, F. Ebru (2000), **Farklı Liselerdeki Ergenlerin Benlik Saygısı, Akademik Başarı ve Sürekli Kaygı Düzeyi Arasındaki İlişki**, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- ŞİMŞEK, Ş. T. Akgemci, A. Çelik (1998), **Davranış Bilimlerine Giriş ve Örgütlerde Davranış**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara
- ÖZDEMİR A. Reyzan ve ark.(2002), Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Son Sınıf Öğrencilerinin Benlik ve Mesleki Benlik Kavramları Arasındaki Bağdaşım Düzeylerini Etkileyen Faktörler, **Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi** Cilt: XV, Sayı: 1,
- ÖZKAN, Filiz ve Kıymet Dora (1990), **Psikoloji**, Yeni Asya Yayınları, İstanbul.
- ÖZOĞLU, Süleyman Çetin (1997), **Eğitimde Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık**, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları No:181, Ankara.

- TAYSİ, Ebru (2000), **Benlik Saygısı, Arkadaşlardan ve Aileden Sağlanan Sosyal Destek: Üniversite Öğrencileriyle Yapılan Bir Çalışma**, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- TİLKİ, Fatma (2011), **Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi alan öğrencilerin topluma hizmet uygulamaları dersini algılama düzeyleri**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- TOÇOĞLU, Mustafa (2007), **Bazı Meslek Gruplarında Fiziksel Benlik Algısının İncelenmesi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- TOS, Fahrettin (2007), **Bilimin Işığında Psikoloji ve Dehaları**, Kariyer Yayıncılık ve İletişim, İstanbul.
- ULUSOY, Ayten (2009), **Gelişim ve Öğrenme**, 6. Baskı, Editör: ULUSOY, A., Psikoseksüel Gelişim, Anı Yayıncılık, s. 125-136
- ÜRE, Ömer (2008), Psikolojik Danışma ve Rehberlik, Editörler: DENİZ, E., ve A. ERÖZKAN, **Mesleki Rehberlik**, Maya Akademi, s. 215-228.
- YAKUPOĞLU, Serdar (1996), **Kapalı ve Açık Beceri Gerektiren Bireysel Sportlardaki Kişilik Özelliklerinin Araştırılması**, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- YAPICI, Şenay ve Mehmet Yapıcı (2005), **Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi**, Anı Yayıncılık, Ankara.
- YANBASTI, Gülgün (1996), **Kişilik Kuramları**, 2. Baskı, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, No: 53, İzmir.

EK A. KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Bölümünüz :.....

Sınıfınız :.....

1. Cinsiyetiniz?

- A) Bay B) Bayan

2. Beden Eğitimi ve Spor Bölümünü seçmenizde aşağıdakilerden en çok hangisi etkili olmuştur?

- A) Kendi İsteğim B) Başkalarının İsteği

3. Bölümünüzden memnun musunuz?

- A) Evet B) Hayır

4. Mezun olduktan sonra bu meslekte çalışmayı düşünüyor musunuz?

- A) Evet B) Hayır

5. Beden Eğitimi ve Spor Mesleğini Kişilik Özelliklerinize Uygun Görüyor musunuz?

- A) Uygun Görüyorum B) Uygun Görmüyorum

6. Beden Eğitimi ve Spor Mesleğinin Toplumdaki Statüsünü nasıl algılıyorsunuz?

- A) Olumlu B) Olumsuz

7. Ailenizde Sporla Uğraşan var mı?

- A) Evet B) Hayır

EK B. SIFAT LİSTESİ (Adjective Check List)

Dr. Canan Savran

Uzm. Zeynep Balcı

ACL (SIFAT LİSTESİ) HANGİ KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİ ÖLÇER?

ACL bireylerin kişilik özelliklerinin saptanmasına yönelik olarak geliştirilmiş bir kişilik testidir. Sıfat Listesi, gündelik yaşamda nitelendirme ve tanımlama için kullanılan sözcük ve kavramları, sistematik ve standart bir düzenleme ile sunmaktadır. Listedeki 300 sıfat, kişinin dikkatini, kişiden kişiye değişen temel özelliklere olduğu kadar, küçük farklılıklara da yönlendirebilmelerini olanaklı kılmaktadır. Sıfat Listesinin temel kullanımı, işaretlenen sıfatlar çerçevesinde sıfatları işaretleyen kişinin kişiliğinin belirlenmesi doğrultusundadır. Bu özelliğinin yanı sıra ACL kullanılarak kişilerin başka kişileri, olayları nasıl tanımladıkları da belirlenebilmektedir. Testte bireye ait tanımlamalar, karşılaştırmaya dayalı derecelendirmeden çok, bireysel özellikleri yansıtmaktadır. ACL testindeki bir sıfatın işaretlenmesinin başka bir sıfatın işaretlenmesi üzerinde hiç bir zorunlu etkisi yoktur. ACL testinin 103 ayrı alt ölçeği bulunmaktadır.

A.B.D'nin Nebraska Üniversitesi tarafından yayınlanan ve psikoloji testlerini tanıtan yıllıkta (Mental Measurements Yearbook) 1989 yılında en çok kullanılan üçüncü test olarak ACL gösterilmektedir.

ACL’NİN TÜRKİYE VERSİYONU NASIL GELİŞTİRİLDİ?

Sıfat Listesi (ACL) 1952 yılında A.B.D.’de Gough ve Heilbrun tarafından yaratılmıştır. Test günümüze kadar pek çok kez revizyondan geçirilerek geliştirilmiştir. Testin en son 1983 versiyonu Dr. Canan Savran tarafından Türkiye koşullarına uygun olarak Türkçeye adapte edilmiştir (1992). Alanında uzmanlık niteliği kazanmış akademisyenlerin ortaklaşa çalışmaları sonucunda testin Türkçeye çevrilmesi gerçekleştirilmiştir. Testin Dilsel Eşdeğerliliğinin ispatlanabilmesi için, testin İngilizce ve Türkçe formları; İngilizceyi ve Türkçeyi çok iyi bilen akademisyenlere uygulanmış ve tek tek her sıfat bazında istatistiksel işlemler yapılarak, testin Türkçe versiyonunun uygunluğu ispatlanmıştır.

Sıfat Listesi 5 hafta ara ile 40 kişilik bir gruba iki kez uygulanmış ve test-tekrar test ilişki katsayısı bütün alt testler için istatistiksel açıdan anlamlı çıkmıştır. Alt testlerin ortalama ilişki değeri 0.78’dir. Testin güvenilirliğini saptamak için çeşitli eğitim, cinsiyet, kültür ve meslek gruplarından seçilmiş 300 kişilik bir örneklem üzerinde iç tutarlık çalışması yapılarak güvenilirlik katsayısı ortalamaları 0.93 bulunmuştur. Bu sonuç mükemmele yakındır. Bu çalışmanın devamında testte bulunan her bir sıfat için çeşitli madde analiz işlemleri yapılmış, bazı maddelerin işlevliklerinin olmadıkları saptanarak, testte gerekli değişiklikler yapılarak ikinci bir çalışma ile testte bulunan tüm sıfatların işlevlikte olduğu saptanmıştır.

Bir yabancı testin bir başka kültür ortamında sağlıklı olarak kullanılabilmesi için, o ülke insanı için geçerli olması gerekmektedir. Bu bilimsel gerçekliği sınamak için çeşitli uygulamalar yapılarak testin geçerliği ispatlanmıştır. ACL’nin Türkçe versiyonunun geliştirilmesi çalışmalarının sonucusu, Türk halkı için norm çalışmasının yapılmasıdır. Bilimsel olarak testin alt ölçek ham puanları yalın olarak bir anlam ifade etmemektedir. Bu puanların anlam kazanabilmesi için, Türk halkı için yapılacak norm çalışması ile standart puanlara dönüştürülmesi gerekmektedir. Testin uygulamasında bireylerin belli sayıda sıfat işaretleme zorunlulukları bulunmamaktadır. Bu nedenle testin standart puanlara dönüştürme işleminde, işaretlenen sıfat sayısına göre çeşitli kategoriler oluşmuştur. Diğer taraftan testin geçerlilik çalışmasında ham puanlar bazında kadın ve

erkek denekler arasında anlamlı farklılıklar bulunduğu için, iki cinsiyet için de ayrı kategoriler oluşturulmuştur. ACL testinin orjinal el kitabında, testin bir başka kültür yapısı içinde kullanımında ve norm çalışmasında bu kategori grupları için belli yüzdelerle sınırlamalar getirilmiştir. Bu amaçla yüzdelerle sınırlara ulaşmak için yaklaşık 2000 kişilik farklı kültür, eğitim, cinsiyet özelliklerine sahip gruba uygulama yapılmıştır. Standart puanlar, istenen yüzdelerle sınırlar çerçevesinde bu 2000 kişi içerisinde seçilen 700 (350 kadın, 350 erkek) kişilik grup üzerinden elde edilmiştir. Yapılan istatistiksel işlemler sonucunda ham puanlar, alt ölçek bazında, cinsiyet için iki, işaretlenen sıfat sayısı için 5 ayrı kategoriye uygun olarak standart puanlara çevrilmiştir.

ACL'nin kullanıldığı birçok araştırma içerisinde bazı meslek gruplarına yönelik olanları şunlardır: Doktor, hemşire, ekonomistler, bilgisayar mühendisleri, danışman psikologlar, yöneticiler, resmi ve özel sektör yöneticileri, yönetici adayları, öğretmenler, harp akademisi öğrencileri, polisler, ilahiyat öğrencileri vb. yapılan çalışmalarda bu meslek gruplarının genel kişilik yapıları ACL kullanılarak bulunmuştur. Bunlardan yöneticilerin kişilik özellikleri ile ilgili yapılan geniş kapsamlı araştırmanın ilk kısmı Dr. Canan Savran, Doç. Handan Sinan Kepir ve Uzm. Zeynep Balcı tarafından 1996 Psikoloji Kongresinde ve 1997 İspanya Uluslararası Psikoloji Kongresi'nde sunulmuştur.

ACL'İN UYGULAMASI

ACL hem bireysel hem de grup halinde kullanılabilen ve yaklaşık 10-15 dakika bir sürede tamamlanan, kullanımı çok pratik bir ölçme aracıdır. Testin bitirilmesi için zaman kısıtlaması yoktur. Testin başında yer alan yönergeye göre kişiler 300 tane sıfat içerisinde kendilerini tanımladığını düşündükleri istedikleri kadar sıfat işaretlenebilmektedirler.

ACL'Yİ DEĞERLİ KILAN ÖZELLİKLER

1. Bilimsel olarak Türkiye için dilsel eşdeğerliliği, geçerliği ve güvenilirliği saptanmıştır.
2. Türkiye koşullarına uygun olarak norm çalışması yapılmış, Türk insanını Türk kültür yapısına uygun olarak niteleme olanağı yaratmıştır.
3. ACL ruhsal açıdan sağlıklı olan kişilerin bireysel özelliklerini belirlemek üzere geliştirilmiştir. Ancak ruhsal açıdan problemlili olan bireyleri de saptayabilecek niteliklere sahiptir.
4. Kişilik testlerinin çoğu zorunlu seçmeli sorulardan oluşmaktadır. Bu durum da cevaplayıcıları büyük ölçüde bunaltmaktadır. ACL'de ise bireyler ancak kendilerini tanımladıklarını düşündükleri sıfatları işaretlemektedirler. Şüphesiz bu durum da testin geçerlik ve güvenilirliğini artırıcı yönde etkiye sahip olmaktadır.
5. Testin uygulanması çok pratiktir ve çok kısa zaman alır.
6. Testin kontrol alt ölçekleri, testin sağlıklı doldurulup doldurulmadığı konusunda bilgiler verir. Sağlıklı doldurulmayan testler iptal edilebilir.
7. Zorunlu tercihlili ve soru kiplili kişilik testleri bireylere büyük ölçüde sonuç hakkında ipuçları vermektedir. Özellikle zeka düzeyi yüksek olan kişiler, işe alımlarda kullanılan testlerde, kendilerini belli bir şekilde empoze etme olanağına sahip olmaktadır. ACL'de bireyler 300 sıfatın çok azında belli bir kestirim yapabilmektedirler. Bunun dışında yer alan sıfatların hangi alt ölçeğe ait olduğunun keşfedilmesi çok zordur.
8. Test alt ölçek ham puanlarının belirlenmesinde farklı iki puanlama sistemi yer almaktadır: Olumlu sıfat sayısından olumsuz sıfat sayısı çıkarılarak, ham puanlara ulaşılmaktadır. Bu puanlama sistemi, yanıltıcı cevapları notre dönüştürerek, testin güvenilirliğini ve geçerliğini arttırmaktadır.

9. Testin oldukça karmaşık olan bu puanlama sistemi elle puanlamalarda çok fazla zaman almaktadır. Ancak testin bilgisayar puanlaması yapılmıştır. Testi internetten doldurmak da mümkündür.

10. Genelde bilgisayar programı olan ve iş dünyasında sıklıkla kullanılan testlerde, çoğu zaman farklı kişiler için aynı tür raporlar çıkabilmektedir. ACL'nin alt ölçek sayısının çokluğu ve belli alt ölçeklerin bir araya gelmesiyle oluşan farklı kombinasyonlar, bireyler arası farklılıkları daha fazla ortaya koyabilmektedir. Ayrıca genel bilgisayar çıktısı üzerinde uzmanlar tarafından bireye özgü genel bir yorum yapabilme olanağı da bulunmaktadır.

11. Testin Türkiye koşulları için geliştirilmesinde günümüze kadar geçen süre içinde, araştırmacılar tarafından sistematik olarak, meslek kişilik profilleri çıkarılması için çok çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Pek çok meslek grubu için meslek kişilik profilleri elde edilmiştir. Bu sonuçlar iş dünyasında işe başvuran kişinin değerlendirilmesinde büyük ipuçları niteliği taşımaktadır.

SIFAT LİSTESİ

Ad ve Soyad :.....

Cinsiyet : K () E ()

Yaş :.....

Tarih :.....

AÇIKLAMA: Bu test, 300 sıfattan oluşmuş bir sıfat tanımlama listesidir. Lütfen sıfatları hızlıca okuyarak, kendinizi tanımladığınızı düşündüğünüz sıfatların önündeki parantezin içini çarpı (X) işareti koyunuz. Elinizdeki listede çok sayıda eş anlamlı ve zıt anlamlı sıfatlar bulunmaktadır. Bunlardan dolayı telaşlanmayın. İşaretleme işlemi fazla zaman harcamadan, hızlıca yapınız. Bir sıfat üzerinde fazla durmayınız. Lütfen işaretleme yaparken, olmak istediklerinizi değil, sizde var olan özelliklerinizi dikkate alınız.

Taşkın YILDIZ

Sakarya Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Öğrencisi

taskin__yildiz@hotmail.com

1. () ACELECİ
2. () ACELESİZ
3. () ACIMASIZ
4. () AÇGÖZLÜ
5. () AÇIK DÜŞÜNCELİ
6. () AĞIRBAŞLI
7. () AĞZISIKI
8. () AKILCI
9. () AKILLI
10. () AKILSIZ
11. () AKLI BAŞINDA
12. () AKLI KARIŞIK
13. () AKSİ
14. () ALAYCI
15. () ALÇAK GÖNÜLLÜ
16. () ALIŞILMAMIŞ
17. () ALINGAN
18. () ANLAYIŞLI
19. () ARKADAŞ CANLISI
20. () ASİ
21. () AZİMLİ
22. () BAĞIMLI
23. () BAĞIMSIZ
24. () BAKIMLI
25. () BARIŞÇI
26. () BAŞİRETİLİ
27. () BASKIN
28. () BAŞKALARININ
HAKLARINA SAYGILI
29. () BATIL İNANÇLI
30. () BENCİL
31. () BENMERKERZİ
32. () BEZGİN
33. () BİLGE
34. () BİREYSEL
35. () CANDAN
36. () CEZİBELİ
37. () CESUR
38. () CİDDİ
39. () CİNFİKİRLİ
40. () CÖMERT
41. () CÜRETİLİ
42. () ÇALIŞKAN
43. () ÇEKİNGEN
44. () ÇENESİ DÜŞÜK
45. () ÇİRKİN
46. () ÇOCUKSU
47. () ÇOK SİNİRLİ
48. () ÇOK YÖNLÜ
49. () DAĞINIK
50. () DAKİK
51. () DALGIN
52. () DAYANIKLI
53. () DEĞİŞKEN
54. () DEĞİŞKEN HUYLU
55. () DELİDOLU
56. () DENGELİ
57. () DENGESİZ
58. () DERBEDER
59. () DERİN DÜŞÜNCELİ
60. () DIRDIRCI
61. () DIŞADÖNÜK
62. () DIŞI
63. () DİKBAŞLI
64. () DİKKATİ DAĞINIK
65. () DİKKATLİ
66. () DİKKATSİZ
67. () DİKTATÖR
68. () DOĞAL
69. () DOĞRU SÖZLÜ
70. () DOLANBAÇLI
71. () DOST CANLISI
OLMAYAN
72. () DUYGULU
73. () DUYGUSAL
74. () DUYGUSAL
OLMAYAN
75. () DUYGUSUZ
76. () DÜRÜST
77. () DÜŞÜNCELİ
78. () DÜŞÜNMEYEN
DAVRANAN
79. () DÜŞMANCA
80. () EGOİST
81. () ELEŞTİRİCİ
82. () ELİÇABUK
83. () ELİ SIKI
84. () EMİN
85. () ENDİŞELİ
86. () ENERJİK
87. () ERKEKSİ
88. () FAAL
89. () FIRSATÇI
90. () FİKRİNDEN
DÖNMEYEN
91. () GARİP
92. () GELENEKLERE
UYMAYAN
93. () GELENEKSEL
94. () GERÇEKÇİ
95. () GERGİN
96. () GİRİŞİMCİ
97. () GİRİŞKEN
98. () GÖSTERİŞÇİ
99. () GÜCENİK
100. () GÜÇLÜ
101. () GÜRÜLTÜCÜ
102. () GÜVENİLİR
103. () GÜVENİLMEZ
104. () GÜVENLİ
105. () GÜZEL
106. () HAKKINI ARAYAN
107. () HALİNDEN MEMNUN
108. () HASSAS
109. () HAŞARI
110. () HAŞİN
111. () HAYALCİ
112. () HAYALPEREST
113. () HAZIRCEVAP
114. () HEVESLİ
115. () HEYECANLI
116. () HIRSLI
117. () HIRSSIZ
118. () HİLEKAR
119. () HİSLERİNE HAKİM
120. () HOŞ
121. () HOŞGÖRÜLÜ
122. () HOŞGÖRÜSÜZ
123. () HOŞNUTSUZ
124. () HUYSUZ
125. () HÜKMETMEYİ
SEVEN
126. () HÜNERLİ
127. () İLİMLİ
128. () ISRARCI
129. () İÇGÖRÜLÜ
130. () İÇE KAPANIK
131. () İÇTEN
132. () İDARELİ
133. () İDEALİST
134. () İĞNELEYİCİ
135. () İHTİYATLI
136. () İLERİCİ
137. () İLERİYİ GÖREN
138. () İLGİ ALANI DAR
139. () İLGİ ALANI GENİŞ
140. () İLGİSİZ
141. () İNATÇI
142. () İNSAFSIZ
143. () İSTİKRARLI
144. () İŞBİLİR
145. () İŞBİRLİĞİNE YATKIN
146. () İŞVELİ
147. () İTAATKAR
148. () İYİ HUYLU
149. () İYİMSER
150. () KABA
151. () KADINSI
152. () KAPRİSLİ
153. () KARMAŞIK
154. () KARARSIZ
155. () KATI
156. () KAVGACI
157. () KAYGILI
158. () KAYITSIZ

159. () KENDİ ÇIKARLARINI
GÖZETEN
160. () KENDİNDEN EMİN
161. () KENDİNE ACIYAN
162. () KENDİNE GÜVENEN
163. () KENDİNİ İNKAR
EDEN
164. () KENDİNİ
CEZALANDIRAN
165. () KENDİNİ BEĞENMİŞ
166. () KEŞFEDİCİ
167. () KEYFİNE DÜŞKÜN
168. () KIYMET BİLEN
169. () KİBAR
170. () KİBARLIK DÜŞKÜNÜ
171. () KİBİRLİ
172. () KİBİRSİZ
173. () KİN GÜDEN
174. () KİŞİLİĞİ TAM
OTURMAMIŞ
175. () KOLAY ETKİLENEN
176. () KOLAY
HEYECANLANMAZ
177. () KONUŞKAN
178. () KONTROLLÜ
179. () KORKAK
180. () KORKUSUZ
181. () KÖTÜMSER
182. () KURNAZ
183. () KURUNTULU
184. () KUVVETLİ
185. () KÜLTÜRLÜ
186. () KÜSTAH
187. () MACERACI
188. () MAKUL
189. () MANTIKLI
190. () MERAKLI
191. () MERHAMETLİ
192. () MERHAMETSİZ
193. () MESAFELİ
194. () MIZMIZ
195. () MÜNAKAŞACI
196. () MÜNASEBETSİZ
197. () MÜTEVAZİ
198. () NAMUS DELİSİ
199. () NANKÖR
200. () NAZİK
201. () NEŞELİ
202. () NÜKTELİ
203. () OLGUN
204. () ÖLÇÜLÜ
205. () ÖNYARGILI
206. () ÖVGÜCÜ
207. () ÖZENLİ
208. () ÖZGÜN
209. () PALAVRACI
210. () PASİF KİŞİLİKLİ
211. () PATAVATSIZ
212. () PATIRTICI

213. () PLANLI
214. () PRATİK ZEKALİ
215. () RAHAT
216. () RESMİ
217. () RESMİ OLMAYAN
218. () SABIRLI
219. () SABIRSIZ
220. () SADIK
221. () SAĞDUYULU
222. () SAĞLIKLI
223. () SAKİN
224. () SALDIRGAN
225. () SAMİMİ
226. () SANATA YATKIN
227. () SAVUNUCU
228. () SAVURGAN
229. () SAYGILI
230. () SAYGISIZ
231. () SEBATLI
232. () SEBATSIZ
233. () SEKSİ
234. () SEMPATİK
235. () SERBEST
236. () SERT
237. () SESSİZ
238. () SEVECEN
239. () SEVİMLİ
240. () SICAKKANLI
241. () SIHHATLİ
242. () SIKICI
243. () SIKILGAN
244. () SIRADAN
245. () SİNİRLİ
246. () SİSTEMLİ
247. () SOĞUK
248. () SOĞUKKANLI
249. () SORUMLU
250. () SORUMSUZ
251. () SOSYAL
252. () SUSKUN
253. () ŞAKACI
254. () ŞEN
255. () ŞİKAYETÇİ
256. () ŞÜPHECİ
257. () TALEPKAR
258. () TEDBİRLİ
259. () TEDİRGİN
260. () TELAŞLI
261. () TEMBEL
262. () TERBİYELİ
263. () TERTİPLİ
264. () TİTİZ
265. () TOY
266. () TUTUCU
267. () UÇARI
268. () UMURSAMAZ
269. () UNUTKAN
270. () UTANGAÇ
271. () UYANIK

272. () UYGAR
273. () UYSAL
274. () UYUMLU
275. () UYUŞUK
276. () ÜRKEK
277. () VELVELECİ
278. () VİCDANLI
279. () VİCDANSIZ
280. () YAKIŞIKLI
281. () YALIN
282. () YAPMACIKLI
283. () YAPMACIKSIZ
284. () YARATICI
285. () YARDIMA HAZIR
286. () YARDIMSEVER
287. () YAVAŞ
288. () YAYGARACI
289. () YETENEKLİ
290. () YOL GÖSTERİCİ
291. () YOL YORDAM BİLEN
292. () YUFKA YÜREKLİ
293. () YÜREKSİZ
294. () ZALİM
295. () ZAYIF
296. () ZEKİ
297. () ZEKİ OLMAYAN
298. () ZİHNİ MEŞKUL
299. () ZORLAYICI
300. () DURGUN

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

Sayı : B.30.2.SAÜ.0.Y1.82.00 - 799 - 166

26/02/2010

Konu : Anket Çalışması

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Sosyal Bilimler Enstitüsü)

İlgi: 22/02/2010 tarihli ve B.30.2.SAÜ.0.41.72.00-044-439 sayılı yazımız.

İlgi yazı gereği; Enstitünüz Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Taşkın YILDIZ'ın "Beden Eğitimi Öğrencilerinin Benlik ve Mesleki Benlik Kavramları Arasındaki Bağdaşım Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi (SAÜ Örneği)" konulu anketi Yüksekokulumuzda uygulama talebinde herhangi bir sakınca görülmemiştir.

Bilgilerinizi arz ederim.

Prof. Dr. H. Nedim ÇETİN
Müdür

EK:
İlgide kayıtlı yazı (.1. sayfa)

ASLININ AYNIDIR

E-posta: rektor@sakarya.edu.tr Sakarya
Telefon : (0 264) 255 66 41 Faks : (0 264) 255 66 42
E-posta : info@sakarya.edu.tr Etiler Yolu A2 : www.sakarya.edu.tr

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Fakültesi

Sayı : B.30.2.SAÜ.0.12.82.00 608.01/265

03.03.2010

Konu : Anket İzni

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi:22/02/2010 tarihli ve B.30.2.SAÜ.0.41.72.00.044-438 sayılı yazı.

Enstitünüz Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Taşkın YILDIZ'ın "Beden Eğitimi Öğrencilerinin Benlik ve Mesleki Benlik Kavramları Arasındaki Bağdaşım Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi (SAÜ Örneği)" konulu anket çalışmasını Fakültemiz Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü öğrencilerine yönelik yapma isteğinin uygunluğu ile karar örneği ekte sunulmuştur. Gereğini bilgilerinize arz ve rica ederim.

Prof. Abdettin SEVINÇ
Dekan

Ekler:
Karar örneği(1sayfa)

ASLININ AYNIDIR

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ
FAKÜLTE YÖNETİM KURULU TOPLANTI TUTANAĞI

TOPLANTI NO : 282
TOPLANTI TARİHİ : 03.03.2010

Fakülte Yönetim Kurulu Dekan Prof.Vahdettin SEVİNÇ'in başkanlığında toplanarak gündemdeki maddeleri görüşmüş ve aşağıdaki kararları almıştır.

5-) Yayın Alt Komisyonu Başkanlığı'nın 24/02/2010 tarihli ve 824/224 sayılı yazısı incelendi.

Yapılan görüşmeler sonunda; Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Taşkın YILDIZ'ın "Beden Eğitimi Öğrencilerinin Benlik ve Mesleki Benlik Kavramları Arasındaki Bağdaşım Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi (SAÖ Örneği)" konulu anket çalışmasını Fakültemiz Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü öğrencilerine yönelik yapma isteğinin uygunluğu ile kararın Enstitü Müdürlüğü'ne iletilmesine katılanların oybirliği ile karar verildi.

ÖZGEÇMİŞ

Elazığ'ın Maden ilçesinde doğdum. Maden Namık Kemal İlköğretim okulundan, Maden Ortaokulundan ve Maden Lisesinden mezun oldum. 2003 yılında Sakarya Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Spor Yöneticiliği Bölümünü kazandım. Askerlik görevimi tamamladıktan sonra 2004 yılında eğitim hayatıma başladım. 2008 yılında bölüm birincisi olarak mezun olduktan sonra aynı yıl Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim dalında yüksek lisans eğitimine başladım. Daha sonra Eğitim Bilimleri Enstitüsünün açılmasıyla bu enstitü bünyesinde yüksek lisans eğitimime devam etmekteyim. Aynı zamanda 2010-2011 eğitim-öğretim yılında İstanbul Üniversitesi, Pedagojik Formasyon Eğitimine bitirdim. Sakarya'da 5 yıldır Atletizm il hakemliği yapmakta ve 4 yıldır üniversitelerin beden eğitimi bölümlerine öğrenci hazırlamaktayım.